

Slekten Castberg, First draft!
There is a lot of work to be done here when it comes to formating, any help would be appreciated.
If you would like to change anything in this document send an e-mail to web@castberg.org
Rene

SLEKTEN CASTBERG

GJENNEM 300 AR

UTARBEIDET AV
A. ST. CASTBERG
MAJOR

OSLO 1938
DET MALLINGSKE BOKTRYKKERI

FORORD

Allerede i 1840-årene legges den første grunn til slektens utforskning. Den kjente genealog Bernt Moe skrev i 1841 til sogneprest P. H. Castberg og spurte, om denne kunde gi ham opplysninger om familiens fortid. Hvor lite slektens medlemmer dengang kjente sin avstamning fremgår av Castbergs svar: „Jeg kjender næsten ikke det ringeste til Familien Castbergs Udspring og Forgrønninger - - - Jeg har hørt at min salig (bloder, at den Wesselske Familie og vor var i Slægt, hvorom især stundom, naar Tordenskiold nævntes, var Tale - - - Min Moder fortalte, at en Castbergs Kone, Gud ved hvor den Familie boede, dog tror jeg det var i Bergens Stift, drømte en Nat, at hun skulde føde en Søn, som hun skulde kalde Hans (sic!) Knag - hun fik ogsaa en Søn, som hun gav dette Navn, og denne blev siden adlet med navnet *Knagenhielm*."

Senere har dels Bernt Moe, dels forskjellige av slektens egne medlemmer ved et flittig arkivarbeide løftet det slør, som dengang hvilte over slektens fortid. Blandt disse bør nevnes frøken Ida Castberg i Kjøbenhavn. Hun har utarbeidet det grunnlag, som nærværende arbeide er bygget på. Dernest bankchef P. H. Castberg, som vesentlig interesserte sig for sin egen direkte avstamning. På det av Ida Castberg lagte grunnlag har undertegnede så utarbeidet nærværende fullstendige slektsbok.

Når det ikke er lykkes å føre slekten lengere tilbake enn til dens første optreden i Norge, så kommer det av, at arkivene i Jylland i stor utstrekning blev plyndret og brent under tredveårskrigens herjinger. P. H. Castberg sier herom, at „i de danske Arkiver vil neppe noget kunne findes; jeg har selv besøgt baade det danske Rigsarkiv og Provindsarkivet i Viborg, men uden Resultat."

På min forespørsel om opplysninger til nærværende arbeide skriver en av slektens mere fremtredende kvinnelige medlemmer: „Tingen er, at min familie egentlig lite interesserer mig. Jeg kan ikke se noe særlig ved den, hverken noe eiendommelig eller noe begavet utover det almindelige. Jevne, bra embedsmenn, almindelige folk av vår jevne almindelige embedsmannsoverklasse. - Nå, dette har jeg kanskje urett i, og formodentlig vil du ved ditt store arbeide kunne påvise, at jeg tar feil. Det vil meget glede og fornøie mig."

Nei, slekten kan visselig ikke opvise særlig strålende begavelser. Men begavelsen er jo egentlig heller ikke noe å rose sig av. Den har man i tilfelle helt uforskyldt fått i vuggegave. Hvad man kan være stolt av å finne hos sine forfedre er at de

trofast har forvaltet det pund, enhver av dem har fått. Og jeg er glad fordi jeg tror ved disse blade å kunne vise, at slekten i så måte intet har å skamme sig over.

Måtte den også i fremtiden ved flid og trofast arbeide bidra sitt til å bygge landet og verne om dets kulturelle goder.

Jeg vil herved fremføre min beste takk til alle som ved sine beredvillige opplysninger har satt mig i stand til å fullføre dette arbeide.

Slekten består for tiden ikke av mere enn 44 voksne kvinnelige og mannlige personer fordelt over Norge, Danmark og De forente Stater, så det er kun de enkeltes bidrag som har muliggjort bokens utgivelse. Abonnement alene vilde ikke ha vært tilstrekkelig. Alle bidragsyderne fortjener derfor slektens særlige takk.

Oslo i 1938.

A. St. Castberg.

INNLEDNING

Slekten Castberg kommer oprinnelig fra Jylland, men har nu i over 300 år levet i Norge. Grener av den finnes dessuten i Danmark og i De forente Stater.

Den første kjente mann av slekten, „den Dannemand Tyge Nielssøn" sier selv at han er født „ved Kallø", en liten ø i Kalløfjorden på fyllands østkyst.

Omtrent 30 km. fra Kallø - i nærheten av Grenaa - ligger et sogn Kastbjerg, hvor der også finnes en gård av samme navn. Der er også et sogn Kastbjerg ved Randers - ca. 60 km. fra Kallø, samt en gård Kastbjerg i hvert av sognene Dybe, Ferring og Bølling på den jyske vestkyst. Fra en av disse steder har sikkert familien sin opprinnelse.

Man har ment at Tyge Nielssøn har vært blandt de flyktninger, som i 1627 forlot Jylland for å undgå Tillys og Wallensteins plyndringer i landet etter slaget ved Barenberg. Så mange som kunde forlot da landet og reiste dels til Holland og dels over Skagerak til Norge.

Hans foreldre og videre avstamning kjennes ikke.

Tyge Nielssøn benyttet i sine tidligere år ikke noe familienavn. Men av hans segl ser det ut til at han tidlig har tenkt på å anta et sådant. Først hadde han tenkt på et navn med forbokstavet R. Ti hans eldste segl inneholder bokstavene T. N. S. R. slynget inn i hverandre, (se segl 1). Dette segl benyttet han til 1668. Men fra dette år begynte han å bruke et annet segl, hvor R er sløifet, og dette bruker han så til 1677 (se segl nr. 2). Etter 1679 anvender han sluttelig et tredje segl, hvor han har satt inn bokstavene T. N. K. B. (o: Tyge Nielssøn Kast Berg) (se segl nr. 3). Fra 1679 ser det således ut til at han har bestemt sig for dette etternavn, som forøvrig hans sønner hadde antatt allerede i 1672, da de blev innskrevet ved universitetet.

Tyge Nielsson Castbergs tre segl.

lyge Castberg i Lillelosen benyttet følgende segl: Hans dobbelte initialer T. C. B. er slyngtet inn i hverandre og satt mot hinannen i omvendt orden.

Sogneprest Isaach Wilhelm Castbergs segl. Over de dobbelt sammenslyngede initialer I. W. C.: satt mot hinannen i omvendt orden er satt en krone.

Dragonløytnant Tycho Diedrich Castbergs segl.

Oberstløytnant Cltristopher Castbergs segl.

Sogneprest Peter Harboe Castberg skal ha benyttet samme segl som faren, mens den yngste sønn justitsråd Michael Castberg synes å ha vært den første, som har te nyhet ovenstående merke, som nu almindelig benyttes som slektens merke.

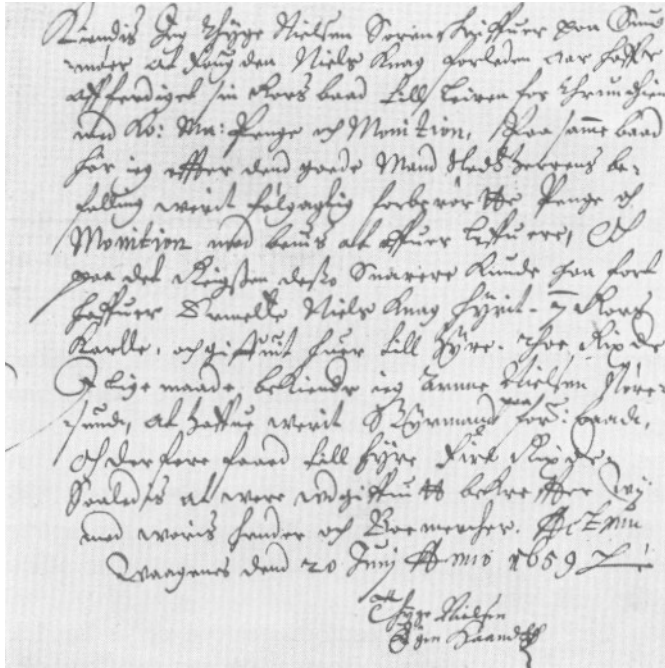

I. Tyge Nielssøn Castberg

er født ved Kallø antagelig senest i 1610. Hans foreldre og videre avstamning kjennes ikke. Han kom til Norge i „de Bjelkers Tjeneste". Men først etter at han hadde opgitt sin stilling hos disse, trer han frem i historien i 1646. Han er da på Suløen på Sunnmøre, hvor han bodde på gården Dybvig. Men allerede 18. februar 1650 kalles han "Tyge Nielssøn på Waagge". Han hadde da forpaktet gården Vågnes på livstid. Og her bodde han like til sin død. Senere kjøpte han gården Mosdahl i Ørsten skibrede.

Grunnen til at Tyge Nielssøn nedsatte sig på Sunnmøre synes å være den, at stiftsskriveren i Bergen hadde tatt ham til sin fullmektig der. På tingene etter 1646 optrer han nemlig regelmessig på stiftsskriverens vegne. Ved siden herav optrer han også første gang som fullmektig for fogden Niels Knag den 8. januar 1649. Denne bodde på gården Holen, like ved Vågnes.

I 1650 begynte Tyge Nielssøn ved siden av sin kontortjeneste å drive handel. Han opkjøpte sunnmørske

produkter, avsatte disse i Bergen og gav befolkningen på Sunnmøre byvarer som betaling. For å kunne drive denne virksomhet tok han borgerskap i Bergen 24. april 1650.

Da sorenskriveren på Sunnmøre, Niels Jenssøn Knag, hadde måttet amputere sitt ene ben og var blitt tjenestudyktig, fikk han 19. mai 1656 lensherren Ove Bjelkes tillatelse til å avstå einbedet til Tyge Nielssøn. I kontrakten mellom dem blev det bestemt, at Tyge Nielssøn skulde svare Niels Knag 80 rdl. årlig, så lenge han levde, samt overlate ham bruken av skrivergården „kvit og frit paa det han dog af samme Bestilling kan nyde noget til sit Livs Underholdning, efterdi samme uylkkelige Tilfælde er paakommet i hans Bestillings Forretning". Ove Bjelkes bestalling av 21. juni 1656 blev fornyet av Erik Kragh 27. juli s. å. og fikk kgl. konfirmasjon 12. september 1662. Krag påstod senere at avtalen hadde vært at han skulde ha 100 rdl. årlig, men lensherren avgjorde spørsmålet derhen at 80 rdl. var passende, hvorefter kontrakten på ny blev konfirmert 20. september 1664.

Efter å være blitt sorenskriver opsa Tyge Nielssøn sitt borgerskap i Bergen den 7. august 1656. Men selv etter at sorenskrivergården var blitt ledig fortsatte han å bo på Vågnes. Det heter, at „Skrivergaarden har han ei selv kunnet bebo formedelst dets vidt Fraliggende, hvorfor han den til Bønder, som

nu bruger og besidder, har bortbygset og deraf nydt de allernaadigst paabudne Rigtigheder".

I 1658 var Tyge Nielssøn med under tilbakeerobringen av Trondhjems len. I den fra Bergen opsendte troppestyrke lot han „sig bruge med Almuen af Bergenus Len, der ingen anden vilde af de andre gaa, at beleyre og indtage Trondhjem". Han synes å ha vært regnskapsfører og utført en slags speidertjeneste. Ti selv sier han i en skrivelse av 29. juli 1673, at han „udi forrige Feide Tid efter Herr Kanslers velb. Ove Bielkes Ordre, der jeg udi den farligste Ufred havde med Penge at føre til Millitsien, saavel som Kundskab at

Faksimile av det eldste kjente dokument, skrevet av noen av familiens medlemmer. Undertegnet Thyge Nielsen. Egen
haand. tjent dem".
Det siste ting Tyge Nielsøn
Castberg administrerte,

holdtes 18. juni 1687. Og da

han iflg, sønnen Hennings uttalelse stod i embedet til sin død, er vel denne derfor
innrådt kort tid efter dette ting. Allerede 5. november s. å. optrer i ethvert fall
en ny sorenskriver på Sunnmøre. Castberg hadde da siddet i embedet i 33 år.
Sønnen Henning sier, at han i all denne tid aldri hadde fått noen dom underkjent av
høiere rett.

Tyge Castberg blev gift ca. 1649 i Borgund kirke med *Maren Nielsdatter Knag*, født 1626 og datter av
fogden Niels Jacobsen Knag og *Cecilie Jørgensdatter*.'

Efter sin manns død overtok hun forpaktningen av Vågnes og bodde her til sin død den 17. september
1705, 79 år gml.

¹ Et gammelt sølvkrus, merket med dette ektepars navn fantes i boet efter hytteskriver i Tolgen
Anders Hagerup i 1693. (Se N. T. for G. III, s. 434).

Vågnes var slektens hjem i de tre eldste generasjoner. Et gammelt kart, optatt i anledning av en nabotvist som fru Birgitta Castberg hadde i 1728, viser at det dengang stod 3 hus i rad på Vågnes. I 1893 stod der kun ett tilbake.

Hovedbygningen på Vågnes blev i 1840 flyttet til Fredsberg ved Ålesund av sorenskriver Holmboe, som fra sin utnevning i 1838 hadde bodd på Vågnes. Huset blev bygget sammen med et mindre hus, som skal være flyttet fra Ørskog.

Huset blev i 1922 opmålt og fotografert for "Fortidsminnesmerkeforeningen"

Bygningen beskrives således : Den er et 2-etasjes hus av laftet tømmer og med liggende panel. Det har valmtak. I det indre er der foruten malte veggtapecer med jaktscener også vakkert snekkerarbeide i dører, lister og lignende.

Bankchef Castberg, som i 1893 avla Vågnes et besøk, beskriver det gjenstående hus således : Bygningen er av tre, rødmalt og meget gammel. De lave vinduer med små blyinnfattede ruter tilkjennegir allerede på avstand husets elde. Over inngangen finnes der på en bordplate malt „Velkommen". Innskriften er forfattet i 1703 og atter opmålt i 1796. Innkommet i huset befinner man sig i en noenlunde rummelig forstue, der leder inn i de 2 stuer i 1. etasje, hvor også kjøkkenet finnes. Fra forstuen fører likeledes en steil trapp av firkantede høie bjelker op til de små værelser ovenpå. På en rute i et av disse værelser såes et litet gult og tilynelatende Fint utført glassmaleri, der var malt til å sees utenfra".

På loftet i dette hus fantes hensatt en del malerier, forestillende forskjellige medlemmer av slekten. Disse tilhører nu alle fru bankchef Castberg i London. Billedene, hvorav kopier gjengis i denne bok, skal forestille Catharina Castberg født von Mühlenphort samt sorenskriver Henning Castberg og hustru. Dessuten skal der være et par bilder av Henning Castbergs døtre - antagelig barnebilleder.

Efter Henning Castbergs død gikk eiendommen over til datteren Tychone, som blev gift med Johan Arnoldus *Heide*. I dette ekteskap var ingen barn. Men Heide hadde barn i et annet ekteskap, og i denne slekt forblev Vågnes til 1893.

I 1673 skriver Tyge Nielssøn Castberg, at han har „7 uforsørgede og for størstedelen ganske umyndige barn". Da kirkebøker for Borgund ikke forekommer fra denne tid, kan rekkefølgen mellom dem ikke med bestemthet fastsettes. Men den må visstnok settes således:

II. 1. Niels Tygesen Castberg er født på Vågnes ca. 1650. Han blev innskrevet som student i Kjøbenhavn 1669 „ex Schola Bergensi". Baccalaureus 1672, ved hvilken anledning navnet Castberg for første gang benyttes.

Skjønt utdannet som teolog søkte faren å få ham til sin medhjelper og suksessor i sorenskriverembedet, da han „for sit vanskelige Mæles Skyld ikke kan til Prædikestolen beforders". Ove Bielkes svigersønn Knud Giedde anbefalte ham til oversekretæren i det danske Kancelli, idet han fremholder farens fortjenester i de seneste krigstider, „som Herr Gen.lieut. Bielke, jeg og Andre er vittterligt".

Den 25. februar 1674 fikk han så bestalling som vicesorenskriver, men han har neppe tiltrådt denne stilling. Han vedblev å bo i Kjøbenhavn, hvor han i 1685 blev gift med *Margrethe Christiansdatter*, efter 4. april å ha fått kgl. bevilling til å vies hjemme i huset.

1. juli 1687 har han som vidne undertegnet et testamente fra byfoged Peder Willadsen til bl. a. Anne Christensdatter, (se segl). I dette kaller han sig "dr." (doktor). 2 døtre

111. 1. Maria Castberg er antagelig født i Kjøbenhavn. Hun blev gift 15. juli

1738 med *Johan Jacob Schubart*, der var sønn av Hans Henrik Schubart, død ca. 1740 og Maria Rytt.

Hun døde barnløs i 1762 og efterlot sine midler til sin i 1758 avdøde søster, Chirsten Jægers barn.

III. 2. Chirsten Castberg er født i Kjøbenhavn 1689 og døde i Sandviken ved Bergen 20. februar 1758. Hun blev begravet 1. mars på Korskirkegården „med Ringen og hel Skole", likesom hun blev „gratis bortbåret av studentersocietetet". Hun blev gift med overtollbetjent *Ahasverus Jæger*, født 1679 og død 1745. Begravet 27. september. Ved en anledning sier han at hans kone er „kommet av smuk Familie". 12 barn

1. *Niels Knag Jager*, f. 12. april 1706, d. 19. mai 1781, student, klokker i Korskirken i Bergen. Ugift.

2. *Christian Jager*, f. 1708, d. før 1758.

3. *Knud Eeg Jager*, f. 1709, d. 1768, gullsmed, g. m. Abigael Christina Berrig. Stor efterslekt.

4. *Johanne de Crequi Jager*, f. 1712, d. sped.

5. *Margrethe Marie Jager*, f. 1715, d. sped.

6. *Alida Catharina Jager*, f. 1716, d. sped.

7. *Ahasverus Jager*, f. 1717, d. ung.

8. *Herman Garman Jager*, f. 1720, d. ung.

9. *Nicolay Castberg Jager*, f. 7. april 1722.

10. *Johanne Margrethe Jager*, f. 1723, d. 25. februar 1758, g. m. repslager Jens Jonsen *Hardt*, d. 20. februar 1758.

11. *Wilhelm Friedrich Jager*, f. 15. august 1726, d. 16. juni 1775.

12. *Tyge Christopher Jager*, f. 15. august 1726, d. 8. juli 1806.

11. 2. Jacob Tygesen Castberg er født på Vågnes ca. 1651. Han blev sammen med sin eldre bror innskrevet ved Kjøbenhavns universitet i 1669. Siden vet man intet om ham. Muligens er han død i Kjøbenhavn som student.

11. 3. Christina Castberg er født på Vågnes ca. 1653 og død før 26. januar 1698. Hun blev gift -antagelig før 1675 - med sorenskriver i Gudbrandsdalen *Søfren Bartum*, død før 1704. De bodde på gården Opsal i Gausdal, hvor hennes 14-årige bror Niels Knag var hos dem i 1675. I 1679-80 var der en rekke forhør over sorenskriveren angående klager over misligheter i embedsførselen. Det endte med at han blev suspendert. Og svogeren Niels Knag blev 22. januar 1681 befullmektiget som sorenskriver.

Efter suspensjonen har det formodentlig ikke stått rart til med økonomien. Ti 29. august 1682 optar han et lån hos sin svoger Fuhrmann, stort 100 rdl. Da denne døde i 1690 opføres fordringen som „usikre activer" i boet.

Søfren Bartum blev senere byfoged i Stavanger. Her blev der den 26. januar 1698 holdt skifte mellem ham og hans 6 barn efter "hans sal. quinde Kirsten Tygesdtr.", idet han skulde inngå nytt ekteskap med Giertrud, sal. mr. Casper Weseines (?). Ved denne anledning opplyser han at han "eide intet uden klærne paa Kroppen". 6 barn:

1. *Mathias Bartum.*

2. *Jacob Bartum.*

3. *Jens Bartum.*

4. *Tychona Maria Bartum.* 5. *Mette*

Cathrina Bartum. 6. *Maren Bartum.*

11. 4. Christopher Tygesen Castberg er født på Våagnes ca. 1655 og død i Trondhjem 1692. Første gang man hører om ham er den 18. november 1674, da han er til stede ved et ting på Fyllingen i Borgund. Etter anmodning av landkommissarius Hiort i Bergen hadde han påtatt sig å ordne et gammelt mellomværende mellom Sunnmøres almue og den tidligere foged Kjerulfs fullmektig Christen Scaboe.

På gården Dybvig i nærheten av Våagnes bodde chefen for det sunnmørske kompani, kaptein Friderich von *Badenhaupt*. Han hadde en søster *Anna Catharina*, død ca. 1701, som var gift med tollforvalter *Diedrich von Miihlenphort* (1622--87) i Lillefosen. Disses datter *Catharina Alhed von Miihlenphort* besøkte sin onkel på Dybvig og blev her forlovet med Christopher Castberg.

Da rådstuskriveren i Trondhjem Lauritz Jacobssøn Rasch var blitt arbeidsudyktig i februar 1683, reiste Christopher Castberg straks til Christiania og sendte herfra den 14. november 1683 en ansøknin til kongen om å bli Raschs efterfølger: „Behager Eders May. imidlertid fronn Raadstuskriver Lauritz Rasch udi denne hans elendige Svaghed continuerer, han den visse Løn kunde nyde, som er aarlig 100 Rdlr. til aarlig Livs Underholdning, Jeg derimod af det Uvisse maatte leve, dog Alt efter Eders Kgl. May. derudi allernaadigste Villie og Behag". Skjønt magistraten i Trondhjem hadde anbefalt å ansette bytingsskriveren Niels Wisløff, som i 3/4 år hadde vikariert for den syke rådstuskriver, fikk Castberg 8. desember 1683 kgl. bevilling til i Raschs lovlige forfall å betjene embedet, „dog derfor ei noget at nyde uden hvis de imellem sig selv kunde omforenes, hvorimod han hannem efter hans død kunde succedere".

Christopher Castberg fikk underretning herom, mens han ennå var i Christiania. Her fikk han også straks etter beskjed om at Rasch var død. Den 15. desember 1683 sender han derfor på ny et brev til Kjøbenhavn, hvori han ber om, at den ham „tilforn forundte Naade maatte confirmeres, jeg nu Bestillingen fuldkommelig maatte tiltræde og som min Formand den nyde". Den 22. desember 1683 blev han så utnevnt til rådstuskriver i Trondhjem.

I 1684 blev Christopher Castberg gift i Lillefosen med ovennevnte *Catharina Alhed von Miihlenphort*, født samme sted ca. 1664.

Det ser ut som om Christopher Castberg iallfall i den første tid er blitt møtt med en viss uvilje i Trondhjem. Det var vel også å vente at president, borgermester og råd har følt sig en smule krenket ved å se sin anbefaling av byskriver

Hun var datter av saksisk oberst „Johan von *Padenhaupt*, fra hvem den avdøde tyske keiserinne ' Augusta Victoria nedstammer i

Wisløff ganske ignorert av Kancelliet. Han fikk også meget snart utestående med sin konkurrent. Rasch hadde allerede i 1681 klaget over, at Wisløff hadde tilegnet sig flere av hans embedsforretninger. Efter kgl. befaling av 3. desember 1681 hadde derfor magistraten i Trondhjem den 22. november 1683 utferdiget en instruks som ordnet forretningene mellem dem. Wisløff fortsatte imidlertid som før. Og Christopher Castberg besværer sig derfor til kongen i en skrivelse, datert Kjøbenhavn 28. mars 1685 og sier blandt annet at Wisløff har "endoch mit Brøed mig derued gansche betaget". Wisløff var nu også blitt notarius publicus, "saa han thuende Bestillinger niuder och derued nochsom maa lade sig nøye och mig mit forundte støcke Brøed af Gud og Eders May. ubehindret lade - - -". Magistraten i Trondhjem, som fikk saken til uttalelse, påtegnet følgende bemerkning: „Rådstue skriver Christopher Tygesens Supplications Indhold, som hverken af hannem self er skriffvit eller underskrevet, befindes langt anderledes". Hvorledes saken endte kjennes ikke.

Om høsten 1685 kom Christopher Castberg op i en affære, som må ha skaffet ham megen L-rgrelse. En aften i november satt han i en av datidens kafeer, hos en Lorentz Wildhagen, i samtale med to bekjente. En halvtrukken kandidat Christen Paus kommer bort til dem og klenger sig innpå, idet han særlig henvender sig til Castberg. Denne ber verten fjerne kandidaten, som imidlertid er uvillig til å gå. Castberg blir så sint og slår Paus i hodet med et glass, hvorefter denne blir bragt til byens barber for å forbindes. Paus stevnet Castberg for retten, og forlangte 50 rdl. i erstatning.

Efter at saken var behandlet i 3 rettsmøter avsa byretten følgende dom: „Efterdi af hvis i Retten er fremstillet noksom sees og formenes, at Christen Paus selv har givet Aarsagen til dette Clamerie, saa kan hans ubillige opsatte Pretention fordi ikke følges, men ellers til nogen Erstatning for hans Skade og Barbers Løn tilbefindes Christopher Tygesen at give ham sex rigsdaler og disforuden at bøde til Kongens Majestæt 2 mark sølv." Paus blev senere personell kapellan hos sogneprest Lyche i Jevnaker, hvem han engang overfalt og under slagsmålet bet i tommelfingeren.

I 1690 betalte Christopher Castberg kop- og krigsskatt til Trondhjem således: Ham selv 3 rdl., hans hustru 3 rdl., 3 barn 3 rdl., 1 tjener 0-2-16 og 1 amme 0-2-16 - tilsammen 9 rdl. 4 o. 32 s.

Om hans formuesforhold forøvrig vet vi kun at han i 1691 hadde en 1. prioritets pantobligasjon i en gård i Trondhjem av 6. september 1688 og lydende på 155 rdl.

Christopher Castberg var til stede i retten den 18. april 1692, men må være død kort efter - altså ca. 37 år gammel --- ti den 19. juli 1692 blev der utferdiget bestalling for en ny rådstuskriver.

Efter sin manns død flyttet enken Catharina Alhed von Muhlenphort til sitt føde-

Catharina Alhed Castberg
født von Muhlenphort.

sted Lillefosen, hvor moren Anna Catharina von Badenaupt ennu levet. Hun bodde på odelsgården Fossund (nu Vågen), hvortil visstnok hørte det meste av øen Kirkelandet, hvor gården lå. Den var i sin tid kjøpt av hennes svoger, stattholder Christopher von Gabel. Men hans enke, Ermegaard von Badenaupt overdrog den ved skjøte av 14. februar 1691 til sin søster Catharina. Da hun døde, blev "Lillefosund Gaard med underliggende Grunde in Natura mellem de arvende Sød skende delt, men taxeret udi Penge".

En engelsk forretningsmann ved navn *Robert Williams* bodde på denne tid på Fred øen ved Lillefosen. Han var enkemann og hadde 3 barn boende i England. Med ham inngikk Catharina Castberg nytt ekteskap i 1701 eller mulig litt før. De fikk 1 datter og 2 sønner, av hvem etterkom mere fremdeles lever her i landet. Williams døde i begynnelsen av 1716. Skifte holdtes 5. mai samme år. Boets beholdne formue, hvori inngikk gårdene Freje, Flad set, Landøen og $\frac{1}{2}$; i Fosen hovedgård, utgjorde 2840 rdl. Sønnen Robert Williams, der var 6 år ved farens død, fore stod som voksen morens bruk og

gårdstilsyn i 10 år. Men april 1735 holdtes der en

"samling paa Fredøen for at udtage hans fars arv".

Catharina Alhed von Muhlenphort døde ca. 1756. I et hvert tilfelle oppgis hun å være død i skiftet efter Rebekka Elisabeth von Muhlenphort 8. februar 1757. 3 barn

Faksimile av Christopher Castbergs ansøking om å efterfølge Rasch i rådstuskriverstillingen i Trondhjem.

111. 1.

1. april 1732.

Tyge II Castberg er født i Trondhjem ca. 1685 og døde i Kjøbenhavn ca.

Allerede som barn kom han til Lillefosen, hvor han tilbragte sin ungdom. I 1707 reiste han til Kjøbenhavn, hvor han forgjeves søkte embede. Han opplyser da at han fra ungdommen av var godt kjent i Nordlandene og i Bergens stift, hvor han „fra Barns Ben snart i hvert Fogderi haver tjent". Høsten 1710 var han atter i Kjøbenhavn på sollicitasjon, likeledes forgjeves, og da han

In fover me by 2/2 Underland, the
 free Co. Co. Ma. nffoy, ontact head
 Am. Dinkers, formidat, for waaght adwiz
 by of the land vount, fign of the billing ad
 fover paar, at 2/2, fover had fice kaan
 Am. Dinkers maer alternaat² foverdoo,
 Bofjager Co. Ma. ¹⁷⁹⁹: inidlotend koan
 maer fover: foverit foverit, maer
 foverit foverit, waaght ontinooer,
 foverit foverit, foverit foverit, foverit
 in foverit, 100. foverit: foverit foverit
 foverit Under foverit foverit foverit ad
 foverit foverit maer foverit, foverit ad foverit
 foverit: Co. Ma. foverit, alternaat: foverit
 foverit ad foverit: foverit foverit
 Co. Ma. foverit: foverit foverit foverit foverit
 foverit foverit foverit foverit foverit foverit
 foverit, foverit foverit foverit foverit foverit
 foverit,

foverit: Co. Ma. ¹⁷⁹⁹

allerunderd at foverit
 Under foverit of foverit

foverit
 foverit foverit foverit
 foverit foverit

foverit foverit foverit
 foverit 1689

utpå vinteren reiste hjem igjen på postbåten sammen med 2 majorer og noen andre passasjerer, hadde de nær satt livet til. Mannskapet bestod av to fordrukne, ubefarne menn, „som ikke engang kunde regjere sig selv". Castberg, som fra barndommen av hadde drevet med seilas omkring Lillefosen, måtte gripe inn, tok kommandoen og blev den „som næst Guds bistand" reddet samtliges liv tillikemed den kgl. post.

Omkring 1650 begynte perlefangsten i de norske elver å bli organisert og drevet for kongens regning. Og i 1665 blev det ansatt en „inspektør for perlefiskerierne i Norge". Ved besettelsen av en sådan stilling i 1707 heter det, at „ingen mand er mere kapabel til å yde Kongen nyttige tjenester end ved atter at bringe dette dels ved betjentenes negligence, dels ved hemmelige og offentlige tyverier i dekadence bragte regale paa fode igjen". Ennu var det dog kun de sønnenfjellske perlefiskerier, som var blitt organisert.

Like efter sin hjemkomst våren 1710 fikk Castberg besøk av et par bønder som beklaget sig over to skreddere, som hadde hatt dem med sig på perlefiske mot løfte om betaling. Til tross for at de hadde funnet mange perler for dem, hadde de ikke fått en skilling, og nu bad de ham hjelpe sig til rette.

Denne begivenhet bragte Tyge Castberg på den tanke, at perlefisket også burde organiseres i det nordenfjellske. Den 16. mai 1710 sendte han derfor en forestilling til kongen, hvori det blandt annet heter: „Det er høilig fornødent Eders Kgl. Maj. allernaadigst haandhæver saadan Landsens Herligheder, hvoraf stor Nytte kunne udvoxe, og hvis Eders Kgl. Maj. allernaadigst vilde betro og forunde mig over denne Perlefangst her nordenfjelds falder at blive Generalinspektør, vil jeg forpligte mig at sætte det ved Eders Kgl. Maj. Assistance paa den Fod, at det aarlig i det Ringeste nogle 1000 Rdlr. skulde indbringe -- -.11

På sine reiser i den anledning vilde han også undersøke ertsforekomster, „hvilke t jeg og har ringe Videnskab paa". Med henblikk på sine 3 års forgyeves ophold som sollicitant i Kjøbenhavn slutter han således: "Dene min allerunderdanigste Supplique og Bøn bliver og den allersidste jeg af min allernaadigste Arve Herre og Konge tænker underdanigst i min Livstid at begjære, og bliver jeg herudi ikke lykkeligere end ved min forhen mange Aars underdanige Søgning, har jeg resolveret at henkaste min Pen, for hvilken jeg fra Barns Ben har lidt saa overflødig Ondt, Modgang og Trængsel, og ved Andet søge mit Brød og Lykke -- -."

Efter at skrivelsen var sendt til uttalelse til Slotsloven i Christiania og stiftsamtmannen i Trondhjem blev den henlagt, og noen generalinspektør blev ikke utnevnt.

Da håpet om å få en embedsstilling således måtte opgis, begynte Castberg å drive prokuratorvirksomhet og handel i Lillefosen. I den følgende tid førte han flere prosesser for folk, inndrev gjeldsfordringer, kjøpte og solgte gårder m. v.

I 1712 blev Tyge Castberg gift i Trondhjem med *Elisabeth Sophie Wessel*, født i Bergen 1686, døpt 17. oktober, og død i Vang i Valdres i 1756. Hun var datter av kjøbmann Isaach Wessel (1648-95) og 2. hustru Ingeborg Sophie Paus. Da moren blev enke og giftet sig igjen, kom Elisabeth Sophie Wessel til sin onkel rådmann „Jan Wessel i Trondhjem. Og denne oppfører henne som værende i huset „lige med egen dotter". Hun kaller også selv i en skrivelse til kongen såvel Tordenskjold som schoutbynacht Wessel sine brødre, hvad også stiftamtman von Ahnen i en offisiell erklæring bekrefter.

I den følgende tid var Tyge Castberg flere ganger av amtmannen konstituert som

settedommer. Således den 5. desember 1715 for å pådømme en sak mellom sorenskriveren på Nordmør Henrik Schrøder og Christopher Kløcker i Trondhjem.

Lillefosen var på denne tid ladested under Trondhjem, i hvis privilegier Lillefosens innbyggere var „alvorlig anbefalede til Trondhjems by at indflyttell", likesom det var forbudt dem å drive handel. Dette vakte selvfølgelig megen misstemning, og der opstod et motsetningsforhold mellom de to steder, som gav anledning til stadige rivninger og klager.

20. august 1715 sender endel av Lillefosens fremstående menn: Richard Hagerup, Johan von Mühlenphort, Jørgen Friderichsen og Robert Williams på egne og samtlige medborgeres vegne ansøking om, at „en deres Nabo navnlig Thyge Castberg, som deres Leilighed og Vilkaar er bekjendt, maatte beskikkes til Byfoged sammesteds, samt der i Amtet nyde Inspectionen over ulovlig Handel, Vegt og Maal og ellers over Politien i Almindelighed, eftersom de af Magistraten i Trondhjem, hvor de deris Borgerskab har vundet, ei mod Indpas af Strandsiddere og Andre vorder haandhævede, men derimod af dem, formedelst at deres Tilstand, Næring, Midler og Brug ikke er bekjendt, over deres Formue i adskillig Maade betinges". Skrivelsen blev sendt Trondhjems magistrat til uttalelse, og denne gav den 19 juni 1716 et skarpt svar, hvori det blandt annet heter, at flere av underskriverne nok var de fornemste borgere i Fosen, men at de tillike var Tyge Castbergs slektninger. Skrivelsen konkluderte med, at det burde pålegges Lillefosens innbyggere innen en viss tid å flytte inn til Trondhjem "under en vis Summas Erlæggelse af deres Midler og Eiendele, Halvparten til Deres Kgl. Majestæt og Halvparten til denne fattige Byle. Til slutt uttaler magistraten det håp, at der intet hensyn blir tatt til „Tyge Castbergs egennyttige Ansøgning". Og det blev det da heller ikke.

Det var nu igjen krigsår i landet. Og med Tyge Castbergs forretninger synes det ikke å ha gått synderlig fremover. Den 11. mars 1716 beklager han sig over „hvorledes jeg fattige Mand, der udi disse besværlige Tider, saasom nyligen har begyndt at sætte Bo, af Misundelse og Avind under seneste Aars Dagskatteligning af Ligningsmændene her udi Fosen er ansat til Dagskat langt over min Formue, nemlig 10 Rdlr. da jeg udi forrige Aaringer af billige Gemytter udi høieste var ansatt for 3 Rdlr. 30 ort, og Deres Velbaarenhed vil selv gunstigst betænke ingen fattig Folk udi disse besværlige Tider kan arrangere sin Boes Formerelse". Skal han betale det ilignede, er han „overbebyrdet til ruin". Fogden opplyser hertil, at forhøielsen „er skeet for at erstatte den Afgang, som de har fundet for godt hos en og anden at gjøre". "Men som man ikke ved, han udi næst afvigte Aar har forbedret sig, og han da vel ikke kan taale nogen Forhøielse, saa kunde de manquerende 4 Rdlr. remplaceres af Kirsten Friis, som hun af sine Arvemidler bør betale". Dette forslag blev approbert av amtmannen.

Under krigsårene blev forbudet mot å drive handel i Lillefosen til megen ulempe for befolkningen. Nøden var så stor „at Mange haver ikke haft andet til Brød end Bark af Fur- og Almetrær til deres hele Hus at underholde", skriver Castberg i 1720. Under disse omstendigheter er det forståelig at misnøien blev stor ved å se den ene fullastede kornskute efter den annen gå forbi på vei til Trondhjem. For å bøte på d.isse forhold søkte Tyge Castberg 12. juli 1721 om tillatelse til „fri Lodsning ved Ladestederne og Romsdalen, som ligger udj dette Ampt 18-20, ja 30 Miile fra Kjøbstederne paa begge Sider, enten for saa meget Landet behøver eller og for en hvis

Quantum, hvilket jeg til Almuen imod een billig Profit vil falholde, i rette Tid det foreskrive og saa vidt muligt altid have i Forraad, under hvilehet jeg og kunde have mit daglig Brød og Ophold".

Stiftamtmanden erklærte, at utfærdigelsen av et sådant privilegium vilde være til almuens gavn. Men Slotsloven tilrådet fri innførsel av korn til Lillefosen og Molde og uttaler sig imot å gi noe privilegium.

At det også for Castberg personlig var meget om å gjøre å få ovennevnte privilegium viser den omstendighet, at hans hustru omtrent samtidig sender en ansøking

til kongen om at hennes mann må få innvilget den ansøking, som „min Broder Schoutbynacht von Wesseln for hannem igjennem Cammer Collegio ved Hr. Justitsraad Meyer haver overleveret". I brevet, som er datert 12. mars 1721 heter det videre blandt annet: „Han har søgt Deres Majestæts Naade nu i 12 Aars Tid under en ublid Løche, endskjønt han er dygtig til Deres Maj.s Tjeneste og har betient ofte Justitien udj vacante Leiligheder, af Øvrigheden dertil beordret, som og ofte paa vorses Suppliqver til Deres Maj. har erklæret om hans Døgtighed til Deres Maj.s Tieneste". Og videre : "Paa det mine Børn kunde samle nogen Ambition sampt Løst at træde til Dyden, beder jeg særdelis udj dybeste Underdanighed Deres Maj. vilde unde min Husbonde en Character eller Titul af Commerce-Raad eller hvis hans Maj.s Naade vilde naadigst uddele." Hun nevner til slutt sin sorg over Tordenskjolds død og „særdeles over hans Bortgangs Maade", idet det er sagt at „en Skalch hafde lagt hannem

dødsbo, som blev påbegynt 18. november 1720. Fordringen lød på 235 rdl., som han hadde tilgode på en mellomregning med Tordenskjold, idet denne hadde sendt ham en ladning genever, tobakk og klæde mot å få en ladning fisk i retur.

Ansøkingen om privilegiet blev avgjort ved kgl. resolusjon av 6. februar 1722: „Hvad Supplicantens Ansøgning angaar, saa var sligt et Monopolium og kan derfor icke akkorderes, mens i det øvrige bevilge vi allernaadigst at fremmede Kornvare imod Toldens Erlæggelse ved de de Ladesteder, nemlig Nordmøre og Romsdalen, maa indføres". Herover blev naturligvis befolkningen i Lillefosen meget tilfreds, men Trøndernes misnøie steg efterhvert som handelsvirksomheten i Lillefosen tiltok. Allerede i 1722 heter det, at „de af Lillefosens Indbyggere som ikke er Borgere (av Trondhjem) bruger den største Handling, og disse kan aarlig losse og lade 50-60 fremmede Skib, som i denne Sommer er skeet, og betaler dog ingen Skatter". Blandt disse største handelsmenn i Lillefosen nevnes Tyge Castberg og hans svoger lodskaptein Jan Wessel.

Det ser også ut, at det i denne tid gikk fremover for Tyge Castberg. Han legger sig således til endel faste eiendommer. Ved Frederik IV's skjøte av 26. februar 1725 kjøpte han Kvernes hovedkirke med underliggende Bremsnes og Kornstad annekskirker. I slutten av 1720-årene kjøpte han den store Bremsnes eiendom av eberstløytnant Schönbergs stedbarn av navnet Lem. Hans mor lånte ham hertil 800 rdl. mot pant i eiendommen. Han eide nu også gårdene Engsæt og Hvenes.

Trøndernes misnøie holdt sig, og begge parter blev til slutt enige om å forsøke å få i stand et forlik ved personlige forhandlinger. Disse kom i stand i Trondhjem 3. september 1730. Castberg møtte som representant for Lillefosen og fremla en av 14 borgere undertegnet erklæring, hvori det heter: "Naar vi har losset Kornet, maa vi først borge det til Bunden 2-3 Aar, saa til Slutning miste det; naar Bunden dør, bestaar hans hele Bo mest af uvis Gjeld ved Bunden, 1-2-3, ja 400 Rdlr. i Fogderiet. Om disse Ladesteder undergaa, undergaa disse Fogderier. Forbydes Losning af fremmede Kornvarer, dræbes mange Fattige." Forhandlingene endte uten resultat.

Tyge Castberg opnådde således ikke å se resultatet av sitt arbeide for Lillefosens frigjørelse fra Trondhjem. Først i 1742 lyktes det Lillefosen å bli kjøpstad og fikk da samtidig navnet Christiansund.

I oktober 1731 befinner Tyge Castberg sig i Kjøbenhavn. Hvad han skulde gjøre der er ikke godt å si. Men det kan tenkes, at det stod i forbindelse med Tordenskjolds dødsbo. Ti om vinteren 1730 reiste Tordenskjolds mor fra Trondhjem og ned til Kjøbenhavn i den anledning. Og da hun var 74 år gammel er det ikke usannsynlig, at hun har fått sin slektning og pleiedatters mann med sig på turen. Han hadde jo også selv interesser å vareta i boet.

Under dette opphold i Kjøbenhavn døde Tyge Castberg omkring 1. april 1732, ca. 47 år gammel og blev begravet på Holmens kirkegård „i fri jord" den 9. april 1732. Boets samlede aktiva utgjorde 588 rdl., mens passiva gikk op til 1512 rdl. Enken fragikk arv og gjeld.

Gården i Lillefosen blev solgt til svigersønnen Frederik Eckhoff, som igjen solgte den til tollforpakter Hans Ulrich Møllmann, der anvendte den som tollbod, og like til den senere tid har den gått under navnet „den gamle tollbod".

Av løsøret som blev solgt ved auksjon kan merkes et "Slagverk i Stuen med sort Kasse og Perpendecull", som blev solgt for 13 rdl. og det „Store Hollandske Egeskab

2 - Slekten Castberg.

med Ebenholt", som gikk for 9 rdl. Begge deler blev kjøpt av sorenskriver Johan Harboe.

Castbergs enke Elisabeth Sophie Wessel tok senere opphold hos sin sønn i Vang, hvor hun døde og blev begravet 2 . . august 1756. 7 barn

IV. 1. Ingeborg Catharina Castberg er født 1713 i Lillefosen. Ved farens død kom hun til sin slektning Robert Rennie i Lillefosen, hvor hun døde ugift 8. juli 1733.

IV. 2. Christopher Castberg er født i Lillefosen 1715. Han blev i 1730 satt inn på Trondhjems Katedralskole, hvorfra han blev dimittert til universitetet i 1734. I 1741 reiste han utenlands, „fra hvilken Tid ingen Underretning om ham har været".

IV. 3. Isaach Wilhelm Castberg er født i Lillefosen 1716 og døde i Vang i Valdres 23. oktober 1767.

Han fikk først undervisning i hjemmet, hvor de „forsøkte at formilde hans naturs vildskab ved hjelp av humanistiske studier". Disse blev dog ikke -- sier han - så fruktbringende som ønskelig kunde vert. Han blev derfor i 1730 satt inn på Trondhjems latinske skole, hvorfra han blev dimittert som student 1734 ved Københavns universitet. Baccalaur 1735.

I sin studietid bodde han på Regensen, hvor han foruten fri bolig og forpleining også hadde en ukentlig løn.

Her blev det stadig klaget over maten. I 1736 klaget prosten til fakultetet over den dårlige forpleining: „Øllet var surt, Grøden snauset. Portionerne for smaa og Berg-fisken fuld af Orme". Han innstillet økonomen til avskjed. Imidlertid døde økonomen og bespisningen på Regensen ophørte fra 15. september 1736. Studentene fikk da 4 mark ukentlig for selv å skaffe sig kosten.

Den 26. juni 1737 holdt Castberg en høitidelig disputas på Regensen over emnet: Nogle iagttagelser over de bedste maader at disputere paa. Avhandlingen, som er på latin, utgjør 4 oktavsider i en trykt liten samling disputaser i Videnskapernes Selskap i Trondhjem.

21. oktober 1737 blev han teologisk kandidat og i 1739 personellkapellan hos sognepresten i Veø, Erik Leganger. Neppe 6 måneder efter tiltredelsen døde sognepresten, og Castberg bestyrte nu einbedet til juni 1741.

Veø blev nu delt i 4 sogn med hver sin prest. Det ene av disse, nemlig Bolsø bestyrte så Castberg inntil den nye sogneprest tiltrådte. Da Castberg nu var blitt ledig reiste han i juli 1742 til København for „ved Guds Hjælp og af Kongens Naade at søge en ny Plads i Herrens Vingaard" og efter 8 måneders sollicitasjon blev han 8. mars 1743 utnevnt til sogneprest i Vang i Valdres. Han blev ordinert i Vor Frelsers kirke i Christiania 2. april 1743.

Efter ordinasjonen reiste han til Veø, hvor han „udi Stensaasen efter kgl. Bevilling" 12. juni 1743 blev gift med Anna Christina *Leganger*, født 1724 og død i Vang 1745. Hun var datter av ovennevnte sogneprest Erik Leganger (1679-1740) og Anna Henriksdatter Sylvius (1679-1748).

Vangs prestegjeld var dengang »næsten det mindste og derhos det allerbe

sværligste og haardeste i Bele Stiltet-' Dets "Jrlige inntekter utgjorde neppe 300 rdl Foruten hovedkirken var det også annekskirkene Øie og Hurum å betjene.

Han tiltrådte sitt embede 3. august 1743. Men da hans formanns „nådsensår" først utløp i februar 1744 måtte han den første tid bestyre kallet mot en godtgjørelse av 12 rdl. pr. måned.

Prestegårdens 4 våningshus og uthusene lå omkring en stor gårds plass. Hovedbygningen tilhørte staten. Men to mindre bygninger eides av presten selv. Huset hadde følgende rum : Dagligstue, nye stue, studerkammer, skolen, barneværelse, soveværelse, Mr. Grøns værelse, Herr Anchers værelse, Herre-Makket og Amtmandens værelse. Om gården heter det i 1770 at den "er den mindste og slettete her i Walders"

Allerede i 1745 efter knappe 2 års ekteskap døde Castbergs første hustru. Og han blev gift 2. gang i Leikanger i Sogn 21. juni 1747 med en tremenning av sin-første hustru Catharina *Leganger*, født 12. august 1724, død i Vang 14. februar 1764 - 39 år gammel. Hun var datter av foged i Sogn Peder Iversen Leganger (1673 --1776) og Anne Christine *Blixencrone* (1687-1753).

I Vang var det en livlig gjennomgangstrafikk mellem Øst- og Vestland. Og reisende har mangen gang efter tidens skikk nydt gjestfrihet i prestegården. Av de forbipasserende fikk familien høre tilfeldige nyheter fra utenverdenen. Men den mere regelmessige underretning om tidens begivenheter fikk man gjennom „*Den skrevne Avis*", som presten fikk sig tilsendt gjennom posten for 3 rdl. om året.

At Castberg fulgte interessert med i hvad der foregikk ute i verden viser også følgende lille trekk

Christian Braunmann Tullin blev i slutten av 1760 vicerådsmann i Christiania. I begeistring over denne belønning til dikteren, sendte han ham i mars 1761 en: "Gratulation til den Berømmelige Danske Poet Velædle Chr. B. Tullin, da han blev beskikket

til Vice-Raadmand udi Christiania --- ærbødigst insinueret af hans ubekjendte Ven og ærbødigste Tiener I. W. C."

Gratulasjonen lyder således

Til Lykke Hr. Tullin med første Trin til Lykke Din Lykke længe nok har langsom gaaet paa Krykke Thi det Ulykke er at Lykken ikke her just altid føier dem, som Lykken værdig er. Kan for et ringe Vers et Kongerige vindes udi Kong Frodes Tid (om jeg mig ret kan mindes), var Skialde-Kunsten nu hos os saa høit i Agt med større æres Post den vidst nok blev aflagt. Lad Raadmands Embedet ej være Dig til hinder Du paa Parnasso jo som oftest Dig indfinder. Søg nu som før Din Lyst i Musers Compagnie Forøg Du Deres Tall at de kan blive Tie. Når Du er leedig og der er ej Raadstue-Dage på Pegaso Du maa en Motion Dig tage Drik derpaa en Pocal af Heliconis Vand det Hilsen skader ej langt mindre Din Forstand. Bliv ved saa nett som før at tænke og at skrive, Dit Arbejd og Person mig dyrebar skal blive, Mit Ynske er at jeg før dette Aar er endt, kan gratulere Dig til vice-President!

Sogneprest Castberg skildres som en nidkjær og opofrende prest, som „gikk omkring i husene, lærte de vankundige og trøstet de syke og sørgende, og som et barn kunde han glede sig, når en gammel kjærring vilde stanse og lytte til livets ord eller et fortørket hjerte vilde åpne sig for himmelens dugg og regn. Med smil om munnen og tårer i øiet kunde han da si farvel, og han kom hjem til prestegården strålende av glede og lykke". I de 22 år han var i „Det besværlige Vangs prestegjeld" led han meget ondt på sine embedsreiser. På grunn av vær- og føreforholdene kunde bispevisitas for eksempel i hele denne tid bare avholdes 2 ganger, forøvrig måtte de avlyses. For å få noen hjelp fikk Castberg 22. desember 1760 ansatt den 21-årige studiosus Erik Ancher som sin personellkapellan.

I 1764 hadde han den store sorg å miste også sin 2. hustru, efter at hun hadde født sitt 13. barn. Hun blev begravet ved Vang kirke 28. februar.

Castberg hadde stadig gått frem i velstand siden han kom til Vang. I 1744 opplyser han, at han ingen formue eiet. I 1747 oppgir han 400 rdl. Senere må der være tilfalt ham en arv. Ti under skiftet i 1764 erklærer han å ha eiendeler av forskjellig slags til en verdi av 6 854 rdl. (ca. 70 000 kr. normalt). Det ligger da nær å tenke at denne arv skrev sig fra bestemoren Catharina von Miihlenphort, som nettopp døde i disse år.

Av verdiene var 4 300 rdl. anbragt i rentebærende pantobligasjoner. I rede penger hadde han 250 rdl. Blandt det registrerte løsøre var et gullur til 70 rdl. og sølvsaker til. 600 rdl., deriblandt en brudekrone, 1 skål med lokk - 80 lodd, 1 kanne 64 lodd, 1 kanne 96 lodd, 1 lampekjele 130 lodd, 1 pokal 64 lodd, 1 melkekanne med fat 48

lodd, 2 tekanner å 36 lodd, 2 tedåser 24 lodd, 1 kopp 16 lodd, 2 sukkerskåler 16 lodd, 1 kanne 20 lodd, 5 begre 40 lodd, 4 kopper 18 lodd, 1 punschøse, 1 fiskespade, 1 melkeøse, 12 teskjeer, 2 potageskjeer 32 lodd, 1 sølvservise 96 lodd, 24 sølvskjeer 32 lodd.

Av den avdøde hustrus garderobe kan nevnes: brodert damask klædning 40 rdl., damask kjole og skjørt 20 rdl., sort fløielskåpe med gullhaker 40 rdl., rød tafts kjole og skjørt 20 rdl., 2 blå adrienner 20 rdl. hver, etc. etc.

Av husdyr hadde han: 8 hester og 1 føll, 25 kuer, 1 okse, 12 kalver, 28 gjeter, 6 engelske sauer, 15 norske sauer og 12 griser.

Han tilbød sig i skifteretten „af det halve Bo, som ham tilkommer, at give sine Børn 200 Rdlr. , udi hvilket ræsonable Tilbud Skifteretten fandt den allerstørste Billighed".

Ikke fullt $1\frac{1}{2}$ år efter sin 2. hustrus død inngikk Castberg sitt 3. ekteskap 9. juli 1765 i Leikanger med Mette Dorothea *Geelmuyden*, født 1742, døpt 23. august, og død 29. januar 1818. Hun var datter av sogneprest til Leikanger Gerhard Geelmuyden (1704-64) og Barbara Marie *Leganger* (1715-1801). Denne var en kusine av Castbergs 2. hustru.

Dette ekteskap blev innledningen til en rekke sørgelige begivenheter, som på forskjellig måte grep inn i slektens liv.

Fire måneder efter bryllupet blev Castberg rammet av slag „til sin menigheds og huses største bedrøvelse". Han blev fullstendig lam i venstre side og mistet dessuten den fulle førlighet av høire arm. Da han forstod at han ikke mere kunde bli arbeidsdyktig, innsendte han sin avskjedsansøknng den 23. november 1765. Han ber om, at Ancher „der med al Sømmelighed, Troskab og Kjærlighed har arbeidet med mig udi denne Menighed" må få kallet efter ham. Samtidig innsender også kapellan Ancher ansøknng om å få embedet, da Castberg „efter al menneskelig formodning maa bli bestandig sengeliggende den tid, som han kan have her tilovers at leve udi". Ancher blev utnevnt til sogneprest i Vang 17. februar 1766. Castbergs familie vedblev imidlertid å bo i prestegården, hvor husholdningen fremdeles blev ført for hans regning.

Besynderlig nok begynte den dødssyke mann på denne tid å stifte gjeld. I løpet av 1766 og 1767 utstedtes i hans navn 6 pantobligasjoner til et samlet beløp av 4043 rdl., hvorav 1 062 til Ancher. Hvad disse lån, optatt i den syke manns navn er benyttet til kan ikke sees. Det synes også som om dette forhold har pådratt sig samtidens opmerksomhet. Ti 5. september 1766 tilskrev prosten Dorph biskopen om nødvendigheten av at barnenes penger blev anbragt med større sikkerhet.

23. oktober 1767 døde Isaach Wilhelm Castberg på Vang prestegård, 51 år gammel, og blev begravet 3. november. Skiftet efter ham blev påbegynt 4. februar 1768.

Som tidligere nevnt eide Castberg i 1764 en ikke ubetydelig formue, og senere

arvet hans 3. hustru efter sin far noe over 1 700 rdl. Det er derfor forbausende, at ikke alene hele hans formue var forsvunnet ved hans død, men at boet endog kom i underbalanse på ca. 1 200 rdl. Det er mulig at denne bortødslen av den syke manns formue har vært en medvirkende årsak til den uvilje, som bygdefolket og familien var

begynt å føle for hans hustru. Man hadde således meget vanskelig for å få verger til barnene. Det heter i en protokolltilførsel under skiftet 7. desember 1768: „Vel har man søgt ved Breve at overtale Adskillige af de umyndiges Beslegtede og Besvogrede udi Bergens Stift at paatage Vergeraadet for dem, men deres Svar vise, at de har dertil intet Hjerte, hvorfor man er blevet nødt til at ansætte Fremmede, ja endog Bønder udi Vang til Værger for dennem".

Fra 2. februar 1768 ophørte husholdningen å føres for den avdøde prests regning. Men det blev ordnet således at Castbergs enke og barnene vedblev å bo i prestegården.

5. februar 1768 blev der holdt auksjon på prestegården over løsøre og over Vangs kirker, som eides av Castberg. Ancher kjøpte adskillig sølvtøi, husgeråd, møbler etc. Enken derimot meget lite.

Boet blev sluttet med aktiva 6 562 rdl. De prioriterte kreditorer fikk full dekning, men de uprioriterte, som tilsammen hadde tilgode 1 255 rdl. - gjeld som i det vesentlige var stiftet under Castbergs sykdom - fikk intet.

Tanken på å komme i ekteskap med sin manns etterfølger - hvad der var en almindelig foreteelse i den tid -har vel snart festnet sig hos enken. At Ancher var forlovet med hennes steddatter, fant hun ikke var noen hindring for denne plan, og situasjonen utviklet sig til slutt sådan at den unge forlovede pike ikke lengere kunde holde ut i hjemmet. Den 4. juli 1768 brøt hun op fra prestegården og reiste til sin verge, morbroren prost Lars Leganger i Aremark.

Selv efter at biskopen i skrivelse av 10. april 1769 hadde utlagt gården Qvam til enkesete for Castbergs enke, fortsatte hun å bo hos Ancher. Hennes opførsel blev mere og mere til forargelse for menigheten, og snart var hun så forhatt, at der gjennom generasjoner gikk frasagn om hennes dårlige liv. I en skildring fra Valdres heter det om henne, at hun mistenkes for som ung "at have listet sig ind i Wittenbergskolen og endog faat med sig mange blade av svartebogen". Det sies, at „hun kan gjøre gull, mane den onde, fjetre folk og vise frem tyver. I sin optreden er hun undertiden venlig og innsmigrende, til andre tider rå og brutal. Således truer hun svogeren, presten Ruge i Slidre, med kniven" - - - „Med skrik og knyttet neve byr hun stallkaren å forlate prestegården" o. s. v. Ja det gikk endog så vidt, at man sa hun hadde tatt sin mann av dage ved gift.

Det forhold som var innledet mellom henne og presten Ancher resulterte i, at hun fødte ham en sønn den 16. juni 1773. Men først etter barnets fødsel kunde han bekvemme sig til å gifte sig med henne. Vielsen fant sted 2. juli 1773.

Erich Ancher blev nu anklaget for leiermål og ved prosterettsdom fradømt embedet og ilagt en bot på 50 rdl. til „Stiftets geistlige Enkekasse" samt 40 rdl. i omkostninger.

Ancher reiste noen år senere til Kjøbenhavn for å søke opreisning og et nytt kall. Noe embede fikk han ikke, men kort før sin død opnådde han å få æresopreisning. Han døde under sitt opphold i Kjøbenhavn 2. april 1777.

Efter sin avskjed hadde Ancher kjøpt gården Tune i Vang. Her vedblev enken å bo til sin død 29. januar 1818. Blandt det meget sølv, hun skulde ha eid, var også den tidligere nevnte brudekrone, som skal ha vært i slekten helt til de seneste tider.

16 barn:

V.1. **Erie Castberg** er født i Vang prestegård februar 1744, døpt 19. februar. Han

døde 1748 og blev begravet 20. april samme år. Blandt hans faddere var olde moren, Catharina Alhed Castberg.

V.2. **Elisabeth Sophia Castberg** er født i Vang prestegård 1745 og døpt 11. mars.

Efter moren, som døde da hun var få måneder gammel, arvet hun 203 rdl. Ved skiftet efter stedmoren oplystes det at faren fremdeles skyldte henne mors arven. Men ,af samme kan ei beregnes Renter, efterdi hand beviste ei alene,

at de af Capitalen faldende renter vare udgangne til bendes sømmelige Opdragelse, da hand udi ^{11/2} aar holdt hende udi Christiania, men endog kunde have en slags Ret til at paastaa, at noget af bendis tilfaldne Arv Capital kunde blive decorteret".

Ved stedmorens intriger blev - som vi har sett -- forlovelsen med presten Ancher forbi, og hun forlot plutselig Vang prestegård 4. juli 1768 og tok ophold hos morbroren prost Lars Leganger i Aremark. Hun døde ugift senest i 1776.

V.3. **Tyge Castberg** er født i Vang 1748 og døpt 30. desember samme år. Han døde 1750 og blev begravet 28. januar.

V. 4. **Anna Christina Castberg** er døpt i Vang 19. januar 1750 og døde smst. før 29. februar 1767.

V. 5. **Karen Maria Castberg** er døpt i Vang 11. mars 1751 og døde smst. før 29. februar 1767.

V. 6. **Anna Christina Blixenerone Castberg** er født i Vang 9. januar 1752 og døde i Kongsberg 1780, begravet 7. juli. Hun blev gift i Vang 17. august 1770 med lektor Jens Garmann *Grøn*, døpt i Vik i Sogn 23. juni 1743 og død i Kongsberg 1781, begravet 5. mai. Han var sønn av personellkapellan i Vik Hans Grøn (1709-45) og Christine *Daae* (1719- 82).

Jens Grøn blev student 1759, cand. theol. 1763 og var derefter noen år huslærer i Vang prestegård. Blev 1769 ansatt som hører og lektor ved Kongsberg offentlige skole. 4. barn:

1. *Cathrine Christine Grøn*, døpt i Kongsberg 31. mars 1773, d. 28. desember 1812, g. m. major Christian *Mørck*, f. 11. april 1782, d. på Svanmosegård 23. juli 1851. Ingen barn.

2. *Hans Andreas Grøn*, f. smst. 26. januar 1775, d. i Bergen 15. februar 1804, student og lærer ved Domkirkens fattigskole. Ugift.

3. *Sara Dorothea Blixencrone Grøn*, døpt i Kongsberg 20. mars 1777, begr. smst. 20. april 1780.

4. *Jens Garmann Grøn*, f. i Kongsberg 7. februar 1779, d. i Kjøbenhavn 10.

juli 1814, grosserer, g. smst. 22. desember 1809 m. Catharina Lauretta *Tychsen*, døpt i Kongsberg 10. juli 1792, d. i Kjøbenhavn 28. januar 1855. 4 barn.

V.7. **Peder Leganger Castberg** er født i Vang 14. april 1753 og døde i Flekkefjord

6. februar 1784.

14 år gammel blev han satt inn på „Christiania latinske skole" og 1. mai 1772 deponerte han ved Kjøbenhavns universitet. Da han 24. mai 1773 hadde tatt ex. phil. vendte han hjem til Norge, hvor han tok stilling som huslærer hos godseier Peder Collett på Buskerud gård. Her blev han i flere år. I huset hos Collett bodde også en kusine av hans hustru ved navn *Magdalene Sophie Bentzen*. Mellem henne og Castberg opstod snart et kjærlighetsforhold,

som resulterte i at der skulde komme et barn. Der blev derfor hurtig arrangert bryllup, og de blev ifølge kgl. bevilling viet på Buskerud hovedgård.

Et par måneder efter bryllupet fødte fru Castberg en sønn. Da Peder Castberg var teologisk student blev affæren innberettet til biskopen, som 27. mars 1778 i anledningen utsendte et cirkulære til samtlige stiftets proster, at de ikke måtte la ham preke i kirkene, før han ,erholder kongelig nådigst opreisning".

16. februar 1779 tok han teologisk embedseksamen med non.

Kort efter eksamen fikk han ansettelse som skibsprest på Det asiatiske koinpanis skib „Den gode Hensigt", som om høsten skulde gå fra Kjøbenhavn til Ostindien.

Hele sommeren opholdt han sig med sin familie i Kjøbenhavn, hvor han blev ordinert 29. oktober 1779. Skibet lå allerede seilklar, og han flyttet med sin familie ombord. Men da skibet frøs inne, blev det liggende på reden hele vinteren over. Natten til mandagen 28. februar 1780 opstod der brand i skibet, og om morgenen mellem kl. 9 og 10 nådde ilden kruttammeret. Skibet sprang i luften, og mange av dem som stod omkring blev såret og noen druknet. Castberg mistet alt hvad han eiet. Fru Castberg skildret begivenheten i et dikt: "Forgleinmelse".

Da Castberg ved skibets brand hadde mistet sin stilling og de både i 1779 og 1780 et barn, levet de i den følgende tid i Kjøbenhavn i „fattige omstendigheter".

Både Castberg og hans hustru var i denne tid gjester i „Norske Selskab", hvor de kom i vennskapelig forbindelse med flere av dets mest fremtredende medlemmer. Fru Castberg var en vittig og munter dame og hadde „skrevet vers fra sitt 11. år". „Gid jeg maatte bli erindret av Dis saa ofte som der siges Vittigheder af Din Mund, da vil hvert Øieblik være min Lykke", skriver Peder Castberg i hennes stambok i 1780.

Hun slo også godt an i „Norske Selskab" og blev tilkjent den ærespris, som det utdelte som belønning for dikt, som var opsatt som prisopgaver. Æresprisen bestod i en gullring' med lysegrønn sten og innskriften: „Vos exemplaria Graeca".

3. januar 1781 blev Peder L. Castberg utnevnt til sogneprest i Lund og Flekkefjord. Kallet var ikke stort. Det var ansatt til 160 rdl. årlig inntekt.

Avskjeden fra vennene i Kjøbenhavn har ikke vært lett. Fru Castberg skriver:

Har jeg Behov i Løn at grue, For fra den Circel at bortgaae Hvor glad man syntes mig at skue og glad jeg mine Venner saae?

¹ Ringen kom ved arv over i familien Bueholm og blev i 1918 forært „Norske Selskab" i Christiania.

Mange av vennene har også skrevet noen elskverdige avskjedsord dels på vers dels på prosa i hennes stambok. Man finner J. H. Wessel, Rein, Zetlitz, Treschow, Frimann og Johan Vibe. Også madame Juel er representert.

Avreisen fra Kjøbenhavn fant sted omkring 20. februar 1781, og ruten gikk over Fredrikshald, Buskerud gård og Kongsberg, hvor fru Castbergs mor ennå levde.

5. august 1781 ble han innsatt i sitt embede av prosten Wibye.

Livet på den ensomme prestegård ble vel i lengden noe ensformig for den selskapelig anlagte prestefru. Vi finner henne derfor allerede året etter i mai i Kjøbenhavn. Etter hjemkomsten skrev hun en heroide: „Adelus til Torkel-Trondesøn". Denne blev meget rost av Rahbek og skaffet henne tilnavnet „Nordens Sapho".

I april 1783 blev Peder Castberg alvorlig syk. Utover sommeren kviknet han imidlertid noe til. Men 21. september ber han om permisjon på grunn av „vedvarende upasselighet". Reisen blev imidlertid utsatt og utover vinteren blev han stadig dårligere. I februar avgikk han ved døden - kun 32 år gammel.' Han blev bisatt i Lunds kirke 14. februar 1784.

Ved reparasjon av kirkegulvet i februar 1936 fantes kisten med hans balsamerte lik. Han lå i fullt ornat, og ansiktstrekkene sagdes fremdeles å være helt kjennelige.

Peder Leganger Castberg blev gift på Buskerud hovedgård i Modum den 12. september 1777 med *Magdalene Sophie Bentzen*, født i Skien 15. mai 1758, død i Kragerø 12. august 1825. Hun var datter av vicelagmann senere bergamtsassessor, justisråd Mogens Bentzen (1715-70) og *Sophie Heltzen* (1720-98).

Ved reskript av 30. juli 1784 blev det bestemt at fru Castberg skulde få „alle inkomster av Lunds kall til successors kallsbrevs datum, fra hvilken tid hennes nådsens år skulde ta sin begynnelse"

Boet efter presten Castberg viste underbalanse. Blandt kreditorene var også fetteren, kanselliråd Peder Atcke, som hadde lånt fru Castberg penger til hennes kjøbenhavnsreise i 1782.

Allerede året efter mannens død fikk enken bevilling til å gifte sig igjen, og 31. oktober 1785 blev hun gift i Flekkefjord med kjøbmann, senere tollinspektør i Kragerø Joachim Fredrik *Buchholm* (1760-1834).

Hun døde i Kragerø „av Alderdom" og blev begravet 17. august 1825.

Ved skiftet efter henne fikk mannen det halve bo med 836 spd. mens sønnen av første ekteskap fikk 276 spd. 3 barn

VI. 1. Mogens Castberg er født på Buskerud hovedgård på Modum 15. november 1777 og døpt 21. samme måned. Han døde senest 1778 og blev begravet ved „nye kirke" 5. april.

VI. 2. Peter Atcke Castberg er født 3. august 1779 under foreldrenes midlertidige opphold i Kjøbenhavn og blev døpt i Trinitatis kirke 9. samme måned. Han døde i Kjøbenhavn 30. april 1823.

I 1786 blev han sendt til bestemoren på Kongsberg hvor han gikk på skole til han blev dimittert til universitetet i 1796. Han studerte først noen tid teologi, men opgav det snart til fordel for medisin.

' Se Claus Frimanns „Elegi“ til hans enke, inntatt i hans diktsamling.

z Litt.: Joh. Holck : Det kgl. Døvstummeinstitut i Kjøbenhavn 1907. O. A. Øverland: Det kgl. selskap for Norges Vel og Nyström : Grunddragen av dövstummeundervisningens utveckling i Sverige, 5. hefte.

Han blev en flittig tilhører av den norske professor Aasheim. Dennes kritiske behandling av den medisinske videnskap hadde til å begynne med en nedslående virkning på ham. Men Aasheim blev også den som hjalp ham over denne krise: „Ham alene skylder jeg, at jeg ikke i fortvilelse opgav studiet; i de trange forhold gav han mig haab om en bedre fremtid og indgjød mig tillid til at fortsætte studeringerne".

I 1800 innleverte han en besvarelse på universitetets medisinske prisopgave : "Forsøg til en teori over væskenes afsondring i det menneskelige legeme". For besvarelsen blev han tildelt *universitetets gullmedalje*. Året efter tok han medisinsk embedseksamen med laud og var derefter 1801-02 kandidat ved Frederiks hospital.

Efter et hårdt sykeleie som bandt ham til sengen fra 15. juli til 5. september 1802 tok han samme år den *med. doktorgrad* på avhandlingen "Examen Indolis et intensitatis virium, quas passident Medicamina tria frequentissimo usui inservientia de quibus maxime disceptotum est".

Tyske tidsskrifter strømmet på denne tid over med forbausende efterretninger om galvanismens helbredende virkninger på tunghørhet. Grepet av interesse herfor satte han sig i forbindelse med de utenlandske læger, som anvendte denne kur og begynte selv å gjøre forsøk. Han redegjorde for disse i et par avhandlinger. 1801-03 behandlet han 33 tunghørte uten påviselig resultat. Men da beretningene fra utlandet gikk ut på, at resultatet lyktes bedre med døvstumme, besluttet han sig til å gjøre forsøkene på disse.

18. juli 1802 innrykket han sammen med to yngre læger et avertissement, hvori han anmoder om å få døvstumme til å utføre disse forsøk på. Allerede samme måned begynte han med 8 døvstumme. Disse behandlet han daglig i 4 uker. Kuren var meget smertefull. Men resultatet var nedslående. Da der nettop utkom en bok, hvori en mengde navngitte menn bevidnet de storartede resultater av metoden, fortsatte han sine forsøk, men med betydelig sterkere batterier. 3 ganger daglig blev patienten galvanisert og fikk hver gang 350 stød på hvert øre av et 50platers batteri, altså 2100 stød daglig. 3 døvstumme utstod torturen med tålmodighet i 8 uker. Men resultatet var like nedslående.

Ved offentliggjørelsen av sine resultater uttaler han sin største forbitrelse mot dem, som således på en øiensynlig bedragersk måte hadde ført offentligheten og ham selv bak lyset.

Forsøkene hadde bragt Peter Atcke Castberg i nær berøring med de døvstumme, og han blev mere og mere grepet av medynk med disse forsømte mennesker. Hans interesse for å gjøre dem til nyttige medborgere var våknet.

Ved forskjellige avhandlinger om saken hadde han vakt regjeringens oppmerksomhet. Og i 1803 fikk han offentlig stipendium av fondet „ad usus publicos" for å reise til utlandet og sette sig inn i døvstummeundervisningen. Han skulde dessuten ha sin oppmerksomhet på galvanismen, studere medisinalpolitiets innretning og undersøke blindeinstitutter.

23 år gammel drog han avsted i mai 1803 på sin store utenlandsreise. Over Kiel Hamburg og Altona reiser han til Berlin, hvor han blir sommeren over. Her skriver han en opsats i „Neue Berlinische Monatschrift" for 13. mai under titel av "Erklärung über eine öffentliche Nachricht", hvori han legger for dagen en meget skarp iakttagelsessevne.

Han sparte sig ikke. Han arbeidet på alle de felter som var pålagt ham og nedlegger resultatet i brever og tidsskrifter.

Den følgende vinter er han i Wien. Og våren 1804 i Ungarn. Over Genua, Zürich. Marseille og Bordeaux kom han til Paris hvor han tilbragte vinteren 1804-05.

Fra Marseille skriver han hjem at der var gitt streng befaling fra Paris, ikke å noen fremmede reise om i landet uten særlig tillatelse fra stordommeren. „En gry Skriverkar) ved Politiet, der i forrige Tider havde været ved Revolutionstribunale vilde endelig sende mit Pas til Paris; men der blev omsider opdaget en Clausul i dette Forbud, at de, der reiste i offentlige Anliggender, skulde passere uhindret, og af denne Aarsag fik jeg endelig et Pas".

Fra Paris skriver han flere brever hjem.' I et brev, datert Paris 28. november 1804 skriver han: - - „Endelig har jeg set Napoleon - set ham ret tydelig på Paradet i Søndags; han lod rigtignok sine Legioner, mig, og de øvrige Tilskuere vente afskyelig længe, men jeg glemte det snart. Han tager sig ret smukt ud på sin store hvide Hest i hans simple Nationalgardeuniform blandt hans Generaladjutanter o. s. v. guldbroderede Uniformer. Men Høitideligheden selv er kun Revue af Navn, thi Toget gaar i saadan Galop, at jeg er vis på, han intet kan skjelve af det, han rider forbi."

Også Napoleons kroning får han anledning til å overvære. 3. desember 1804 skriver han: - - „Istedenfor nu alt om Morgenen kl. 6 at være i St. Honoregaden (hvor man hadde tilbudt ham en vindusplass) og der fra den Tid af til kl. 11 vente på Togets Ankomst, gik jeg først ud kl. 10, i det Forsæt, at give Agt på Pøbelens Forhold den Dag, dens Hersker hyldedes. Det første Tegn til Høitidelighed, jeg lagde Merke til, ved at vandre på Bryggen langs Floden, var noget hist og her kastet gult Sand, der gav tilkiende, at et Tog enten skulde her ad, eller var kommet; det var Corps legislatif, der alt var gaaet her klokken otte, og som altså Tænderne længe havde slaaet Tappenstreg i Munden på i Notredamekirken, da, deres pyntlignende Comediantcostumer slet ikke er skabt for Vinteren. - - Neppe hadde jeg taget min Plads, før den hellige Faders Tog nærmede sig. Forved hans Vogn ledede to Domestiker en Muulesel, på den sad en Munk i en lang blå Soutane, og holdt det dobbelte Kors; denne synderlige Cavalcade morede nu Pøbelen særdeles, og der blev ret hjerte

lig leet. Hans Helligheds Tog bestod af 6 Vogne, og escorteret af Kavaleri. - -

Nu varede det til over halv tolv, da endelig Murat lod sig sec i let Trav, mett Curasserer, jægere af Garden og Mamelukkerne, og dette var nu Begyndelsen af det keiserlige Tog. I nogen Frastand fulgte to forfærdelig tykke Ryttere i gammeldags Ridderdragt, og deres Heste førtes af Domestiker, det var de saakaldte Vaabenherolder; efter dem fulgte elve Vogne, hver med 6 Heste for, og alle af een Farve, eens decorerede, og med det keiserlige Vaaben, og nu saaes endelig Keiserens egen virkelig prægtige Eqvipage: otte store hvide Heste med overvætted Fiederbuske, arbeidede sig paraderende frem, og rystede de stolte Manker; Marschallerne, Commandanterne, Livgarden og Aides de Camp eskorterede Vognene. Men den Troppehegn, der efter Pro

¹ Disse er skrevet på tysk og oversatt av Knud L. Rahbek og utgitt i bokform 1816.

grammet skulde omgive Vognene, saae jeg intet til; med Heidukker og Lakeyer var Keiserens Vogn saa spækket, at der ingen Plads var tilovers uden ovenpaa Himlen, hvor Rigsinsignierne paraderede prægtig forgyldte - - I Vognen var Keiseren paa høire, Keiserinde Josephine paa venstre, og Keiserens Brødre foran; der var altsaa inden i og uden paa denne Vogn placeret 19 Mennesker. -"

En deputert av Nasjonalgarden hadde skaffet ham en plass i Notredamekirken. Der var dekorasjonene ennu ikke ferdige kl. 12 og „man blev ved med at hamre, sauge, og med anden deslige Haandverkslarm, indtil Keiseren kom".

Våren 1805 reiste Peter Atcke Castberg hjem igjen over Berlin og sendte stadig under sin reise små avhandlinger om sine iakttagelser til tyske og danske tidsskrifter.

7. juli 1805 sendte han regjeringen en „Betænkning om Nødvendigheden af en Undervisningsanstalt for Døvstumme". Her heter det blandt annet: „I en hensigtsmæssig Undervisningsanstalt udvikles hans Sjælsevner fra de simpleste Gjenstandes Betragtning til de høieste og vigtigste Sandhedets Meddelelse som udgjør vor Moral og Religion. Paa samme Tid anvendes hans Legemskraft til en eller anden nyttig Kunst eller Haandverk, hvormed han kan fortjene sit Brød; han udtræder endelig af Institutet som en gavnlig Borger for Staten, og da først, efterat have lært at kjende sin forrige Tilstand, vaagner hans Taknemmelighed mod dem, hvilke han skylder sin Dannelse som fornuftigt Menneske."

Han hadde ikke tid til å vente på regjeringens avgjørelse, men begynte straks å undervise et par fattige gutter gratis og etter et halvt år innbød han kyndige menn til å overvære en prøve den 18. januar 1806.

Efter den rosende omtale prøven fikk i pressen grunnla Castberg en virkelig skole, som blev høitidelig åpnet på kronprinsens fødselsdag 28. januar 1806. Den begynte sin virksomhet med 8 elever. Han var levende optatt av dette arbeide. En distriktslægestilling i Kjøbenhavn han hadde fått i 1806, tillikemed det meste av sin private praksis måtte han si fra sig av mangel på tid.

Våren 1807 var regjeringen endelig ferdig med sine forberedelser. Og 17. april gav kongen den fundats, hvorved det kgl. døvstummeinstitut i Kjøbenhavn blev oprettet. Peter Atcke Castberg blev samtidig utnevnt til *forstander* og *førstelærer* med en årlig lønn på 800 rdl. foruten fri bolig, lys og ved.

Foruten å vareta ledelsen måtte Castberg selv lede håndarbeidet og personlig styre verkstedene. Han var stiftelsens læge og dens økonom. Og han måtte selv føre hele korrespondansen.

Der blev leid en gård, som foruten skole, verksteder og beboelsesrum for elever og lærere, også inneholdt familieleilighet for forstanderen. Han hadde 3 værelser til gaten og 2 til gården i 3. etasje. Da han forgjeves hadde forsøkt å få regjeringen til å kjøpe huset, kjøpte han det selv i 1812.

Krigsåret 1807 kom også til å gripe forstyrrende inn i den lille fredelige virksomhet i Sølvgade. Den første natt under bombardementet 2. september opholdt Castberg og samtlige 40 elever sig i et av skoleværelsene, som var betrygget mot bombene så godt som det lot sig gjøre. Efter at det hadde regnet med bomber på gaten, i nabohusene og i stiftelsens have, slo

en bombe ned i selve stiftelsen mellem kl. 1 og 2 om natten. Den kom inn på siden i et av Castbergs private værelser, gikk tvers igjennem hans chatoll, derefter gjennem to av hans værelser og sprang, idet den passerte det skoleværelse hvor de alle opholdt sig. Castberg blev selv såret. Da bomben antendte

alt på sin vei, blev han nødt til å forlate huset med sine elever og familien. Ilden stod da ut av vinduene, men blev ved brandfolkernes hjelp slukket innen en halv times tid. Og 17. september var huset reparert og undervisningen kunde begynne igjen.

Også med hensyn til den praktiske undervisning gikk Castberg frem med megen iver og viste en praktisk sans, som man ikke skulde tiltrodd den videnskapelige teoretiker.

Han begynte med å sette i gang papparbeider, senere også glassliperi til forarbeidelse av optisk glass. De laget snustobakksdåser, teaterkikkerter, ravarbeider, brystnåler etc. etc. Og så lenge interessen for instituttet var almindelig fikk alt lett avsetning til gode priser.

Hvert år blev der holdt offentlig eksamen og årsfest på stiftelsesdagen. Disse årstester vakte mange år stor offentlig oppmerksomhet. Foruten byens autoriteter møtte ikke sjelden enkelte av kongefamiliens medlemmer ved disse fester. ja, kong Frederik VI var selv et par ganger til stede. Og år efter år blev der utstedt kgl. resolusjoner, som uttrykte den allerhøieste tilfredshet med de gode fremskritt og med forstanderens opofrende arbeide.

I 1808 blev han tildelt *professortitel* - 28 år gammel - og 1809 utnevnt til *ridder av Danebrogsordenen*.

Alt hadde hittil gått glatt. Castberg kunde glede sig ved publikums gunst og pekuniære støtte. Men de politiske forhold efter krigen, den engelske blokade, som avskar all tilførsel til landet og den synkende pengeverdi, gjorde sig efterhånden gjeldende såvel likeoverfor instituttet som overfor Castberg personlig.

En følge av det engelske overfall i 1807 var dannelsen av et „Selskab for indenlandsk Kunstflid" i Kjøbenhavn. Dette skulde motarbeide innførsel og bruk av engelske varer og støtte innenlandsk industri. Castberg var også ivrig interessert i denne sak. Men han vilde også få i stand et samarbeide mellom de danske og tilsvarende norske selskaper. Han lot derfor innbydelsesskriftet for det nettop reorganiserte „Selskab for Norges Vel" trykke i nytt oplag og sendte det ut til formående menn i Danmark Resultatet var, at allerede om høsten hadde 27 danske medlemmer tegnet sig. 3. okt-) ber 1810 opsatte han en prisoppgave, som skulde gi „en utredning av, hvorledes man kunde få opprettet sådanne patriotiske selskaper, der kunde samles om felles gjørem.: i Norge og Danmark". Avhandlingene skulde innsendes innen 3. august 1811. Men der kom ingen besvarelser.

Direksjonen for „Selskapet for Norges Vel" hadde hatt til hensikt å opprette en „korresponderende kommission" i Kjøbenhavn. Den mottok derfor med glede professor Castbergs tilbud om samarbeide. Og den henstilte til ham å meddele, hvorledes han hadde tenkt sig, at en kommisjon på hensiktsmessigste måte kunde nedsettes. Han utarbeidet derefter en innbydelsesplan, og en konstituerende forsamling blev innkalt til 11. april 1811. Her blev professor Castberg valgt som foreningens viceformann, efter at han hadde avslått å motta valg som formann, hvad han foreslo professor Treschow til.

Sommeren 1811 foretok professor Castberg en reise i Norge og skriver fra Christiania en lengere innberetning om „Industriens Tilstand i Norge". Han uttaler sin store beundring for den vinnskibelighet og foretagsomhet, som utfoldes på de forskjellige industrielle områder og omtaler den store offervilje som vises særlig for arbeidet med eget universitet.

Han var knapt kommet tilbake til Kjøbenhavn før kongen 2. september 1811 utferdiget det reskript, i hvilket han gav Norge eget universitet.

Da alt var gått i orden etter nordmennes ønske blev der holdt stor fest i Kjøbenhavn. Også på årsdagen 1812 blev der holdt fest. Til denne skrev professor Castberg et festdikt, hvor det blandt annet heter

Vort Samfunds Maal, vort Norges Vel!
Og Samdragts Aand det fremme!
Høit tone i hver Nordmands Sjæl
Vort elskte Norges Stemme
At Fædresind er skjønnest Pryd,
Og Fædretroskab skjønnest Dyd,
Og Norges Hæder stoltest Fryd,
Det Nordmænd aldrig glemme!

Da pengeverdien i de følgende år stadig sank blev det mere og mere vanskelig å holde det gående med instituttet. Verkstedsdriften, som skulde bringe penger i kassen, måtte efterhånden innskrenkes, både på grunn av innskrenket plass og på grunn av vanskelig økonomi.

For professor Castberg personlig var også tidene i høiste grad trykkende. Eftersom familien vokste til, stillet den stadig større krav til underhold og utdanning. Og når det erindres, at hans gasje var 800 rdl. sølvverdi og at pengeverdien etterhvert sank, så 150 rdl. blev lik 1 spdl., så er det forståelig, at situasjonen i 1816 var blitt sådan at han måtte ta sin stilling ved instituttet under overveielse. Han blev tilbudt en lægestilling, som vilde ha innbragt ham det firedobbelte av hans gasje. Men han hadde ikke hjerte til å forlate sin livsgjerning og avslø tilbudet.

Kanselliet innstillet ham i 1816 til en gasjeforhøielse på 200 rdl. Men det blev avslått av regjeringen. Castberg innsendte ny ansøknin g hvori det blandt annet heter: "Hver Husfader, der har havt sea talrig Familie som jeg, vil vide, hvor lidet min Gage er tilstrekkelig. Mine Børn er i den Alder, at de skal nyde Undervisning; at kunne lade dem give videnskabelig Undervisning vilde næppe den dobbelte Forøgelse af mine Indtægter tillade; men at betale for dem i den simpleste Almueskole tillader mine nærværende Kaar ikke". Heller ikke denne ansøknin g resulterte i noe pålegg.

I sin fortvilelse vendte han sine øine mot Sverige, hvor man på denne tid søkte en forstander til døvstummeinstituttet i Stockholm. Castberg meldte sig til stillingen. Men efter nøiere overveielse fandt han ikke å kunne overta den. Derimot var han villig til å komme til Sverige for å hjelpe til med å få en bedre ordning av undervisningen.

Dette tilbud blev mottatt, og han opholdt sig i den anledning i lengere tid både i 1817 og 1818 i Stockholm. I slutten av 1817 forlot han Stockholm i følge med statsråd ,Jonas Collett. De reiste til Christiania ,i en liden Faeton, vel indpakkede mod Uveir, om det skulde indtraeffe".

Men 19. april 1818 er han til stede ved den offentlige eksamen, ved "Manilla", ved hvilken anledning han utgav en avhandling som seerskilt innbydelsesskrift. Det var meningen at han senere skulde komme tilbake for å utdanne de nødvendige lærerkrefter til ,Manilla". Men enkedronningens død og andre forhold bevirket, at statens institutt blev slått sammen med et privat konkurrerende under dettes leder. Og dermed oppører Castbergs direkte innflytelse på døvstummeundervisningen i Sverige.

Under pseudonymet H. Bentzen utgav professor Castberg i 1818 en kort tid uke

bladet „Hesperus“ av blandet innhold. -- En forelesningsrekke over døvstummeundervisningens metode, holdt for teologiske kandidater ved pastoralseminaret, blev på kanselliets foranstaltning trykt i 1818.

De stadige økonomiske sorger svekket efterhånden den tidligere så energiske manns arbeidskraft. Det var umulig å holde det hele ved like med de knappe bevilgninger. Det hele stod snart i forfallens tegn. Ryktene begynte å svirre i luften om tilstanden ved instituttet, og klagene undlot ikke å komme.

Hertil kom også huslige sorger. I 1820 reiste hans hustru fra ham med sine barn og bosatte sig i Gentofte.

18. januar 1823 blev der av kanselliet opnevnt en direksjon, som skulde ta sig av det daglige tilsyn med instituttet.

Professor Castberg overlevet ikke lenge denne ydmygelse. Han søkte straks og fikk sin avskjed som instituttets large, og 30. april 1823 avgikk han ved døden efter 4 dagers sykелighet - 43 år gammel - og blev begravet på Trinitatis Assistents Kirkegård 4. mai.

Peter Atcke Castberg var ved sin død medlem av De kgl. med. selskaper i Kjøbenhavn og i Stockholm, De naturforskende venners Selskap i Berlin, Det italienske Akademi, Det akademiske Videnskapernes Selskap, Det med. Academi, Det med. Societé demulation, Det galvaniske Selskap i Paris, Det med. selskap i Marseille og Det keiserlige Velgjørenheds Selskap i St. Petersburg.

Ved instituttets 100-årsfest i 1907 blev hans byste opstilt utenfor dets bygning i Citadelvej på Østerbro.

Peter Atcke Castberg blev gift hjemme i huset 15. mars 1802 med „sin barndoms veninde“ *Magdalene Poulsen*, født 1778. Hennes foreldre og fødested kjennes for tiden ikke. Hun døde i Kjøbenhavn av „brystinflammation“ 12. jannar 1833 og blev begravet ved Vor Frue Kirke 17. samme måned.

Efter sin manns død blev hun ansatt som økonom ved døvstummeinstituttet. 2 barn:

VII. 1. Anton Almazy Castberg er født i Kjøbenhavn 13. juni 1808 og døde 24. januar 1824 - 15 1/2 år gammel. Han var ansatt som lærer ved døvstummeinstituttet.

VII. 2. Friederich Castberg er født i Kjøbenhavn 1. november 1812 og døde av tyfus på Fredriks hospital 23. desember 1841 - 29 år gammel. Student fra det Jonstrupske seminar 1832. Cand. theol. 1839 og virket senere som privatlærer i Kjøbenhavn.

Han blev gift i Kjøbenhavn 14. februar 1840 med Caroline Amalie *Breest*, født smst. 7. oktober 1810 og død smst. 12. desember 1858. Hun var datter av skreddermester Christian Breest og Ingeborg Christine *Rebholtz*.

Fru Castberg var allerede 1835 ansatt som bestyrerinne for en privat høiere pikeskole i Kjøbenhavn, og denne stilling beholdt hun like til sin død. Hun blev begravet 17. desember 1858 på Vor Frue kirkegård. 2 barn

VIII. 1. Petrea Atka Castberg er født i Kjøbenhavn 6. august 1840 og døde

smst. 17. juni 1923 - 82 år gammel.

Hun blev gift 14. desember 1867 med stabsdyrlæge *Holger Friedrich Sylvester Bidmann*, født 12. februar 1835 og død 18. desember

1914. Han var sønn av krigsråd, tollassistent Johan Jacobi Biilmann (1792-1842) og Marie Wilhelmine *Saxtorph* (1799-1874).

Holger Biilmann blev veterinærkandidat 1857. Praktiserte derefter noen år i Høve og blev assistent ved veterinærhøiskolen 1863. Samme år korpsdyrlæge i hæren, og deltok som sådan i krigen 1864. 1888 overdyrlæge og 1895 stabsdyrlæge og chef for hærens dyrlægekorps. Tok avskjed 1905.

Han interesserte sig levende for veterinærskolen og særlig for husdyrbruksfagene, i hvilke han manuducerte i en rekke år. 1855-88 var han konstituert som lektor i disse fag ved landbohøiskolen. 1894---96 holdt han forelesninger over enkelte husdyrbruksfag. Fra 1883-95 var han lagirer i hestens røkt og bygningslære ved rideskolen og Lyngby landbruksskole. Like til det siste var han censor ved landbohøiskolen og 1898-1906 medlem av det veterinære sundhetsråd. Han har skrevet en veterinærhåndbok for hæren og sammen med en annen: „Hestens Bygningslære“.

Han var kommandør av Danebrogsordenens 2. kl. og danebrogsmann. 4 barn

1. *Maren Marie Caroline Biilmann*, f. 20. august 1869, d. 18.

juli 1916. G. m. grosserer H. L. Petersen.

2. *Einar Christian Saxtorph Biilmann*, f. 10. mai 1873, professor

i kjemi, K. D. O., K. St. O. O., D. M., g. 18. juli 1899 ni.

Valborg *Gyring*, f. 22. juli 1871. 4 barn.

3. *Holger Saxtorph Biilmann*, f. 6. september 1876, overlæge,

g. 22. juli 1910 m. Ellen Marie Rigmor *Strandgaard*, f. 5.

januar 1884. 3 barn.

4. *Ingeborg Biilmann*, f. 4. november 1878, g. 9. november 1918

m. cand. theol. og mag., skoleinspektør Rasmus Lassen *Sewerin*

f. 31. juli 1871. Ingen barn.

VIII. 2. **Frederik Castberg** er født i Kjøbenhavn 4 måneder efter farens død, 29. april 1842 og døde av tyfus på Frederiks hospital 14. desember 1870 - 28 år gammel.

Han blev utdannet som forretningsmann og var en tid ansatt i bokhandlerfirma i Kjøbenhavn, men blev i 1870 ansatt som fullmektig i musikkfirmaet Hornemann-Erslev. Han blev begravet på Assistents kirkegård 18. desember 1870. Ugift.

VI. 3. **Michael Helleesen Castberg** er født i Kjøbenhavn 1780 og døpt i Helliggeistes kirke 13. november samme år. Han var hjemme hos foreldrene i Flekkefjord, da faren døde 1784. Død før 1825. Hvor eller når han døde vites ikke.

V. 8. **Catharina Wilhelmine Castberg** er født i Vang prestegård 4. april 1754 og døde på Loftenes i Sogndal 29. mars 1830.

3 - Slekten Castberg.

ha faren døde kom hun l.) år gamle(til Kaupanger, hvis eier var gift med stedmorens kusine og hennes egen tremenning. Her blev hun gift 18. november 1776 med sorenskriver i Indre Sogn Michael *Fleischer*, født på Hesthammer i Hardanger 25. mai 1747 og død på Loftenes 28. januar 1814. Sønn av sorenskriver, etatsråd ,Johan Seckman *Fleischer* (1702 -89) og Catharina *Geelmuyden* (1705-74).

Michael *Fleischer* blev student 1759, cand. jur. 1769 og blev laugtingskriver ved Skiens laugdømme 1770. 1774 blev han „befalt å gå sin far til hånde i embedet" med løfte om å få et annet embede såsnart noe blev ledig. Og i 1775 fikk faren ordnet det med sorenskriveren i Indre Sogn Søren Schjelderup således at denne fikk Hardanger og Voss mot at Michael *Fleischer* fikk Indre Sogn. Denne ordning fikk kgl. approbasjon 12. juli 1775. Avskjed 1803. Etter å ha tatt avskjed bodde han på sin eiendom Loftenes, hvor han bygget en herskabelig hovedbygning som ennu står. 10 barn

1. *Johan Seckman Fleischer*, F. 11. desember 1777, d. 24. desember 1793.

2. *Isaach Wilhelm Fleischer*, f. 2. desember 1778, d. 9. november 1853, sogne

prest til Botne, g. 1802 m. Christine *Calmeyer*, døpt 12. november 1779, d. 5. mai 1834. 8 barn.

3. *Catharina Geelmuyden Fleischer*, f. 14. mars 1780, d. 24. april 1856, g. 15.

august 1799 m. prost, sogneprest til Lyster, Anders *Daac*, f. 20. september 1763, d. 26. januar 1803. 2 barn. 4. *Christian Friederich Fleischer*, f. 5. september 1781, d. 25. juli 1848, sogne

prest til Sørum, g. 3. august 1804 m. Ingeborg Marie *Heiberg*, f. 2. september 1781, d. 24. september 1835. 10 barn.

5. *Anna Christina Blixencrone Fleischer*, F. 27. september 1782, d. 9. mars

1843, g. 18. mars 1802 m. sogneprest Gerhard *Geelmuyden Castberg*, f. 28. oktober 1766, d. 28. desember 1820 (se s. 113).

6. *Karen Cathrine Fleischer*, f. 9. desember 1783, d. 16. mai 1862. Ugift.

7. *Hans Mossin Paludan Fleischer*, f. 2. april 1785, d. 27. desember 1793.

8. *Johanne Cathrine Fleischer*, F. 24. mars 1787, d. . Ugift.

9. *Dorthea Margrethe Heiberg Fleischer*, f. 1. januar 1789, d. 27. januar 1867,

g. 2. juni 1811 m. proprietær på Loftenes Hartvig *Irgens*, f. 10. august 1784, d. 18. februar 1871. 7 barn. 10. *Michael Fleischer*, f. 9. oktober 1790, d. 1. august 1822, repslager i Bergen,

g. 9. februar 1813 m. Susanne *Møller*, F. 29. september 1796, d. 21. januar

1861.6 barn.

V. 9. **Tycho (III) Didrich Castberg** er døpt i Vang 6. mai 1755 og døde under en reise i Larvik 21. mai 1801.

Da faren døde var han bare 9 år gammel. Han fikk presten Eric Ancher til formynder, og denne overtok 7. desember 1768 forvaltningen av hans mødrearv 61 1 rdl. 2 o. 3 sh. og senere også hans arv etter mosteren, Anna Leganger, 59 rdl.

30. mars 1771 forlot han „Hr. Anchers Huus" i Vang prestegård for å påbegynne sin tjeneste ved 2. Søndenfeldske Dragonregiment, hvor han i mai det foregående år var ansatt som korporal i hensikt som sådan å komme inn på „Den

kgl. mil. matematiske Skole°. Her blev han innskrevet fra 1. oktober 1773. Fordringene til optagelse var at kandidaten måtte „være begavet med et godt genie", ha vært til konfirmasjon, "forstås at skrive reent og leselige" samt å kunne „regne de 4 Speciesll. Ved avgangseksamen i februar 1777 heter det om ham: „ 1. Har været flittig og arbeidsom i Mathematiquen. 2. Physique: Har hørt 1. Deel af Naturlæren. 3. Frihaandsteign.: Hans Prøve Teign. er et stort Landskab med Crayon. 4. Danser temmelig vel." Han fikk dessuten attest for at „hans opførsel har været ordentlig og meget velanstændig".

20. mars 1777 blev han utnevnt til secondløjtnant å la suite ved 3. Søndenfeldske Dragonregiment.

Han bosatte sig nu på gården Stensrud i Land.

Under de militære øvelser i 1781 hadde han det uhell å styrte med hesten og pådrog sig i fallet et brokktilfelle, som gjorde ham uskikket til å tjene ved kavaleriet. 20. november 1784 måtte han derfor innsende sin avskjedsansøking og fikk den innvilget 21. januar 1785 med en årlig pensjon på 60 rdl.

Efter i 2 års tid å ha søkt forskjellige embeder blev han ut på høsten 1786 utnevnt til kornmagasinforvalter ved Bergenhus festning med 230 rdl. i årlig lønn.

13. november samme år fikk han kgl. bevilling til å vies hjemme i huset uten foregående trolovelse og lysning fra prekestolen. Og 2. januar 1787 blev han gift i Christiania i-ned *Helene Margaretha Calmeyer*, født i Birid 12. mars 1764 og død i Kjøbenhavn 28. januar 1830. Hun var datter av forvalter og medeier i Birid Glasverk Christopher Calmeyer (1730-78) og Marie Magdalene *Dajon* (1740--1803).

¹ Det ravkjede hun bærer, eies nu av fru Ra v. Heyden (side 64).

^z Efter maleri over en silhuett i gullmedaljon, der tilhørte frk. Marie Castberg (side 68) og er sporløst forsvunnet ved hennes død.

Da den med hans embede forbundne gasje var på dette sted „aldeles utilstrekkelig for en mann med familie endog under den mest innskrenkede og allerstrengeste husholdning å leve av", så begynner han ikke lenge etter sin ankomst til Bergen å søke en rekke embeder.

I Rentekammeret, hvor han var kjent, ønsket man å befordre ham. Men dette hadde bare fogedembeder å bortgi i Norge, og disses innehavere måtte foreta besværlige reiser og finne sig i strabaser, som han, på grunn av sitt brokktilfelle ikke kunde påta sig. Rentekammeret anbefaler ham derfor til Generalpostamtet til befordring, da „han stedse har vist sig særdeles duelig og paapasselig".

Postmesterstillingen i Bergen blev nu ledig og Tycho Castberg sendte inn ansøking om den. Alt hvad Bergen hadde av formående menn og flere andre gikk i forbønn for ham. Carsten Anker anbefaler ham som „en mig vel bekjendt dyktig, virksom og ærlig mann". Biskop Brun ber „på det innstendigste", geheimråd Holmdal å understøtte „hans udkaarne ven"s ansøking. Conferentsråd Atke „kan oprigtig forsikre, at alt hvad godt der kan siges om en retskaffen og redelig Mand, kan med rette siges om ham". Stiftamtmand Hauch „innestår for Int. Castberg som for en overmåse verdig, duelig og der på stedet almindelig yndet mann" og så videre. Men alt var forgjeves

Når bortsees fra de økonomiske bekymringer tilbragte han noen lykkelige år i Bergen, hvor han fikk mange venner på grunn av „sin vennlighet og sine ruange gode innfall". Blandt hans nærmeste venner var Johan Nordahl Brun. Denne har ved et dikt foreviget en av ham, Castberg, og kaptein Kuhle foretatt bestigning av Lyderhorn 19. august 1790. Her heter det blandt annet:

Kuhle og Castberg og Nordahl var oppe Paa Lyderhorn, og Dagen var blid Bergen og Havet og Klippernes Toppe Saae vi rundt om os, den Udsigt var vid, Lidet var vores af det vi fik skue; Men om alt dette og vores nu var Skulde vi mere for Fienden grue, End naar Sit netop Enhver med sig bar.

Han var en skattet gjest i byens selskapelige kretser. Men selv hadde han liten anledning til å gjøre gjengjeld. Sønnen forteller, at når hans venner fant, at det var hans tur til å holde selskap, så sendte de „kurver med vin og andre gode saker" hjem til ham. Sendingen kom sent om aftenen og hans kone fant den neste morgen stående i kjøkkenet.

Tycho Castberg optrådte i Bergen også som sanger og amatørskuespiller.

Høsten 1792 skrev Brun et skuespill „Republikken paa Øen", rettet mot den franske republikk. Stykket blev opført på kronprinsens fødselsdag 28. januar 1793. Blandt skuespillerne, hvortil „man hvervede Folk af Smag og Talenter" var også Tycho Castberg.

Efter skuespillet blev det sunget en kvartett, hvor han også var en av sangerne. Han var også blandt en av innbyderne til stiftelsen av „Det dramatiske Selskab" i Bergen.

I 1796 blev han forflyttet til Fredrikshald som magasinforvalter ved Fredrikstens festning. **Han tok bolig på Weeden** herregård, som han ved skjøte av 16. januar 1797 kjøpte av amtmann von Bulow for 2 900 rdl. Til kontor leide han et værelse nede i byen.

15. juli 1799 Finner vi ham igjen i Bergen, hvor han er tilstede ved „den aarlige Fugleskyden". 1. premie, som bestod i en sølv fiskespade, tilfalt løytnant Castberg.

I mai 1801 var Tycho Castberg på en kort forretningsreise til Larvik. Her avgikk han plutselig ved døden og blev begravet sammesteds 26. s. m.

Boet viste underskudd. Weeden blev solgt ved auksjonsskjøte av 18. januar 1802 til assessor Reinholdt Ziegler for 3 100 rdl.

Tycho Castberg var ,efter alles dom en meget god mann, som **nok var mere** velgjørende enn han hadde leilighet til". Hans hustru har fortalt at han engang vilde gi

en tigger en av sine skjorter. Da hun gjorde ham opmerksom på at han bare hadde „3 sådanne", svarte han: „Men han har ingen, hustru." Og tiggeren fikk den ene skjorte.

Efter auksjonen på Weeden flyttet enken til Fredrikshald, hvor „noen av deres mange velyndere i anseende og formuende stillinger skal ha forpliktet sig til å yde henne en årlig understøttelse".

Men plutselig lysnet det for henne. Hennes rike farbror, Mathias Calmeyer, døde få måneder efter hennes mann. Og han hadde testamentert hver av brorbarnene noe over 13 000 spd. Hun flyttet nu inn til Christiania, hvor hun kjøpte en „bequem liten gård", nr. 2 i Øvre Slottsgate for 2 500 rdl. ved kjøte av 24. august 1802, thl. 1. november 1804. Hun solgte gården igjen ved kjøte av 31. oktober 1807, thl. 16. juni 1808 for 3 500 rdl.

Da datteren Lise giftet sig i Kjøbenhavn flyttet også fru Castberg dit ned i 1810. Hun fikk ved denne anledning utbetalt 500 rdl. av sin arvekapital.

2. april 1812 tillot Cancelliet at der også blev utbetalt hennes to sønner hver et beløp på 1 748 rdl. 20 ⁴⁷ sh., der stod i Christiania overformynderi. Moren hadde anbefalt ansøkingen, da „opfyldelsen deraf merkbar vilde blive mig til fordel, da jeg er forvissat om, at de aldrig, ved heldig brug af disse penge vilde glemme at gjengjælde mig min opofrelse”.

Imidlertid skrumpet pengene ytterligere inn ved statsbankerotten i 1812. Hennes stilling under oppholdet i Kjøbenhavn blev derfor „så trykkende og knapt avmålt som mulig”.

Høsten 1814 bestemte hun sig til å reise tilbake til Norge. Sammen med sin datter og svigersønnen Alexander Lange forlot hun Danmark på en overlastet brigg i desember måned. De kom vel over Skagerak. Men i Mardø blev de liggende værfast i flere dager. Og uværet fortsatte under hele reisen nordover, så man måtte søke inn til Nevlunghavn. Her blev skibet liggende i flere dager og „nistebovnen” var etterhånden blitt tom. Men briggen kom til slutt velbeholden til Christiania.

I 1829 reiste hun på et besøk ned til Kjøbenhavn. Fra dette skulde hun ikke mere vende tilbake. Her døde hun på Frederiks hospital „av apoplexi” og blev begravet på Garnisons kirkegård 4. februar s. å. 9 barn

VI. 1. Wilhelmine Catharina Castberg er født i Bergen 16. februar 1788 og døde i Stathelle 28. juni 1853.

Da moren i 1810 flyttet til Kjøbenhavn kom hun til sin grandonkel presten Andreas *Broch* i Fåberg. Denne var gift med en søster av hennes bestemor, Helene Margarethe *Dajon* (1744--78).

Efter „vielseskrav” av Broch blev Wilhelmine Castberg gift i Christiania 16. februar 1813 med sorenskriver Ole *Arndtsen* født sammesteds 24. mai 1786 og død i Stathelle 26. februar 1846. Han var sønn av kjøbmann Peder Arndtsen og Margaretha *Alfsen*.

Ole Arndtsen blev ex. juris 1810 og var derefter noen år sorenskriverfullmektig først i Eker, senere i Aker. Autorisert som overrettsprokurator 1817. Praktiserte som sådan i flere år i Christiania, inntil han 1823 blev foged i Helgeland. Sorenskriver smst. 1830. Forflyttet til Bamble 1842 med bopel i Stathelle.

Under sin sorenskriveretid i Helgeland var Arndtsen kommet i „mange års restanser med sitt regnskapsvesen” og hadde forødt umyndiges midler. Allerede i begynnelsen av 1845 var det på tale å sette ham under tiltale. Men først 21. februar 1846 blev han ved høieste res. suspendert og satt under tiltale for „sin mislige bestyrelse af Helgelands Overformynderi”.

Han besluttet da å forkorte sitt liv. Mellom kl. 3 og 4 om morgenen den 26. februar stod han op. Men dette forbauset ikke hans kone, da han pleide gå så tidlig på sitt kontor. Han gikk ned på sitt kontor og skrev 3 brever, som man fant på et bord oppe i et av værelsene. Sammen med disse hadde han lagt nøklen til kontoret og 60 spd., innlagt i et papir, på hvilket var skrevet „husholdningspenge”. Selv var han forsvunnet. Men man fant hans stakk i en pram ved bryggen. Hans lik blev aldri funnet.

Morgenbladet skriver 5. mars 1846 bl. a., at „denne manns skjebne på den bedre mengde har gjort et dypt og rystende inntrykk; thi han var ikkun kjendt

som en human og velvillig mann, der førte et stille og bramfritt liv, nesten utelukkende ofret kontorforretningene".

Enken var sikret en pensjon på 190 spd. Hun vedblev å bo i Stathelle sammen med sine to ugifte døtre like til sin død 65 år gammel. Hun hadde levet „i kjærligt ekteskap og strevet trofast som kone og mor". 7 barn

1. *Helene Margrethe Arndtsen*, F. ca. 6. juni 1814, begravet 11. oktober 1815.

2. *Helene Margrethe Arndtsen*, F. 15. desember 1815, d. i Stathelle 9. april

1900. Ugift.

3. *Wilhelmina Elisa Arndtsen*, F. 30. mars 1817, d. 26. januar 1818.

4. *Wilhelmina Elisa Arndtsen*, F. 1. mai 1818, d. 1870 i Stathelle.

5. *Peter Tycho Arndtsen*, f. ca. 1820, d. sped.

6. *Lydia Arndtsen*, f. 12. desember 1824, d. 28. desember 1879, g. m. gårdbruker Jon *Falseth* i Moland, F. 1824, d. 31. desember 1882. Ingen barn.

7. *Adam Fredrik Olaf Arndtsen*, F. 15. desember 1829, d. 7. august 1919, juster direktør, cand. med., R. St. O., g. 24. juni 1855 m. Thora *Gausen*, f. 22.

desember 1828, d. 11. desember 1910. 4 barn.

VI. 2. **Christopher Castberg** er født i Bergen 12. september 1789 og døde i Kragerø

10. juli 1847.

Efter forgjeves å ha søkt om optagelse i det danske landkadetakademi i Kjøbenhavn blev han optatt som elev av „Det norske militære Institut" fra 7. januar 1802. I skolens elevprotokoll har chefen ved hans navn anført: „Et fortrinlig Subject". 1. juni 1806 blev han utnevnt til *fendrik à la suite* ved det Sønnenfjeldske Inf.reg. og samtidig ansatt som 3. repetent ved kadetkorpset.

„*Secondlaintnants* anc. 24. oktober samme år. 12. juni 1807 blev han frabeordret

kadetkorpset og utnevnt til virkelig secondløytnant ved regimentets gevorbne del. Samtidig tilstått 100 rdl. til „officersequipages anskaffelse". Han tiltrådte nu sin tjeneste i garnisonen i Fredrikshald, men denne blev 23. mars 1808 satt på feltfot og forlagt i kvarter i distriktene mellem Fredrikshald og Fredrikstad. Castberg fikk sitt kvarter på gården Hielmungen i Berg sogn. *Premierløytnant* 22. desember 1808. Ved fiendtlighetenes ophør høsten 1809 meldte han sig frivillig til garnisonstjeneste igjen. I den nye plan for armeen av 1. juli 1810 opføres han som „gevorben" med en gasje på 13 rdl. samt felttillegg 10 rdl. og kvarterpenger 5 rdl. - alt pr. måned.

Sommeren 1810 arbeidet han for første gang i den „combinerede militære og økonomiske opmåling". Dette år målte han i Nannestad, Ullensaker og Sørumsøgn.

Da „denne opmåling er et arbeide, som såvel i militarisk som i økonomisk hensigt er af megen vigtighed for landet" blev han både i 1811 og 1812 avgitt fra garnisonstjenesten, men måtte i sistnevnte år også „delta i de i året foretatte ekserserøvelser". I begge disse år deltok han i opmålingen av Larviks grevskap.

Christopher Castberg følte sig mere og mere tiltalt av dette arbeide, og for at han skulde kunne stå mere til opmålingens disposisjon ansøkte opmålingen 5. juni 1812 om at han „der ønskes stadigt ved opmålingen" måtte bli ansatt ved nasjonalt kompani.

1. april 1812 sendte han sammen med sin yngre bror P. H. C., som også var løytnant, en ansøking om å få utbetalt deres andel i morens arv efter morbroren Mathias Calmeyer. I ansøkingen heter det blandt annet: „Livets fornødenheter er på nærværende tider stegne til så overordentlige priser, at det er en ren umulighet for oss å underholde oss ved hjelp av den oss allerunderdanigst forundte gasje og uaktet vår mor har hatt den godhet å avstå oss de nu fallende renter av våre arvemidler, så yder disse, som kun svares efter 33/4 % om året en ubetydelig hjelp, da vi derimot, ved å erholde egen disposisjon over kapitalen, kunde gjøre oss langt større fordel av samme, dels ved utlån mot vekselobligasjoner, der hjemler en høiere rente, dels ved andre lovlige måter". Christiania Overformynderi utbetalte ham derefter som tidligere nevnt hans arv med 1748 rdl. 20 ^{er} sh.

I 1812 holdt han på med opmålingsarbeidene helt til ut i desember. Efter å ha gjenoptatt sin tjeneste i garnisonen kom han her like over jul op i en meget ubehagelig affære, som kunde fått de alvorligste følger for hans fremtid. Regimentschefen fremstiller saken således i skrivelse til Generalkommandoen : „Sistavvigte lørdag den 2. ds. har premierløytnant Christopher von Castberg om eftermiddagen i civile klær vært inne hos en herboende kjøpmann, navnlig Hans Knap, imellem begge er opkommet tvist i anledning av løytnanten av herr Knap anviste kvarter, som dog er upåklagelig. Ved å forlate huset skal herr løytnanten i gatedøren ha gitt beboeren en ørefik, hvorefter denne skal ha fattet von Castberg i kjolekraven og kastet ham til gulvet og igjen slept ham tilbake inn i værelset, hvortil regimentets samtlige hautboister har vært øienvidner. Tildragelsen er samme aften offentlig fortalt på et ball hvor 60 til 70 av byens innvånere var nærværende, likesom den siden er blitt almindelig bekjent i den hele by. Da pr.lnt. von Castberg ved noen uforsiktighet har pådratt sig en for en officer så vanærende behandling, så ønsker han ikke at denne sak på lovlig måte behandles, men har andratt regimentet underd.st å innstille samme til Deres Høyfyrstelige Durchl.hed for å erholde nærmere bestemmelse for, på hvilken måte saken vil være å behandle". Han tilføier at løytnanten er „en særdeles brukbar officer, hvis tap regimentet inderlig vil beklage". Han håper at løytnanten „ved forsettelse til et langt fra

liggende sted muligens ennu kan reddes, og ikke ved en **ungdoms forvillelse skal** være utsatt for å forspille sin timelige lykke". Foreløpig hadde han dispensert løytnanten fra tjenesteforretningene.

Christopher Castberg søkte nu om å bli ansatt som fast detaljør i opmålingen, og regimentet gav ham sin beste anbefaling, „da han derved ganske vil kunne opofre sig til det fag, hvortil han ytrer størst tilbøielighet og i hvilket han allerede skal befinnes særdeles brukbar".

8. mars 1813 gikk han „med bibehold av anciennitet" å la suite „for å kunne brukes ved opmålingen i Norge".

Sommeren 1813 målte han i Høland og var først 12. november atter tilbake i Christiania.

19. februar 1814 blev han ansatt som adjutant hos kommandanten på Kongsvinger festning og utførte herunder opmålingsarbeider omkring festningen til langt ut på høsten.

Efter foreningen med Sverige blev det bestemt at der skulde utarbeides et generalkart over den skandinaviske halvø. Til å utføre dette arbeide for Norges vedkommende blev Christopher Castberg beordret sammen med kaptein Collin og løytnantene Munthe og Ramm. Kartet blev ferdig i begynnelsen av 1816.

5. oktober 1814 blev han ansatt som å la suite ved Bergenske Skarpskytterbataljon, som var „armeteret" Norske Jægerkorps. Chefen for dette hadde nu hørt rykter om affæren i Fredrikshald, og han skriver i den anledning et brev til sønnenfjellske regiment og ber om å få nærmere underretning derom. Regimentet svarer at „pr.lnt. von Castberg, hvis fortrinlige militære brukbarhet og moralske forhold stedse har gjort ham aktet og yndet ved Søndenfj. Regt. avgikk fra samme, ikke formedelst noen vanærende handling, men med enhver av sine Foresattes og kameraters fulle aktelse". - - „En inntruffen ubehagelig tildragelse med en kjøpmann på Fredrikshald, hvilken uten å sette minste plett på hans moralske karakter, dog gjorde hans bortfjernelse fra dette sted nødvendig" - - „Generalkommandoen, hvortil saken straks blev innberettet, medvirket nådigst til hans fraflyttelse og synes således ikke å ha funnet det forefallne av den beskaffenhet at det burde bli til hinder i hans fremtids lykke."

Chefen for Jægerkorpset gav sig dog ikke. Han ber i en ny skrivelse regimentet om en gjenpart av den til prinsen av Hessen sendte forestilling om „denne ubehagelige tildragelse". Efter å ha fått denne sendte han sakens dokumenter til generalkommandoen og sier, at „denne ubehagelige historie overalt er bekjent og har opvakt sensasjon blandt korpsets officerer, der ugjerne ser ham innlemmet iblandt sig. Han vovet til slutt "tillidsfuldt å innstille denne sak til generalkommandoens gunstige medvirkning til beste for korpset". Kort tid deretter blev Christopher Castberg ved kgl. resolusjon av 1. juli 1815 „tillagt *kapteins* anciennitet".

I en ny skrivelse til generalkommandoen, som ikke hadde gitt noe svar på den tidligere henvendelse, sier jægerkorpsets chef, at „korpsets officerer fandt det tungt at den der ei kunne tjene mellem Søndenfj. Regt.s officerer skulde ansees god nok for å innsettes blandt dem" og at "de som alle tider har hatt nere for øle og både i deres tjeneste og private liv sutinert foresattes og medborgeres aktelse, ei kunde erkjenne den for kammerat som av et annet korps var utstøtt".

Heller ikke på denne skrivelse fikk han noe svar. Men 13. februar 1816 blev Castberg nådigst utnevnt til *stabskaptein ved det Norske Jægerkorps*.

Efter at han var ferdig med ovennevnte generalkart meldte han sig for jaegerkorpset

i **Larvik**. Men også sommeren 1517 blev han avgitt til opmålingsarbeider, denne gang i Våler, hvor han arbeidet i marken helt til 15. oktober.

Ved den sterkt reduserte hærordning som trådte i kraft 1. januar 1818 blev han ansatt som chef for det Landske kompani av Walderske Musketerkorps av 2. Aggershusiske Brigade.

Han bosatte sig nu på chefsgården *Grette* i Hof anneks til Søndre Land. Her kastet han sig med iver over jordbruket. Ved kontrakt av 4. desember 1822 kjøpte han gården *By*, hvis jorder støtte op til *Grette*. Her bygget han ny hovedbygning og ny fjøsbygning, og da husene på chefsgården var dårlige flyttet han op til *By*. Inn

av nabogårdene til *Grette* var også presteenkesetet *Reberg*, hvor *Castbergs* svigermor bodde. Over denne overtok han forpaktningen.

Han fikk således et forholdsvis stort gårdsbruk. Og til hjelp med arbeidet brukte han mannskaper av kompaniet. Disse hadde „fra uminnelige tider" ansett sig forpliktet til å levere en dags arbeide for sin kompanisjef For hvert av sine tjenesteår. Men denne ordning fikk en bratt ende. En snekker på *Hadeland* beklaget sig i „*Rikstidende*" over at hans tjenestegutt var blitt innkalt til sådan tjeneste og spurte om dette var lovlig. Lignende besværinger over soldatenes anvendelse på denne måte innkom også fra andre steder i landet.

Christopher Castberg fikk avisen tilsendt for å avgi forklaring. Hans redegjørelse blev sendt kommanderende general av brigaden med påtegning om, at „det er innlysende, at han hverken motvillig eller av interesse har gjort sig skyldig i den påklagede brøde, men at han har stått i den formening, at han var berettiget til en arbeidsdag av hvert mannskap -- således som det i lang og uminnelig tid har vært bruk".

Under 30. august 1822 blev han imidlertid tilkjennegitt riksstattholderens „mishag" og blev pålagt „for fremtiden ikke å rette sig efter gamle vedtekter, men efter gjeldende anordninger".

Sommeren 1827 tjenestegjorde Christopher Castberg for siste gang i opmålingen, denne gang i Håbøl i Østfold.

1. juli 1834 blev han forflyttet til det Waalske kompani av Numedals Musketerkorps med bopel i Holmestrand. Han måtte nu avvikle sine gårdsbruk i Land, og By blev solgt. Skjøte til Chr. Nic. Hals på 1 skippd. i gården Bye for 1000 spd. og 500 spd. sølv er dat. 14. april 1838, thl. 16. februar 1839.

Han bosatte sig nu på gården Bjerke i Botne. Denne eides av fru Castbergs bror

tollbetjent Chr. Berg. Efter et besøk på Bjerke skriver Castbergs brorsønn, Fredr. Edv. Castberg, i et brev hjem blandt annet: „Førrige søndag var jeg på Bjerke. Onkel og tante var inderlig snilde mot mig og forsåvidt var der hyggelig hos dem. Stakkars onkel! Han blir i almindelighet av verden miskjent for vrantenhet og urimelighet; men det går vel her som ofte ellers - man dømmer av det utvortes. Han er visst i grunnen et vennlig, følende menneske, og om så enn var, så hadde han visst meget, som talte til hans undskyldning. Stakkars, han danser visst ei på roser. Han klaget meget over sin stilling. Dog, hvad skal man vel i grunnen tro om den, når man hører, at han med sin tallrike barneflokk vil flytte til byen, at han har kjøpt ny vogn for 220 spd., at han vil holde 2 hester etc."

Efter at brigaden ved 15 forskjellige anledninger hadde innstilt ham til avansement, blev han endelig 1. juli 1841 utnevnt til *oberstløytnant* og chef for det Stavangerske nat. Musketerkorps.

Brigaden anfører blandt annet i sin innstilling: „Denne ved sin tjenestetid og duelighet til en chefspost fortrinlig kvalifiserte officer hvis kår dessuten tiltrenger for

bedring - som hai-i ved sin flid ei alene som embedsmann, men også som borger i staten særlig har gjort sig fortjent til - er grunner for brigaden til gjentagende underdanigst å anbefale denne hederlige officer til Deres Majestets nådige opmerksomhet."

Det blev nu nødvendig å bryte op fra Holmestrand og bosette sig i Mandal. En skønnert tok familie og gods ombord, og for god vind og fulle seil skal den lange vei være tilbakelagt på et døgn.

6. februar 1843 blev han utnevnt til *ridder av Sverdordenen*.

Efter kong Karl tohans død blev der ved kgl. resolusjon av 21. mars 1844 beordret en del officerer til å overvære kongens bisettelse i Stockholm. Christopher Castberg

blev beordret til sammen med brigadechefen Beichmann å representere Christiansandske Brigade. De skulde fremmøte i Stockholm innen 22. april. Det var da intet annet for enn å ta landeveien fatt. Det var midt i førefallet om våren. Og reisen foregikk dels i slede, dels i karjol den lange vei fra Mandal til Stockholm.

Den 20. april om eftermiddagen forlot han Christiania og ,efter en temmelig møiefull og tildels yderst kjedsommelig reise" ankom han til Stockholm lørdag den 22. eftermiddag.

Den 29. skriver han hjem blandt annet: „Her har vært en svær tummel. - Begravelsesceremonien var meget smukk og høitidelig; vi har vært forestilt for Hans Maj. Kongen og Hennes Maj. Dronningen, ved hvilken siste anledning prinsen og prinsessen var tilstede. -- Begravelsesdagen var været særdeles smukt, så at den avdøde konge i enhver henseende hadde lykken med sig til det siste."

13. september 1844 blev Christopher Castberg utnevnt til *tollkasserer* i Kragerø.

En jakt blev også denne gang forhyret. Og om våren 1845 forlot familien Mandal. Men vinden var denne gang ikke så gunstig. Det tok hele 3 døgn å komme til Kragerø. Om nettene søkte jakten havn. Familien gikk i land, tok med sig sengklær

ete. og innlosjerte sig for natten i den første den beste fiskerhytte, hvor sengesteder blev gjort i stand på gulvet for den tallrike familie.

Kort efter ankomsten til Kragerø brøt der ut en tyfusepidemi i byen. 4 av Castbergs døtre blev angrepet og 2 av dem samt den enes forlovede avgikk ved døden.

„Der er da hos den forben sterkt prøvede mann et sorgens hus", skriver broren P. H. C. „Men både han og hans kone er resignerte og Gud hengivne".

Den 10. juli 1847 besørget Christopher Castberg noen brever på posthuset. Kommet ut på posthustrappen falt han plutselig sammen og døde, rammet av hjerteslag -- ikke fullt

58 år gammel. Han blev begravet 16. juli på den gamle kirkegård, som ligger så idyllisk mellem knausene overfor byen. Og en stor blomstrende spirea bredte i 1916 sine skyggefulle grener over graven.

Christopher Castberg blev gift i Søndre Land 12. oktober 1821 med *Johanne Sophie Berg*, født på Kongsberg 29. mars 1799 og død i Christiania 29. mars 1892. Hun var datter av sogneprest, prost Johannes Henrik Berg (1750--1821) og Johanne Sophie Rested (1762-1844).

28. juli 1847 enken tillatelse til å sitte i uskiftet bo.

Efter å ha holdt auksjon over endel løsøre den 2. mars 1848 flyttet hun inn til

¹ Fotografet tatt på hennes 90-års fødselsdag.

Christiania, hvor hun blev boende til 1 1559 da hun med sine to yngste døtre flyttet til Toten, hvor hennes bror kavalerimajor Friederich Berg bodde.

Da sønnen var blitt enkemann flyttet hun 26. januar 1863 med sine 2 døtre op til ham i Verdalen og fulgte ham senere til Levanger og Soknedalen. Etter sønnens 2. ekteskap flyttet hun atter tilbake til Toten og etter at broren var død i 1885 til Christiania, hvor hun bodde til hun avgikk ved døden på sin 93. fødselsdag. Hun blev begravet på Vor Frelsers gravlund 4. april 1892.

Johanne Sophie Bergs morbror, høiesterettsassessor Ole Rested i Kjøbenhavn hadde gjort innskudd for sine brorbarn i den 28. juni 1800 oprettede *Tonline*. Denne var

således ordnet, at den lengstlevende i hver klasse arvet de avdødes porsjoner. I de senere år av sitt liv hadde fru Castberg en årlig inntekt av tontinen på ca. 10 000 kr., og efterlot sig ved sin død en formue på ca. kr. 80000. - Denne gikk efter overenskomst mellem søsknene til de to ugifte døtre, som ved sin død oprettet legat av kapitalen. 9 barn

VII. 1. **Helene Margrethe (Lene) Castberg** er født i Søndre Land 19. november 1822 og døde i Leikanger 16. august 1894. Hun blev gift i Kragerø 27. desember 1847 med sin fars fetter, sorenskriver *Carl Johan Fleischer*, født i Holmestrand 20. august 1816 og død i Leikanger 31. mai 1897. Han var sønn av sogneprest til Botne Isaach Wilhelm Fleischer (1778-1853) og Christine Calmeyer (1779-1834).

Carl Johan Fleischer blev student 1833, tok anneneksamen 1834 og cand. jur. 1838. Kopist i Revisjonsdepartementet 1839. Amtsfullmektig på Hedemarken 1841. Edsvoren fullmektig i Holmestrand 1842. Underrettsprokurator

1846. Sorenskriver i Ytre Sogn 1864. Ved et Dar anledninger konstituert

amtman. I -lan deltok meget i det offentlige liv. Var således ordfører i Sogn dal fra 1854 til 1864 og medlem av skolekommisjonen sammesteds. Fra 1855 amtsrevisor og i 1859 formann i en kgl. kommisjon til utskifting av jordfelles skap i Vigs prestegjeld. Av amtet i en årrekke valgt til medlem av direksjonen for amtets dampskib. 7 barn

1. *Sophie Wilhelmine Caspara Fleischer*, f. 25. november 1848, d. 24. november 1908, g. 26. desember 1879 m. overlærer Jon Kristian *Kleven* f. 2. februar 1852, d. 1922 i Hull.

2. *Wilhelm Fleischer*, f. 10. februar 1852, d. 26. april 1936 i Bærum, justermester, g. 16. juli 1882 m. Ragnhild Christence *Schare*, f. 9. februar 1856, d. 8. august 1908. 5 barn.

3. *Helene Caroline Christine ((.ulla) Fleischer*, f. 22. oktober 1853, d. 16. januar 1938, sorenskriverkontorist. Ugift.

4. *Carl Christopher Castberg Fleischer*, f. 22. juli 1855, overrettssakfører, sekretær i Statsrevisjonen. Ugift.

5. *Johan Emil Fleischer*, f. 6. oktober 1857, d. 30. april 1933, rettsskriver i Tromsø, g. 19. desember 1896 m. Petra Antonie *Lund*, f. 15. august 1871,

d. 26. desember 1913. 7 barn.

6. *Rolf Fleischer*, f. 26. april 1861, landskapsmaler. Ugift.

7. *Halfdan Fleischer*, f. 28. juni 1863, student, diakon, g. 10. mars 1900 m. sin tremening Johanne Christine *Berg*, f. 15. oktober 1865, d. 12. mai

1933.4 barn.

Vil. 2. Hanna Sophie Castberg er født i Søndre Land 25. oktober 1824 og døde

ugift av tyfus 28. desember 1845 i Kragerø. Hun var forlovet med Morten Henrich *Duus*, født i Kragerø 27. juni 1818 og død si-nst. av tyfus dagen etter sin forlovede den 29. desember 1845. De blev begravet i samme grav 3. januar 1846.

VII. 3. **Elisa Castberg** er født i Søndre Land 6. oktober 1825 og døde i Christiania

13. juni 1904. Hun blev gift i Gamle Akers kirke den 27. juli 1850 med sogneprest *Edvard Storm Munch*, født i Gjerpen 13. oktober 1814 og død i Christiania 26. april 1896. Han var sønn av stiftsprost i Christiania, hofprest Edvard Munch (1780--1847) og Sophie *Hofgaard* (1791-1860). Edvard Munch blev student 1833, og cand. theol. 1838. Han var derefter

en tid lærer først ved Kragerø skole og i 1846 ved Fredrikshalds skole. Sogne prest til Hjørundfjord 1850, til Bynæsset 1858 og til Sannikedal og Skåtø i 1868. Prost i Bamble prosti 1871. I 1875 blev han sogneprest til Nes på Romerike. Herfra tok han avskjed i 1894. 6 barn

1. *Edvard Christopher Munch*, f. 8. august 1852, d. 13. mai 1863.

2. *Peter Ancher Ragnvald Munch*, f. 28. november 1853, d. 30. desember 1920, lektor, g. 3. januar 1883 m. forfatterinnen *Anna Catharina Dahl*, f. 4. august 1857, d. 1. desember 1932 skilt. (Hun g. 2. g. 1910 m. forfatteren Sigurd

Mathiesen f. 13. juli 1871.)1 datter.

3. *Alfhild Munch*, F. 24. august 1855, d. 28. februar 1938, assistent ved statsbanene. Ugift.
4. *Elise Munch*, f. 1. april 1857, d. 11. januar 1931. Ugift.
5. *Eva Johanne Munch*, f. 20. mars 1865, d. 3. juli 1936. Ugift.
6. *Edvard Christopher Munch*, F. 19. januar 1870, forretningsmann i New York, g. 26. mai 1900 m. *Emma Nicoline Hagerup Angell Lindboe* F. 9. juni 1874. 2 barn.

VII. 4. **Henriette Didrika Castberg** er født i Søndre Land 15. november 1826 og døde i Christiania den 30. januar 1913. Hun blev gift i Gamle Akers kirke 25. mai 1857 med distriktslæge *Carl Christian Emanuel Eggers*, født i Christiansand 25. april 1828 og død i Surendalen 2. januar 1890. Han var sønn av batterikirurg *August Severin Eggers (1796-1838)* og *Marie Catharina Fischer, (1796-1853)*.

Carl Eggers blev student 1847, tok anneneksamen 1848 og medisinsk em bedseksamen 1856. Var som student ambulerende kolerlæge i 1850. Kandi dat ved Rikshospitalets hudsykeavdeling 1855. Praktiserende læge i Molde 1856. Distriktslæge i Skjerstad 1860 og i Surendalen 1872. Avskjed 1884.
6 barn

1. *Marie Catharina Eggers*, F. 12. april 1858, d. 1865.
2. *August Severin Eggers*, F. 5. januar 1860, byggmester i U. S. A. Ugift.
3. *Christopher Castberg Eggers*, f. 21. februar 1861, d. 6. februar 1900, apoteker, g. 3. november 1897 m. *Karen Marie Margrethe (Kaja) Simes*, F. i Flekkefjord 20. november 1866, d. i Kbhvn. 24. oktober 1937. Ingen barn.
4. *Sophie Eggers*, F. 16. oktober 1863, d. 9. mars 1920. Ugift.

5. *Carl Christian Emanuel Eggers*, f. 21. juli 1864, d. 1915,
kjøp
mann, g. 1893 m. *Georgine Jensine (Gina) Schwartz*, f. 28. juni
1862. 2 barn.

6. *Adolf Arnfeldt Eggers*, f. 10. april 1866, gartner, New York, g. 26. mai
1896 m. *Anna Elisabeth Bauer*, f. i Kiel 25. oktober 1857, d. i Philadelphia,
Pa, U. S. A. 26. april 1920. (Hun g. 1. m. *Frantz Julius Dittmar*.) Ingen barn.

VII. 5. Tycho Didrik Castberg er født i Søndre Land 16. mars 1828 og døde 29. november samme år av kikhoste.

VII. 6. Tycho (IV) Didrik Castberg er født på Bye i Søndre Land 14. juni 1829 og

blev døpt i Hoff kirke 10. januar 1830.
Han døde i Meldalen 24. april 1897 og
blev begravet fra Meldals kirke 1. mai.

Han gikk på krigsskolen fra 1846 til
1850 og blev surnumerær secondløytnant
i 2. Aggershusiske Brigade fra 13. desember
samme år. Secondløytnant i Trondhjemske
Brigade 10. mai 1852. Fra 1. november
1853 til 30. april 1854 deltok han i et 6
måneders kurs ved det kgl. Gymnastiske
Centralinstitut i Stockholm. Premierløy-
nant 28. juni 1854. Kaptein og chef for
2. divisjon av Romsdals landvernsbataljon
17. juni 1865, chef for 1. kompani av
Nordmøre bataljon 5. mai 1870, for 2.
kompani Innherreds Jægerbataljon 24. juli
1876, og for 3. linjekompani av Trond-
hjems bataljon 22. desember 1877. 25.
mai 1878 blev han chef for 2. landvern
kompani av Nordmøre bataljon og 28. no-
vember 1885 for 1. landvernkompani av
Trondhjems bataljon. Chef for 2. kom-
pani av Trondhjems landvern bataljon fra

. Som følge av den nye

aldersgrenselov for officerer tok han avskjed som fastlønnet officer fra 1. januar
1897 med en pensjon på kr. 2 200. Da landstormen samme år blev organisert
blev han utnevnt til oberstløytnant og chef for Trondhjems landstormsbataljon
fra 1. april 1897 med et årlig tilskudd til pensjonen av kr. 600.

De første år i Trondhjem var Tycho Castberg garnisonerende inspeksjonsofficer ved
brigadens underofficerskole. Under denne tjeneste gav hans foresatte ham ros for „hans
hellbringende virksomhet i anstalten" og det må derfor „ansees som en gevinst å kunne
vedblivende beholde ham i denne læreanstalt. Evne og lyst virker sammen her".

Men familien øket og han måtte se sig om efter større inntekter. Efter i noen tid å ha virket som lærer ved byens skoler dels i gymnastikk og dels i fransk og engelsk, blev han I. mai 1858 ansatt som volontør ved veianlegget Rennebu-Opdal. Og dermed begynner hans arbeide i det norske veivesen,

som kom til å vare gjennom 39 år - like til hans død. 1. januar 1859 ble han assistent av 3. klasse med en månedsgasje på 18 spd. 45 sk. Men allerede 1. juni 1860 ble han assistent av 2. klasse og fikk da 28 spd. 45 sk. pr. måned foruten skyss og kost på reiser.

I den første tid arbeidet han ved veianleggene Østre Suul bro-Carl tohans Klev Levanger samt ved veianlegg ved Namsos og Steinkjer, og bodde da dels i Verdalen og dels i Levanger. Men i oktober 1866 han til Soknedalen, hvor han bestyrte veianlegget Støren-Hovsbro og overtok i 1869 veianlegget Birkaker-Flaa med bopel på Sliper i Rennebu.

I 1870 ble hans virksomhet i veivesenet forlagt til omegnen av Trondhjem; men da veianlegget Buviken-Børsen påbegyntes i 1874 flyttet han først til Buviken og senere til Børsen. Herfra ledet han også anlegget Heimdal-Selbusjø i 1875. I dette år overtok han også veianlegget Tvereggen-Aunebro og Sluppen-Tvereggen, hvorfor han atter for en tid bosatte sig i Trondhjem. Et større anlegg gjennom Surnadalen i Nordmøre tvang ham atter til å bryte opp fra Trondhjem i 1877. Med dampskibet „Orkla" drog familien med 2 piker og hele sitt „habengut" til Surendalsøren, hvor de ble gjestfritt mottatt av distriktslæge Eggers, hvis hustru var Castbergs søster. På den vakre gård Øverland bodde han nu i 5 år. Men han måtte i denne tid stadig ligge på reiser, da han samtidig ledet anleggene Børsen--Ørkedalen og i Opstrinden. Da veianlegget i Surnadalen var ferdig, fortsattes opover Rindalen, hvortil han flyttet i 1884.

Anlegget Hovsbro - Liagrind i Soknedalen tvang familien til atter å bryte opp. Flytningen var denne gang lang. Auksjon blev holdt i Rindalen over det innbo, som det ikke lønnet sig å ta med. På herlig vinterføre og i en bitende kulde drog det lange tog, bestående av 3 store sluffer og 8 langsleder avsted gjennom Rindalen, Meldalen og Rennebu til gården Presthus i Soknedalen. Turen tok 3 dager. Og familien

bestod av 1 huslærer, 5 barn i alderen 12 til 2 år og 2 tjenestepiker. Familien flyttet inn i det samme hus, som Tycho Castberg hadde forlatt for 16 år siden med 1 kone og 5 barn og som i mellemtiden hadde stått tomt. Og nu kom han igjen med ny kone og 5 nye barn.

Da kontraktørsystemet blev prøvet i veivesenet i siste halvdel av 80-årene, var Tycho Castberg *kontrollør* ved forskjellige anlegg: 1886-91 ved Røros-Fæmundsjøen-Riksgrensen. 1888-92 ved Jøros-Klop-Engen og i 1888 -93 TrondhjemSluppen.

Fra 1891-92 var han midlertidig *bestyrer* ved anlegget Hovsbro-Dybdalsbro. Og samtidig ledet han som undersøkelseschef forskjellige undersøkelser og var kontrollør ved anlegget Hell-Sesås i Selbu, Flåøyen-Stavnegrind og Reberg-Stavnegrind i Strinda.

Barnene var nu blitt så store, at de ikke lengere kunde nøie sig med huslærere. Han flyttet derfor i 1887 til Trondhjem, hvor han i 1888 kjøpte eiendommen "Lidarende" med nabotomten „Fredheim" på Singsaker. Her bodde han til han i 1893 blev bestyrer av anlegget Ørkedalen -Meldalen-Rennebu. Da de eldste barn nu allikevel måtte være i Christiania for sine studier solgte han sin eiendom i Trondhjem og flyttet til Syrstad i Meldalen. Her oplevde han å holde sølvbryllup med sin 3. hustru 22. september 1896. Og her levde han en lykkelig tid til han avgikk ved en plutselig død natten til den 24. april 1897.

Hans foresatte såvel i det militære som i veivesenet oberst M. Lossius skriver om ham blandt annet følgende: »Efter min opfatning er herr kapteinen begavet med militære anlegg og nærer strenge militære begreper, som preger hans kommandoføring med bestemthet og hans optreden med disiplinert sikkerhet. Han har i det hele på mig gjort inntrykket av å være en kjekk, dyktig og for sin stilling interessert officer.

Utenfor militærtjenesten og i virksomheten som veiingeniør har hans forhold tilvunnet ham anerkjennende bedømmelse".

Tycho Castberg var 3 ganger gift. 1. g. i Gjerpen kirke 18. juni 1854 med *Hella Marie Bolette Krefting*, født i Glemminge 15. mars 1834 og død på Stiklestad 6. januar 1863. Hun var datter av kaptein, kammerherre Axel Motzfeldt Krefting (1794-1852) og Hella Kristine Hansen *Haavind* (1798- 1834). Gift 2. g. i Strinda 15. august 1867 med *Anna Amalie Sophie Stabell*, født 6. januar 1834 og død smst. 6. mai 1871. Datter av kaptein, R. Sv. O., Aage Finne Schiødt Stabell (1802-73) og Sophie Elisabeth *Muller* (180679). Gift 3. g. i Hlade kirke 22. september 1871 med forannevntes søster *Elise Sophie Augusta Stabell*, født i Strinda 19. mai 1849 og død i Christiania 6. november 1914.

Efter Tycho Castbergs død flyttet enken til Christiania, hvor hun i flere år var ansatt som oldfrue ved Christiania Dampkjøkken. Da hennes yngste sønn var utvandret til Amerika, brøt hun op og var hos ham i San Francisco fra 1904-06. Efter et besøk i Trondhjem hvor hun overvar kroningen, bosatte hun sig igjen i Christiania, hvor hun døde og blev begravet på Vestre gravlund 10. november 1914. 13 barn

VIII. 1. **Christopher Castberg** er født i Trondhjem 10. mai 1855 og døde i San Francisco 22. oktober 1902. Han tok den høiere styrmannseksamen 1877 og fikk skippercertifikat 1878. Reiste noen år som styrmann med et kragerøskib, men drog snart over til Amerika, hvor han i 1880 fikk certifikat som „Master Pilot“, „Master of Steamvessels on all Oceans, Gulfs & Seas" og „Master Pilot in the Gulf of Mexico, including Coast of Texas". Han gikk i fruktog tømmerfrakt på Mexico til 1888.

I 1888 opgav han sjøen og tok stilling i adventistenes samfund. Først i Battle Creek i Michigan som redaktør av „Evangeliets Sendebud" og „Lys i

Hjemmet°. I 1892 overtok han redaksjonen av de samme blad i Christiania, hvor han tillike blev redaksjonssekretær i „Sundhetsbladet“.

Efter et års virksomhet som forstander for adventistmenigheten i Fredrikstad reiste han atter til Amerika, hvor han fra 1899-1902 virket som misjonær blandt sjøfolkene på havnen i San Francisco.

I 1902 overtok han skibet „Josemitell“, som han førte til Mexico. Her blev han angrepet av malaria og fikk på tilbaketuren et så voldsomt vær, at skibet sprang lekk og kom i synkeferdig stand tilbake til San Francisco. Dagen efter ankomsten fikk han et maveonde som endte hans liv efter få dager.

Han blev gift i Galveston i Texas 2. oktober 1882 med *Else Sophie Helland*, født i Stavanger 7. oktober 1859 og datter av skibskaptein Lars Jonassen Helland (1818 -65) og Juliane Hansen (1819-91). 4 barn

IX. 1. **Tycho Didrik Castberg** er født i Galveston 10. august 1885. Han har utdannet sig som „mekanisk ingeniør“ og deretter som „Patent Agent“. I 1913 tok han eksamen som „Patent Attorney“. Etter å ha arbeidet i "Dervey Strong & Townsend" til 1919, inntrådte han som medeier av

Han blev gift 1. g. 7. september 1914 med *Borghild Christensen*, født i Hammerfest 24. februar 1893. Skilt 1915. 2. g. i Fresno 1. juli 1922 med *Julie Birgithe Kjøsterud*, født 17. juli 1890 i Monterey, Calif., og datter av agronom Hans Julius Kjøsterud, født 1863 og Fredrikke *Christofersen*, født 1866, begge født i Drammen. 1 datter:

X. **Sonja Ruth Castberg** er født i Berkeley, Calif., 11. juli 1931. Hans far førte det første emigrantskib fra Norge til Amerika i 1826.

IX. 2. **Lauritz Helland Castberg** er født i Stavanger 14. januar 1888 og døde i Christiania 15. september 1893.

I X. 3. **Else Sophie Helland Castberg** er født i Battle Creek, Michigan, 29. oktober 1890. I 1914 blev hun sinnssyk efter en ondartet hjernebetendelse og har senere henlevd sitt liv på en anstalt i San Francisco. Ugift.

I X. 4. **Ruth Castberg** er født i Christiania 21. september 1895. Gift 1. g. 30. juli 1913 i Christiania med journalist *Karl Meyer*, født 26. februar 1889 og sønn av høiesterettsadvokat Ludvig Meyer (1861-1938) og 1. hustru

Emma Metz, (f. 1859). Skilt. (Han gift 2. g. 1919 med Jenny Victoria *Salicath* født 22. september 1894.) G. 2. g. i London 10. november 1927 i-ned forfatteren Philip *Furieux Jordan*, født i Birmingham 10. august 1902 og sønn av doktor John Furnaux Jordan () og Mildred *Player*

() I sønn

I. Robert Meyer, f. i V. Aker 6. januar 1915.

VIII. 2. **Axel Krefthing Castberg** er født i Trondhjem 25. november 1856 og døde i Surendalen 29. november 1881.

Han utdannet sig for handelen og var i flere år ansatt hos sin fars gamle venn Chr. Salvesen i Leith. Han kom syk og nedbrutt hjem til Surendalen, hvor han døde efter ca. 1 års smertefullt sykeleie. Ugift.

VIII. 3. **Hella Kretting Castberg** er født i Verdalen 12. mai 1859. Gift i Børsen 25. april 1878 med sogneprest *Ole Moe*, født i Nessets prestegjeld i Romsdalen

17. oktober 1844 og død i Ø. Aker 20. desember 1924. Han var sønn av gårdbruker Ole Aslaksen Moe (1803-58) og Guri *Eriksdatter* (1809-80).

Ole Moe tok seminareksamen i 1864 og blev student 1867. Cand. theol. 1873. Oprettet i 1874 en folkehøiskole i Romsdalen sammen med den senere sogneprest Olafsen til Ullensvang. Bestyrer av en nyopprettet amtsskole i Børsen 1876 Sogneprest til Edø 1879. I sin 7-årige embedstid her fikk han utvirket opførelsen av ny prestegård, 10 nye skolehus, 2 kirker og 1 bedehus. Kallskapellan i Østre Aker 1886. Sogneprest til Nordstrand 1906. Tok avskjed 1916. Sogneprest Moe interesserte sig levende for skolevesenet. Fra 1890-1918 var han formann i Akershus amtsskolestyre og foretok som sådan i 1900 en stipendiereise til Tyskland, Sveits, Italien, Frankrike og Danmark

for å studere skolevesen. I 1901 hadde han stipendium til et skolemøte i Stockholm. R. 1. St. O. 1912. Da han i 1918 fratrådte som amtsskolestyrets formann bragte amtmannen ham amtets takk for den store interesse og dyktighet, hvormed han i de 28 år, han hadde vært skolestyrets formann hadde ledet utviklingen av amtets skolevesen.

77 år gammel foretok han i 1921 en lystreise til Island, hvor han med levende interesse besøkte de historiske steder. 7 barn:

1. *Gudrun. Moe*, f. i Lundemo 28. mars 1879, g. 9. juni 1917 m. o.r.sakfører Christian August *Knudtzon*, f. 15. august 1865. Skilt. U. b.

2. *Ragnar Moe*, f. i Edø 1. mai 1880 og d. i Norstrand 6. desember 1937. Kom

mandørkaptein, g. 2. november 1907 m. Ebba Valborg Othilia (Gull) *Colbjørnsen*

f. 5. mars 1881. 2 barn. 3. *Hella Moe*, f. smst. 12. januar 1882, d. 13. september 1883. 4. *Hella Krefting Moe*, f. smst. 1. november 1884, underviser i plastikk. Ugift.

5. *Haldis Moe*, f. i Ø. Aker 2. juni 1887, d. 15. juni 1888.
6. *Eilif Moe*, f. smst. 28. februar 1889, h.r.advokat, g. 18. mars 1915 m. Louise Augusta Bauck Lindeman, f. 27. april 1887. 3. barn.
7. *Hroar Moe*, f. 21. desember 1893, agent, g. 17. november 1917 m. Yvonne Fredrikke Tybring Gedde, f. 13. juli 1895. 2 barn.

VIII. 4. **Johannes Henrik Berg Castberg** er født i Bynettet 4. mars 1861 og døde i Seattle, Wash., 27. juni 1907. Tok medhjelpereksamen 1880. Cand. pharm. 1883. Hadde derefter ansettelse ved forskjellige apotek blandt annet i Vadsø, Bergen og Christiania. Utvandret sommeren 1889 til Amerika med D/S "Thingvalla" på den minneverdige tur da det en halv dagsreise fra Halifax støtte på

søsterskipet „Geiserll, som sank og 98 passasjerer druknet. Kjøpte eget apotek i Colorado Springs, men solgte det og satte sine penger i sølvminer. Da disse blev tapt, tok han stilling som farmasøit i Longmont, Colorado. 1902 nedsatte han sig som apoteker i Seattle, men solgte apoteket igjen i 1905 og kjøpte aksjer i Alaska jernbanekompani, hvor han fikk ansettelse som sekretær for direksjonen.

Med en fremskreden mavekreft reiste han 1907 hjem til Norge på et 14 dagers besøk og døde kort efter sin tilbakekomst til Seattle efter en mislykket operasjon.

18. januar 1893 blev han gift med *Martha Paulsen*, f. 9. november 1870. 1 datter

IX. **Margareth Helen Jeanette Castberg** er født i Colorado Springs 3. mars

1894. Hun blev gift i Seattle 20. juli 1917 med „the insurance broker"

Merle Wilson Denny, født smst. 1. februar 1891 og sønn av kapitalist Arthur Wilson Denny (1859-1909) og Catherine Orr, født 1866. Skilt 1927. 2 barn:

1. *Martha Jean Denny*, f. 19. juli 1920. 2. *Breivyster Castberg Denny*, f. ca. 1921.

VIII. 5. Carl Ludvig Castberg er født i Verdalen 26. desember 1862 og døde i Trondhjem 20. februar 1884. Forretningsmann. Ugift.

VIII. 6. **Tycho (V) Castberg** er født i Strinda 4. mai 1872. Student 1891. Cand. theol. 1897. Vernepliktig sekondløytnant ved Trondhjems Linjebataljon, senere

ved Alta Kretskompani. Personellkapellan i Meldalen 1898. Sjømannsprest i New York 1902. Var 1902 representant for den norske kirke ved „Den norske Synodes" årsmøte i Minneapolis og i 1903 på dens „jubelsynode" i Decorah. Overvar 1908 et stort kirkemøte i Chicago. Satte i gang misjonsarbeide for sjømenn i Sydney i 1909. Vikarierte som tredjeprest ved Grønland menighet i Christiania 1911 og blev samme år konstituert sogneprest til Strinda. Fast utnevnt 1918. Var representant for nordmenn i Amerika ved universitetets 100-års jubileum i 1911. Prost i Strinda prosti 1919. Prest ved Rotvold sinnssykeasyl 1913-21 og ved Brøset spedalske stiftelse 1921--25. Har vært medlem av vergeråd og skolestyre, hvis formann han har vært siden 1912. Møtte 1928 som den norske sjømannsmisjons representant ved innvielsen av den nye sjømannskirke i New York. Formann i Trondhjems krets av Norges fredsforening og medlem av prestenes verdensfredsforening. Var foreningens representant ved et internasjonalt geistlig fredsmøte i Antwerpen

¹ Møblene delvis nedarvet fra kaptein Aage Stabell på Bromstad.

1928. Formann i Trondhjems krets av sjømannsmisjonen og siden 1928 i Nidaros Fredslag og medlem av styret i Norges Fredsforening.

Gift 10. august 1899 i Meldalen med *Wilhelma Marie Støren*, født i Trysil 23. juli 1875 og datter av sogneprest Abraham Wilhelm Støren (1829-1910) og Lagertha Johanne *Dircks* (1835-96). 10 barn

IX. 1. **Tycho (VI) Didrik Støren Castberg** er født i Meldalen 16. juni 1900. Student 1919. Studerte 1 år ved høiskolen i Stuttgart og tok diplomeksamen som arkitekt ved høiskolen i Trondhjem 1924. Etter å ha arbeidet i Tromsø til høsten

1926, gjennomgikk han 1926---27 et praktisk kurs for arkitekter i Oslo. Reiste 1927 til Canada, hvor han arbeidet som arkitekt i Montreal til 1930, da han nedsatte sig som praktiserende arkitekt i Trondhjem.

Gift 16. april 1927 i Trondhjems domkirke med *Gudrun Sophie Støren*, født i Hamar 28. november 1905 og datter av kjøpmann Sigurd Støren (1868---1919) og Marie *Nilsen*, født 1885. 2 barn

X. 1. **Laila Wencke Wilhelma Marie Støren Castberg** er født i Montreal 19. oktober 1929.

X. 2. **Tycho (VII) Støren Castberg** er født i Strinda 31. mai 1934.

IX. 2. **Kaare Castberg** er født i Meldalen 7. august 1901 og døde i New York 14. juli 1902.

IX. 3. **Wilhelm Støren Castberg** er født i New York 10. desember 1902. Student

1921. Cand. theol. 1927. Sogneprest til Vega 1927. Konstituert prost i Sør

Helgeland prosti 1. juli 1938. Gift i Meldalen 7. juli 1928 med *Alison Laura Hartmann Støren*, født stust. 16. januar 1905 og datter av distriktslæge Eilert Støren (1860 -1929) og Thora Augusta *Hammann* (1862--1936). 2 barn:

X. 1. **Tora Wilhelma Støren Castberg** er født i Vega 24. desember 1930.

X. 2. **Kåre Støren Castberg** er født stust. 9. juni 1935.

IX. 4. **Aase Støren Castberg** er født i New York 16. juli 1904. Student 1924. Gjennomgikk et 2-årig kurs i barnepleie i New York 1926-28. Privatsekretær hos en høiskoleprofessor 1927. Gift 14. september 1929 i Trondhjems domkirke

med ingeniørkaptein Viggo *Krag-Rønne*, født i Trondhjem 1. august 1896 og sønn av kontorchef Harald Krag-Rønne, født 1861 og Josephine Christine *Andersen*, født 1865.

Viggo Krag-Rønne blev student 1916, officer 1919. Premierløytnant i Ingeniørvåbenet 1921. Kaptein 1932. 2 barn:

1. *Karin Krag-Rønne*, f. i Oslo 25. juni 1931. 2. *Harald Castberg Krag-Rønne*, F. stust. 17. juni 1935.

I X. 5. **Arnljot Støren Castberg** er født i New York 4. oktober 1906. Student 1925. Diplomeksamen som arkitekt ved høiskolen i Trondhjem 1930. Arbeidet ved arkitektkontor i Stockholm 1931 og i Oslo 1932-37. Ansatt ved statens bygningsinspektorat 1937. Fikk 1937 statens kunstnerstipendium til en studiereise til Paris. Ugift.

I X. 6. **Yngvar Støren Castberg** er født i New York 2. januar 1908. Student 1926. Cand. theol. 1931. Var vikar-assistent ved Sjømannskirken i London 1932. Har fra 1934 vært „teologisk medarbeider" i sjømannsmisjonen først 10 måneder i Rouen, deretter 2 måneder i Bordeaux. Reiste høsten 1935 for sjømannsmisjonen i Trøndelag. Var deretter assistent $\frac{1}{2}$ år i Rotterdam. Ordinert i Trondhjems domkirke juni 1936. Blev 1936 hjelpeprest i sjømannsmisjonen og har senere arbeidet i Le Havre. Ugift.

IX. 7. **Knut Støren Castberg** er født i Strinda 25. mars 1912. Student 1932. Gjennomgikk deretter Støp landbruksskole og Norges Landbrukshøiskole, hvor han

tok gartnereksamen 1938. Reiste i april 1938 til Berlin for å utdanne sig videre som anleggsgartner.

I X. 8. **Odd Støren Castberg** er født i Strinda 24. mai 1913. Tvilling med etterfølgende. Student 1933. Studerer medisin.

I X. 9. **Gerd Støren Castberg** er født i Strinda 24. mai 1913. Student 1932. Elev av Oslo Kunst- og Håndverksskole 1933-34. Ansatt som tegneri møbelforretning i Oslo 1934, i Stockholm 1936 og igjen i Oslo fra 1937. Gift i Oslo 2. oktober 1937 med kjøpmann *Ragnar Christoffer Støren*, født i Hamar 26.

Februar 1912. Han er bror av Gudrun Støren (se IX. 1. s. 58).

IX. 10. **Sonja Støren Castberg** er født i Strinda 26. september 1914. Student 1935. Studerer filologi.

VIII. 7. **Aage Staben Castberg** er født i Strinda 15. juli 1874. Student 1893. Premierløytnant i Christiansandske Infanteribrigade 1898. Surnumeraer i brigaden og premierløytnant ved H. M. Kongens norske Garde 1900. Kaptein i armeen og chef for Lofoten kretskompani 1902. Gjennomgikk den gymnastiske Centralskole 1902-04. Kvartermester ved Telemarken Linjebataljon 1905. Chef for 1. kompani av Vesterålen Infanteriregiment nr. 8 i 1911.

Gjennomgikk Infanteriets skyteskole 1911. Chef for 2. kompani Agdesidens Infanteriregiment nr. 7 i 1915. Deltok som elev i det første pionerkursus for infanterioffiserer 1916. Chef for 9. kompani av Telemarkens Infanteriregiment nr. 3 i 1921 og senere samme år for 6. kompani av samme regiment. Adjutant hos H. M. Kongen 1918---21. R. D. O. 1920. Tok avskjed som fastlønnnet officer fra 1. januar 1930 og blev samtidig utnevnt til major i infanteriets landvern.

I 1914 utgav han „Infanteriangrepet" til hjelp ved underbefalets opøvelse til pelotonchefer og i 1917 „Den lille Krig".

Var 1911-18 formann i Striens krets av Norges Forsvarsforening. Har siden 1. august 1919 vært gymnastikklærer ved Oslo Katedralskole. Innehaver av Håkon VII's jubileumsmedalje 1930.

Gift i Skien 12. juni 1902 med *Berna Christiane Larsen*, født stust. 23. november 1876 og død i Oslo 6. april 1938. Hun var datter av overrettssakfører Gustav Marius Larsen (1844-1927) og Gaspara Elisabeth Cathrine *Torstenson* (1843-1927).

Den 21. januar 1938 brakk Berna Castberg høire lårhals og blev liggende på sykehus i 2 1/2 måned. Da helbredelsen var nær og forberedelser allerede tatt til hennes hjemkomst, fikk hun plutselig en blodpropp som gikk til hjernen og gjorde henne bevisstløs. Og etter få timer ebbet livet stille ut. Hun blev bisatt i det nye krematorium 9. april 1938.

Berna Castberg var et i enhver henseende særdeles vel utrustet menneske. Med utmerkelse til sine teoretiske eksamener forbandt hun allsidige praktiske anlegg, som i høi grad satte preg på hennes liv. Hun hadde en sterk fantasi og utpregede litterære interesser. Hun var til det siste en flittig tilhører ved universitetets forelesninger

over litterære og filosofiske emner. Hennes hjelpsomhet var enestående. Enten det gjaldt å opsette et juridisk dokument, pleie en syk eller innrede en bolig for en bekjent - alltid kastet hun sig inn i oppgaven med en sjelden energi og selvopofrelse. „Det verdifulle, særpregede, dyktige og ufortrødne menneske" kaller en av hennes venner henne. Hun elsket naturen og kunde henfalle i henrykkelse over et vakkert landskap og glemme kulde og frost over beskuelsen av en tindrende stjernehimmel. En nær venn skriver således ved hennes død: „Men her rev døden bort en som levde i harmoni med livet - som elsket dets under og dets skjønnhet med en - jeg kan nesten si -- religiøs ærefrykt og så på det med lys optimisme."

I dagspressen leverte hun gjerne innlegg om litterære og andre emner som hadde grepet hennes sinn. Hun var således en ivrig forsvarer for Tysklands sak etter den behandling det fikk etter verdenskrigen.

Betatt av budskapet om Bjørnstjerne Bjørnsons død skrev hun følgende dikt, som stod å lese på første side i Morgenbladet den dag, hans bære kom til Christiania

¹ Møblene er behandlet i Harry Fett: Benk og Stol.

Stille speider et folk i sorg ut fra de høie fjelde Flaget, som vaier fra hytte og borg Toner det ud: Her er landesorg! Folket fra fædrenejorden speider med taarer mod fjorden

Nu vender ørnen for sidste gang hjem til de høie Tjelde brudt er hans vinge! - Saa saar en klang toner fra tusinders fædrelandssang! Savnet sig vemodsfyldt sænker, lægger sindet i henker.

Nu er det sked! - Du er rullet frem over de høie fjelde! Folket, det vet, Du fandt døren paa klem! Hele Din gjerning beredte Dit hjem. Omplantet blev Du hist oven, maegtigste træ udi skoven!

Undret det Dig, kvad Du fik for syn over de høie Fjelde? Mødtes Din aand av almagts lyn, som glimtvis Du apet i jordesyn? Fandt Du et forsat virke i universets kirke?

Hennes utpregede skjønnhetsglede blev hennes bane. Optatt av å betrakte „en gren som stod så vakkert mot den klare januarhimmel" glemte hun det farlige hålkeføre inntil hun lå der med brukket lårhals like utenfor det sykehus, hvor hun skulde utføre en kjærlighetsgjerning ved å tilse en syk barndomsvenninde. 1 datter:

IX. Gaspara Elisabeth Cathrine (Ra) Castberg er født i Skien 14. desember 1904. Student 1924. Opholdt sig derefter 1 år i Salzburg og 1 år i Paris for å utdanne sig i sprog. Gift i Garnionskirken i Oslo 28. september 1929 med dr. phil. *Egbert Ernst Georg Loigny von Heyden-Nerfken*, født i Hamburg 2. desember 1897 og sønn av oberstløytnant, kammerherre Georg Wilhelm Egbert von Heyden, født 1864 og Johanne Dorothea Frieda *Rittscher* (1875--1927).

Egbert von Heyden deltok i verdenskrigen dels på østfronten i Rumenien og dels på vestfronten, til slutt som fenrik ved Uhlanregiment nr. 9. Etter fredsslutningen studerte han kjemi ved universitetet i Göttingen, hvor han blev cand. chem. 1925, avla statseksamen 1926 og tok doktorgraden 1928. Var ansatt ved I. G. Farbenindustrie - Agfa - i Berlin 1929 og ved Zucherforschungsinstitut 1931.

Ansatt ved sukkerfabrikk i Wismar 1932 til 1937. Studerte med stipendium ved

Institut Fur Mineraloele- und Br'aunkolenforschung 1937-38. Fra 1. april 1938 ansatt ved Deutsche Erdoelgesellschaft A/S, Berlin. U. b.

VIII. 8. **Sophie Castberg** er født i Buviken 31. august 1875. Etter avsluttet skolegang

var hun i pensjon i Christiansfeld i Schleswig fra 1888 til 1890. Gift i Gamle Akers kirke 13. oktober 1899 med biskop *Johan Nicolai Støren*, født i Trysil 22. juli 1871 og sønn av sogneprest Abraham Wilhelm Støren (1829-1914) og Lagertha Johanne *Dircks* (1835-96).

Johan Støren blev student 1889 med prae ceteris. Vernepliktig sekondlønnet i Trondhjemske Infanteribrigade 1890. Cand. theol. 1895. Personellkapellan i Meldalen 1896. Fikk 1898 et av universitetets videnskapelige stipendier og opholdt sig 2 semestre ved universitetene i Halle, Berlin og Tübingen for å

studere systematisk teologi. Konstituert sogneprest til Brønø 1899. Vikarierte som residerende kapellan i Øvre Stjørdalen 1901 og blev konstituert sogneprest til Skjerstad samme år. Sjømannsprest i Leith 1902. Betjente 1905 en i Londons sjømannsmisjonsstasjon. Residerende kapellan i Biri 1908. Sogneprest

til Tønset 1913. Prost i Nordre Østerdalens prosti 1915. Biskop i Håloga

-

lands bispedømme 1918 og i Nidaros bispedømme 1928. RI St. O. 1932.

Har både som prest og som biskop tatt viksom del i det frivillige kristelige arbeide. Har offisielt representert Den norske kirke ved en rekke konferansen og kirkejubileer i utlandet.

Han har oversatt flere bøker av den amerikanske prest dr. Miner. U. h

VIII. 9. **Ragnvald Castberg** er født i Borsen 16 september 1876 og døde i Trondhjem 2. Februar 1893

VIII. 10. **Trygve Castberg** er født i Trondhjem 22. september 1878 og døde i Surra dalen 21. januar 1882.

-

VIII. I 1. **Arne Castberg er født** i Surendalen ('1. juli 1880 og døde smst. 13. oktober 1881.

VIII. 12. **Thoralf Castberg** er født i Surendalen 15. august 1881 og døde i Long Beach, Calif., 22. desember 1921.

Efter å ha gjennomgått gymnasiet drog han 1901 til San Francisco, hvor han fikk ansettelse i en Forretning. 1911 reiste han til St. Paul for å studere teologi ved Luther Seminar og "graduerte" i 1914. Ansatt som prest ved den norske menighet i Winnipeg i Canada 1914. Forflyttet til Aberdeen, Wash., 1918 og til Long Beach og San Pedro, Calif., 1920.

Gift 17. mars 1906 i Berkeley, Calif., med *Hanna Marie Knudsen*, født i Chicago 9. august 1884 og Batter av kunsthändler Harald Emil Knudsen (1859-1926) og Birgitte *Berg*, født 1863. Kort etter deres bryllup opplevde de et Fryktelige jordskjelv i 1906 som la en stor del av San Francisco i ruiner. Deres eget hjem ble imidlertid uskadt. 3 sønner

IX. 1. **Harald Tycho (Harley) Castberg** er født i San Francisco 28. juni 1907. Cand. med. 1936. Ansatt som læge ved marinehospitalet i Chicago 1936 og ved et „Government Hospital" i Lexington, Kentucky, 1937. Ansatt ved U. S. Public Health Service 1938.

Gift i Los Angeles 24. juni 1936 med *Esther Gonvick Hopner*, født i California 9. juni 1908 og Batter av kaptein Herman Wilhelm Hopner, født 1869 i Damshagen, Tyskland og Gustava Olivia *Gonvick*, (1873-1933).

X. **Harley Curt Hopner Castberg** født i Washington, D. C. 29.

mars 1938.

IX. 2. **Ralph Erling Castberg** er født i Oakland, Calif. 15. august 1909. Han har stilling som „Display manager" i en større forretning i San Francisco.

Gift i San Francisco 20. juni 1936 med *Gladys Martha Vickers*, født i Virginia City, Montana, 24. februar 1902 og Batter av journalist Dean Wilson Vickers, født 1872 og Agnes Jane *Williams* (1875-1916). Hun var 1. g. gift med Mr. *Baril* med hvem hun har to sønner.

IX. 3. **Robert Stabell (Bob) Castberg** er født i St. Paul, Minnesota 7. oktober 1912. Han arbeider som „Department manager" i den største „Department store" i San Francisco.

Gift i San Francisco 22. mai 1937 med *Juliet Louise (Judy) Evans*, født i Winchester, Indiana 10. november 1910 og Batter av professor og organist Dale Hamilton Evans, født 1888 og Elta Marian *Way*, født 1891.

VIII. 13. **Halfdan Castberg** er født i Surendalen 18. oktober 1882 og døde smst. 11. november samme år.

VII. 7. **Vilhelmine Christine Castberg** er født i Søndre Land 4. november 1830 og døde i Kragerø under den store tyfusedemi 21. desember 1845.

VII. 8. **Jensine Emilie Castberg** er født i Søndre Land 24. januar 1832 og døde i Christiania 16. september 1910. Ugift.

VII. 9. **Marie Bolette Castberg** er født i Søndre Land 26. juli 1834 og døde i Christiania 22. august 1923.

Sammen med sin søster Emilie opprettet hun "Fru Johanne Sophie Castberg, født Bergs legat" for verdige, trengende ugifte døtre av norske embedsmenn i Christiania. Rentene skal utdeles i porsjoner på minst 200 kroner. Personer, der i rett nedstigende linje nedstammer fra oberstløytnant, tollkasserer Christopher Castberg skal under ellers like vilkår, altså når de er ugifte og verdig trengende kvinnepersoner, men uansett opholdssted eller hvilken stand de tilhører, være fortrinsberettiget. Legatets bestyrelse skal Forestås av Christiania Magistrat. Legatkapitalen utgjør kr. 60000.

VI. 3. **Elisabeth (Lise) Castberg** er født i Bergen 5. september 1790 og døde i Kjøbenhavn av tyfus 17. november 1821. Hun bleu gift i Kjøbenhavn 1810 med husarløytnant *Diedrich Wilhelm Pullich*, døpt i den tyske kirke smst. 31. mai 1811. Han var sønn av kgl. privilegert båndfabrikant Balthasar Pullich og Christine Elisabeth *Kuhlmann* (1746-1824). Alex. Lange beskriver ham som "iten, men såre velskapt og kraftig, mørk som en sydlending av hud med et herlig, sort hår og store moustaches". I sin smukke husaruniform forekom han ham som „en ekte typus For en modig, men noe rå kriger".

Diedrich Pullich bleu frikorporal ved husarregimentet 1799, kornet à la suite 1803, virkelig kornet i det norske husardetachment 1805, karakterisert sekondløytnant 1806, virkelig kornet i regimentet 1806, virkelig sekondløytnant 1809, karakterisert premierløytnant 1810. Bleu samme år 3. lærer ved husarregimentets ekserserskole i Jægersborg.

Chef for skolen var premierløytnant Chr. Arntzen, en "agtverdige mand, men meget hissig og opfarende". Arntzen og Pullich hadde i lang tid vært venner. Pullich hadde nydt megen velvilje og betydelige vennskapstjenester av Arntzen. Men tilfeldige årsaker hadde bevirket en viss spenning mellom dem. Pullich hadde derfor innskrenket sin daglige omgang med ham. Man har ment, at denne uoverensstemmelse skrev sig fra, at Arntzen gjorde kur til Pullichs hustru. Spenningen tiltok ved bitre ord, undertiden også offentlig i tjenestesaker. Begge ønsket de gjensidig å forklare sig For hinannen. Men det ubehagelige ved en sådan forklaring gjorde at de stadig opsatte det.

Onsdag 22. mai 1811 var det avtalt, at rekruttene skulde øves eskadronvis. Pullich møtte derfor til tjenesten med en ganske ung hest, som ennå ikke var brukbar under øvelsene. Da Arntzen allikevel gav ordre til at Pullich skulde to kommandoen over en del av mannskapene, bad Pullich sig Fritatt derfor på grunn av at hans hest ikke var brukbar dertil. Arntzen tilkjennegav ham da på en hånende måte, at han burde to en annen hest eller stå av og øve mannskapene tilfots. Det gikk vel ikke hans ære For nær, bemerket Arntzen.

I-'ullich steg av hesten for å lystre den gitte ordre. Men han minnet samtidig Arntzen om deres tidligere avtale. Arntzen bleu så opbragt derover, at han i de yngre officerers og mannskapenes påhør bortviste Pullich fra ekserserplassen. Pullich bleu imidlertid. Men da han av Arntzen bleu behandlet som overflødig, bad han om tillatelse til å ri bort. Det bleu gitt ham i hånende uttrykk.

Under alt dette hadde Pullich iaktatt den utvortes respekt.

Pullich bad nu om å få tale med Arntzen, "når han kom hjem Arntzen oppfattet disse ord som en utfordring på grunn av den tone, hvori de bleu uttalt. Arntzen svarte derfor, at han "skulde møte ham, når og hvor han vilde".

Pullich red derefter hjem og tok en annen hest. Men da han var redd for, at Arntzen i sin hissighet vilde forlange å duellere straks, beebnet han sig samtidig med en sabel, som i Here år hadde hengt skarpslepen.

På tilbakeveien kom Pullich til å tenke på, at han var blitt så forhånet i soldatenes påhør, at han ikke burde delta i øvelsene. Han forlangte derfor at Arntzen skulde arrestere ham og overleverte ham i den anledning sin sabel. Arntzen forhånte ham nu "påny i den ytterste grad og på en måte, der tillike forhånet den charge han beklædte og det felttegn, der må være gjenstand for soldatens aller høieste aktelse". Han slengte nemlig sabelen foraktelig bortover marken. Pullich bleu nu rasende, sprang av hesten, hentet sabelen og tilføiet Arntzen et hugg over venstre-overarm, før denne hadde fått tid til å sette sig til motverge. Idet Arntzen trakk sin sabel fikk han også et hugg i venstre underarm, hvorefter de "duellerte, Nugget på hinannen i noen tid, inntil dels advarsler, dels avmattelse for Arntzens vedkommende og dels andres mellemkomst bragte dem til å la deres våben falle". Kampen hadde da vart et kvarter à en halv time. Pullich hadde herunder flere ganger villet slutte, men bleu hindret deri ved Arntzens gjentagne, hissige angrep.

Da Pullich nu så sin venns "Blod og Fortrydelse" avkjøltes hans hissighet og "Gremmelse over hvad han havde gjort trådte i Hidsighedens Sted".

Arntzen bleu bragt hjem og 26 timer severe døde han.

Pullich var straks butt arrestert, og 25. mai bleu der nedsatt en "overkrigskommission" For å pådømme saken.

Under saken bleu det oplyst at Pullich "hadde de fortrinligste vidnesbyrd som rettskaffen og bra officer og at den sørgelige begivenhet ikke har sin oprinnelse i noen karakterfeil hos ham, som kunde gjøre ham personlig farlig".

Likeledes bleu det oplyst, at de sår Arntzen hadde fått i og for sig ikke var drepende. Hadde Arntzen Mitt fjernet straks efter at sårene var tilføiet vilde bans liv kunne være reddet.

Dommen fait 29. mai 1811 og lød på, at Pullich skulde "arqvebuseresll.

I premissene heter det, at han ikke blir å anse som drapsmann, men som den, der har overfalt sin foresatte under gevær og forsamlet parade ved misbruk av det ham betrodde våben og farlig såret bemeldte sin foresatte - og det i krigstider. Hvorfor han må dømmes efter krigsartikkel II til å skytes.

Lise Pullichs bror P. H. C., skriver: Min mor var på denne tid hos dem og det er vanskelig å skildre den jammer, som denne begivenhet Fremkalte. Min søster mistet sin forstand og det varte lenge, innen hun kom sig. Før dommen var fait opholdt håpet henne. Hun var selv hos kongen med sitt barn og bad om nåde for sin mann. "Jeg skal," sa han, "sørge For Dem og Deres barn, men Deres mann kan jeg ei redde,"

31. mai 181 I kl. ^{4 1/4} eftermiddag bleu dommen fullbyrdet, idet husarløitnant Diedrich v. Pullich bleu skutt i citadellet Fredrikshavn. Samme dag bleu han begravet på Garnisons kirkegård utenFor Østerpost.

Endel år severe bleu Lise Pullich forlovet med en ungdomsvenn, marineløitnant Rasmus Petersen, sønn av en tidligere amtmann i Skien. Men et par uker før bryllupet bleu hun angrepet av tyfus og døde 31 år gammel. Hun bleu begravet på Assistens kirkegård 21. november 1821. I datter: *I. Ragnhild Fredrikke Louise Mathilde Pullich,*

F. i Kjøbenhavn 17. juli 1810, d. 5. mars 1878,

g. 12. juni 1839 m. rådstuskriver og auksjons

direktør Johan Peter Ernst *Lunde*, F. 2. januar

1791, d. 26. august 1886. (Han g. 1) 1817 m.

Barbara Wiel (1788-1837). 4 barn.

VI. 4. Wüheim Castberg er født i Bergen 2. desember 1791 og døpt 13, samme måned i Nykirken. Han gikk på skole i Trondhjem, hvor han bodde hos morbroren Johan Calmeyer til i mars 1806. Gikk så til sjøs med en i krigen utrustet kaper. I 1814 forlot han Drammen med et slob som skulde tíl Spanien. Sannsynligvis er han forlist under reisen dit.

VI. 5. Christina Castberg er født i Bergen 26. januar 1793 og døde sammesteds 14, mai 1794.

VI. 6. Peter Harboe Castberg er født i Bergen 22. juli 1794 og døde i Kjøbenhavn 10. juni 1858. 9^{1/4} år gammel bleu han 7. april 1804 ansatt ved landkadetkorpset som "volontær cadet". Lysten til å bli officer våknet hos ham, sier han selv, ved å se de militære avdelinger dels i barneårene på Weden, hvor Fredrikshalds garnison stadig holdt manøver og dels i Fredrikshald og i Christiania. Kadettene gjorde et mektig inntrykk på ham, og han „så livets lykke i å bli officer".

Han tok avgangseksamen ved korpset 26. februar 1808. Kort i forveien var han blitt konfirmert av Pavels. Han blev nu utnevnt til fenrik à la suite ved det Søndenfjelske Infanteriregiment fra 1. april 1808 og blev samtidig 3. repetent ved landcadetkorpset. Som sådan stod han til 8. januar 1810. Karakterisert secondløytnant 14. september 1808. Virkelig 7. mars 1810.

I sin selvbiografi sier han, at jeg "sker ei med ublandet tilfredshet på de 6 år jeg opholdt mig ved akademiet. Det var lite jeg lærte, mens tidsalderens vildfarelser og den næring, forfengeligheten fikk ved den militære opdragelse, skadet mitt meget livlige gemyt".

1. juli 1810 ved den nye hærplans gjennomførelse blev han gevorben secondlnt. og deltok nu i en årrekke i garnisonslivet i Fredrikshald. Om dette sier han senere, at det "var på den tid et dagdriverliv" og "tonen mellem officererne var arrogant og rå så at jeg inntrådte i en farlig skole".

Peter Castbergs bataljon skulde våren 1810 avmarsjere til Fredriksvern. Men da man fryktet uroligheter i Christiania i anledning av den anordnede innkomstskatt, blev den istedet sendt til Christiania. Her kantonerte den i omegnen fra april til de siste dager av mai, da den avmarsjerte til Fredriksvern. Her blev den til langt ut på høsten.

Under dette opphold lærte han sin senere hustru å kjenne. Hun hadde fra barndommen av bodd hos sin onkel, generalmajor O. H. Schleppegrell på Brunla gård.

Peter Castberg blev nasjonal *premierløytnant* 4. april 1811. 4. juli samme år blev han permitert på ubestemt tid for å gjøre tjeneste i Opmålingen. Sammen med sin eldre bror og endel andre officerer blev han avgitt til opmåling av Larvik grevskap.

I denne tid var han en stadig gjest på Brunla og følgen var at han blev forlovet med frøken Henckel. Det skulde imidlertid foreløbig holdes hemmelig. ja, han vovet ikke engang å fortelle det til sin bror, da han "vidste, at han vilde holde forelæsninger" for ham.

Han hadde fått så stor interesse for opmåling at han bestemte sig til å reise til Kjøbenhavn for å to landmålereksamen. Han tok veien over Fredrikshald og Sverige og ankom til Kjøbenhavn i januar 1812. 30. mars fikk han 14 dagers forlengelse av permisjonen, men før denne tid var utløpet fikk han ordre til å melde sig ved sitt regiment. Man hadde fryktet for, at Napoleons rustninger mot Russland og Sveriges politikk skulde foranledige uroligheter. Han forsøkte imidlertid å få utsettelse med avreisen. Og under audiens hos kongen fortalte han denne sine planer og sa „at Befalingen om avreise allerede nu generede ham meget". Kongen svarte, at han trodde gjerne, at det genererte ham ; „men De reiser med den agende post, som avgår fredag og De kan gå til Bülow og få reisepenge". Hermed var den sak avgjort.

Mens han var i Kjøbenhavn søkte han sammen med sin eldre bror om å få utbetalt den på dem fallende del av arven efter Mathias Calmeyer. Det blev innvilget og han fikk utbetalt 1748 riksdaler og 204/7 skilling av Christiania overformynderi.

Sommeren 1813 deltok han atter i opmåling av Larvik grevskap. Samme år døde mor av hans forlovede på Brunla. Og frøken Henckel kom i huset til presten Edvard Herlofsen i Larvik. Denne var gift med en datter av Schleppegrell og blev frøken Henckels formynder. De søkte nu om tillatelse til å gifte sig og fikk den under 26. januar 1814. Imidlertid fikk Castberg annet å tænke på. Under krigsbegivenhetene efter Kielerfreden blev hans bataljon underlagt

brigaden Staffeldt og måtte marsjere til Tønsbexg, i hvis omegn den foreløbig kom til å kantonere for å dekke Christiania**fjordens** vestkyst.

Det økonomiske trykk, hvorunder officerene og da særlig løytnantene i almindelighet levde, gjorde sig i høiere grad gjeldende i denne tid, da man hyppig måtte skifte kvarter og ofte leve i fremmede garnisoner, hvor prisene på alle livsfornødenheter stadig steg. Løytnantene ved Søndenfjelske Infanteriregiment innsendte derfor ansøking om å få den i 1812 inneholdte "depositogage" tilbakebetalt. I ansøkingen, der er ført i pennen og undertegnet av Peter Castberg heter det blandt annet: „De uhyre priser her er på livets første fornødenheter, har således derrangert samtlige løytnanters økonomiske forfatning, at vi enten ser os nødsaget til å gjøre gjeld, hvor den muligens kunne erholdes eller også utsettes for en mangel, der ei kunne være passende for en officer." Ansøkingen blev innvilget.

Han blev liggende i kantonnementet ved Tønsberg til langt ut på høsten 1814. I denne tid optok han et kroki over Nøtterø.

Noen dager før konvensjonen til Moss blev bataljonen overført til Isebro. Herom forteller han selv : Uventet kom brigadeadjutanten til Tønsberg, og da han ei traff bataljonskommandøren, sendte han bud efter mig som adjutant, påla mig å gjøre mig øieblikkelig reiseferdig, gav mig bataljonens marsjordre og brev til general Arenfeldt, forsynte mig med fornøden fullmakt til å arrangere alt for bataljonens marsj. Det varte ei lenge før jeg var på hesteryggen, ilte avsted så hurtig jeg kunde, nådde brigadekvarteret ved Carlshuset i Raade den følgende formiddag, mottok av generalen de fornødne ordres om hvor bataljonen skulde fatte posisjon, drog så atter tilbake til Tronvigen, hvorfra jeg så bataljonen fordelt på den mengde båter, jeg hadde foranstaltet samlet ved Horten for å føre folk og tross over fjorden. Allerede om eftermiddagen var bataljonen i Moss.

Samme aften - 1 1. august-- blev Castberg beordret til Moss jernverk, hvor han skulde utsette vakt for prins Christian som opholdt sig der. Han blev tilsagt til prinsens taffel så han „kunde iagttå hans mismodige sindsstemning. Ved hans høire side satt general Sejersted, men til ham talte han ei et eneste ord, så at jeg fikk stadfestelse på, hvad der fortaltes, at denne mann var i unåde."

Efter taflet **fikk** bataljonen marsjordre og blev dirigert henimot Glommen. Et par timer senere blev Castberg beordret med 50 mann til å utsette feltvakt „2 å 3000 alen fra linjens høire fløi længere nede ved elven henad Kjølbjerg kanten til". „Derfra så jeg", forteller han, "troppebevegelser på svensk side henimot Kjølbjerg, hvor et svensk armekorps slog sig over dagen efter, og jeg kan forundre mig over, at de ei bedre skjulte deres marsj, men droge op på fjeldryggene, hvorfra de kunde sees i lange rader". Han sendte to rapporter herom, og den følgende morgen kom det ventede angrep.

Konvensjonen til Moss blev avsluttet og bataljonen fikk ordre til å avmarsjere til demarkasjonslinjens høire fløi ved Christianiafjorden. Under våbenstillstanden reiste han med bataljonskommandøren til Fredrikshald for å motta regimentsarkivet. „Det var et ydmygende syn å se det svenske flagg fra Fredriksten og den vrimmel av svenske militære i byen. Vi måtte naturligvis fremstille os til opvartning hos kronprinsen, vår nuværende konge. Da så jeg ham for første gang."

Da foreningen med Sverige var besluttet, reiste Carl „Johan til Christiania og Castbergs avdeling paraderte for ham ved skysskiftet Soner.

Søndenfjelske Infanteriregiment inntok nu sitt gamle garnisonssted Fredrikshald, hvor den avløste den svenske garnison,

Da det nu igjen var blitt rolige forhold, besluttet han å gifte sig. Men den tidligere erholdte tillatelse kunde nu ikke lengere brukes. Han søkte derfor om konfirmasjon på den gamle, som **han hadde** fått av **den** daværende statholder. Og da denne konfirmasjon var gitt blev han endelig gift.

Da livet i garnisonen nu ikke lengere kunde fylle hans tid kastet han sig over studeringer og da særlig fransk og matematikk. Det var hans plan å gå den militære høiskole og bli ingeniørofficer. Men hvorfra skulde han få penger til dette?

En officerskamerat ønsket også å skaffe sig penger til et annet formål, og „da den daværende kronprins Carl Johan øste ut penge og da han hadde utnevnt det regiment vi var ansatt ved til sit eget regiment, syntes det oss et forsøk verd å forklare ham vor sak og ansøke ham om et lån. Vi besluttet os til å fremstille os for ham engang han var på Rød. Min kamerat opgav ideen og handlet deri klokt. Da han nemlig så at salen var full av mennesker og at audiensen skulde foregå i alle disses nærvær, begav han sig bort og underrettet mig, idet han gikk". Castberg vilde imidlertid prøve sin lykke. Men hans ansøking blev tatt meget unådig op. Kronprinsen kalte den en subordinasjonsforseelse og vedblev med å overfuse ham så lenge inntil Castberg fikk fremstammet: „jeg beklager, at mit foretagende har pådraget mig Deres kgl. Høihets unåde." Kronprinsen blev da roligere og stanset den strøm av ord, hvormed han hadde overøst ham. Og audiensen var forbi.

Nedslått over dette resultat blev det hans inderligste ønske å kunne vise verden, at han var istand til selv å arbeide sig frem.

Ved hærordningen av 1818 blev Peter Castberg ansatt ved 1. Aggershusiske Brigade og beordret som adjutant ved 4. gevorbne korps i Fredrikstad.

I denne tid kjølnet hans interesse for den militære stand. Og han begynte å anvende sin fritid til studier, idet eksamen artium litt efter litt blev hans foreløbige mål.

Imidlertid blev lesningen stadig avbrutt av militære beordringer. Sommeren 1819 deltok han i en lystleir på Bonarps hede i Skåne, hvor han fikk besøk av sin bror Michael, som bodde i Kjøbenhavn. I juli og august 1821 deltok han i den beryktede "lystleit-", som Carl Johan lot samle på Etterstad samtidig med at en svensk flåte seilet inn på Christianiafjorden, forsynt med skarp ammunisjon. Efter å ha lest privat med prestene Kjerulff, Tandberg og Riddervold dimitterte den siste ham til universitetet, hvor han avla eksamen artium i 1823 med laud. - Anneneksamen 1824 med præ ceteris. Efter noen tvil begynte han å studere teologi.

Da Riddervold som var bestyrer av skolen i Fredrikstad kom på stortinget tilskrev han Castberg og spurte om denne vilde overta stillingen som konstituert, mens han var borte. Castberg mottok tilbudet og fremstilte sig derfor til eksamen allerede i 1827 med de kunnskaper han hadde. Han fikk eksamen med karakteren haud

Castberg søkte nu forgjeves flere sognekald Men engang kongen var i Christiania reiste han inn for personlig å anbefale sig. Kongen satte imidlertid som betingelse at han først skulde "avlegge sit portepæe".

Kommen tilbake til Fredrikstad innsendte han sin avskjedsansøking som blev innvilget 11 mai 1827. Og den påfølgende 25. oktober blev han utnevnt til sogneprest i Kviteseid. Han var nu 34 år gammel og hadde vært officer i 19 år.

Med Castberg som prest begynte en ny tid i Kviteseid. Drukkenskapen begynte å synke likesom den nye prest „heller ikke synes å ha varret nogen kortspiller", sier Quisling.

Han blev sogneprest til Larvik 1833 og til Sandherred 1846.

Castberg blev valgt til stortingsrepresentant fra Bratsberg på tingene 1830 og 1833, for Larvik og Sandefjord i 1836, 1839 og 1842. Han var den hele tid medlem av militærkomiteen, hvis formann han også blev. Var medlem av matrikuleringskommisjonen for øvre Telemarken 1831. I 1833 var han medlem av en kommisjon om kjøbstadsskatten og blev valgt til medlem av den i anledning av den påtenkte kroning valgte deputasjon. Efter formannskapslovens vedtagelse blev han i 1837 Larviks første ordfører.

På tingene i 1836, 1839 og 1842 stemte Castberg på konventikelplakatens ophevelse

i sin helhet. I 1839 fremla han for stortinget et „forslag av en anonymus". Dette gikk ut på, at krigsskolen skulde opheves og at adgangen til officersansettelse skulde åpnes for enhver gjennom en anordnet eksamen. Forslaget blev forkastet med stort flertall [Castberg viste jødesaken, som var oppe i 1842 „megen og liberal interesse". Og Henrik Wergeland omtaler hans innlegg med megen anerkjennelse i sitt skrift om jødesaken.

I 1848 blev han av sin venn, statsråd Riddervold tilbudt Tromsø bispestol. Men dette tilbud av slo han „ikke alene fordi jeg i min alder og med min store familie ikke vilde drage så høit op i nord, men sandelig også fordi jeg ikke fandt mig en sådan stilling verdig". R. i St. O. 1855.

I 1858 reiste han en tur til Kjøbenhavn for å besøke sin datter, fru Krebs. Her blev han rammet av slag, som endte hans liv efter et par dagers sykeleie. Hans kiste blev ført til Sandherred, hvor han blev begravet 18. juni 1858.

I "Illustrert Nyhedsblad" heter det om ham: Man tør vel si, at han vel var en bestemt, streng, bydende, undertiden endog noe heftig mann, men at han ved siden herav besad en sådan hjertets mildhet og kjærlighet, at alle måtte likeså meget elske som akte ham. - I sin offentlige ferd la han for dagen en uavhengig karakter og et fedrelandsk sinnelag. - Hovedtrekkene i hans karakter var dog en varm følelse og en viljefasthet, som ingen uovervinnelig hindring kjente.

Peter Harboe Castberg blev gift i presten Herlofsens hus i Larvik 4. juni 1815 med *Anne Margrethe Zimmer Henckel*, født i Samsø 18. juli 1793 og død i Sandherred 24. november 1854. Hun var datter av sogneprest Johan Fredrik Henckel (1744-1818) og Christine Finsen *Eilertz* (1764-1819). Hun blev som nyfødt adoptert

av inspektør over Samsø grevskap, cancelliråd *Bing* og Frue, født *Zimmer*. Da cancelliråden døde, flyttet enken med sin datter til svogeren, general Schleppegrell på Brunla. Her vokste datteren op til moren døde og hun kom til presten Herlofsen i Larvik. 8 barn

VII. 1. **Tycho Friderich Castberg** er født i Fredrikshald 7. april 1816 og døde sammesteds 19. april 1817.

VII. 2. **Tycho Fredrik Edvard Castberg** er født i Fredrikshald 16. januar 1818 og døde i Bygland 31. mars 1847 av tyfus. Student 1834. Cand. med. 1841. Bestyrte Telemarkens distriktslægeembede under vakanse 3 måneder i 1841. Privatpraktiserende læge i Fron 1842. Distriktslæge i vestre Robygdslag 1844. Han blev gift i Larvik 22. september 1843 med *Petronelle Sophie Hofgaard*, født i Christiania 1. juli 1820 og død sammesteds 27. september 1900. Hun var datter av krigsassessor og tollkasserer i Larvik Ambrosius Flor Hofgaard

(1788-1854) og 1. hustru Henriette Mæthea *Tølke*. 2 sønner

VIII. 1. Peter Harboe Castberg er født i Larvik 2. oktober 1844 og døde i London 18. november 1926. Student 1862. Reserveløytnant 1864. Stenograf for Stortingstidende og for Morgenbladet 1865 til 1867. Studerte samtidig jus, men måtte overanstrengt av stenograferingen opgi studiene og fikk ansettelse hos Ths. Johs. Heftye & Søn. Nedsatte sig som agent i 1873 og opprettet i 1875 sammen med Joh. Chr. Aug. Michelet agenturfirmaet "Castberg & Micheletll" men trådte allerede i 1879 ut av firmaet, da han blev ansatt som administrerende direktør i den nyoprettede Stavanger Privatbank. Han opsa denne stilling i 1884 og blev bokholder i Christiania Sparebank i 1885. Blev admini

strerende dirketør i Christiania Bank og Kreditkasse 1886, hvilken stilling han hadde innehatt i 33 år, da han i 1919 fratrådte med pensjon.

Sommeren 1885 skrev han en militærpolitisk avhandling: „Vil OfotenLuleåbanen blive af nogen særegen Betydning for de forenede Rigers militære Forhold?" Avhandlingen blev innlevert som prisoppgave til „Norsk Militært Tidsskrift". Bedømmelseskomiteen erklærte, at avhandlingen var „den mest velskrevne og interessante" av årets besvarelser. Men da den ikke holdt sig helt til spørsmålet og dessuten "inneholdt et og annet, som komiteen ikke kunde bifalle", blev den ikke prisbelønnet, men anbefalt trykt i tidsskriftet. Den vakte ved sin fremkomst ikke liten opsikt i militære kretser, da den fullstendig brøt med de synsmåter, som inntil da var gjort gjeldende.

De svenske militære autoriteter begynte nu å vise sin interesse for disse nordlige landsdeler. Og resultatet blev anlegget av de meget sterke Bodenfestninger.

Han utgav i 1906 en socialøkonomisk monografi "Production", hvori han nedlegger resultatet av sine nationaløkonomiske studier.

Den 11. november 1886 blev han gift i London med *Nina Benham*, født sammesteds 26. april 1864 og datter av skibsreder Henry Benham og Louise *Afialo*.¹

IX. 1. **Henry Tycho Edvard Castberg** er født i Christiania 17. august 1887 og døde sammesteds 16. februar 1888.

IX. 2. **Francis Arthur Harboe Castberg** er født i Christiania 18. januar 1889 og døde i Merville 13. mars 1915. Han var utdannet som engelsk officer ved Sandhurst krigsskole og blev secondløytnant 1908. Blev 1913 beordret med sin avdeling til tjeneste på Malta, hvor den var da verdenskrigen brøt ut. Den blev nu sendt over England til Flandern og han kom for første gang i ilden i slutningen av slaget ved Ypres. Kaptein fra 14. desember 1914. Onsdag 10. mars 1915 begynte det store slag ved Neuve Chapelle. Under infanteriets fremrykning blev han rammet i ansiktet av et projektil, som knuste det ene kjeveben. Og snart efter falt han dødelig såret, truffet av en kule fra en maskinkanon. Hans høire ben var brukket på tre steder og lungen var oprevet. Han blev ført til et lasarett, hvor han avgikk ved døden. Ugift.

IX. 3. **Winifred Louise Castberg** er født i Christiania 26. februar 1891. Hun blev gift 1920 med engelsk kaptein A. W. H. *Backer*.¹

X. 1. **Diana Backer**, født ca. 1922.

VIII. 2. **Oscar Ambrosius Castberg** er født i Bygland 30. september 1846 og døde i Christiania 18. juni 1917. Han gikk først til sjøs, men sjøsyken tvang ham til å opgi sjøen. Han utdannet sig derefter til billedhugger og fikk offentlig stipendium til studieophold i Paris og Kjøbenhavn.

Blandt hans mere kjente arbeider er byster av Laura Gundersen, skolebestyrer Heltberg og statsminister Johan Sverdrup. Han kunde imidlertid vanskelig livnære sig med sin kunst på de tider og han slo sig derfor litt efter litt på malerkunsten og solgte stadig bilder på de offentlige auksjoner.

Dagbladet skrev ved hans død: „Han var en av dem, som i gjennombruddstiden i 80-årene gav store løfter. Litt efter litt forsvant Castberg for bevisstheten som kunstner; hans navn blev sjeldnere og sjeldnere nevnt. Men for det inntrykk han gjorde og de løfter han gav i sin beste tid fortjener han å huskes.”

I de senere år levet han nokså kummerlig, men følte sig alltid lykkelig ved å kunne sysle med sin kunst. Ugift.

VII. 3. **Augusta Blanca Castberg** er født i Fredrikstad 31. august 1820 og døde sammesteds 9. januar 1822.

VII. 4. **Anton Theodor Boll Castberg** er født i Fredrikstad 4. januar 1823 og døde i Sandherred 7. mai 1856. Student 1840. Cand. jur. 1847. Var et år huslærer på Halden 1841 til 1842. Kopist i justisdepartementet 1850.

¹ Det har ikke vært mulig å få nærmere opplysninger om familien.

VII. 5. Augusta Helene Elisabeth Castberg er født i Fredrikstad 13. september 1825 og døde i Kjøbenhavn 10. mai 1906. Hun blev gift i Larvik 8. september 1843 med professor *Conrad Peter Julius Krebs*, født i Kjøbenhavn 2. juli 1809 og død sammesteds 13. november 1880. Han var sønn av major, landinspektør Peter Ludvig Krebs (1770-1825) og Manon *Linde* (1783-1845). Conrad Krebs blev student 1826, cand. mag. 1834. Blev samme år inspektør

ved Metropolitanskolen og i 1837 timelærer sammesteds. Adjunkt 1846. Over lærer 1858 og rektor 1867. Oprettet i 1872 en forberedelsesskole til Metro politanskolen, der ennu eksisterer under navn av Krebs' skole. 1877 blev

han entlediget som overlærer og samtidig utnevnt til titulær professor, R. D. O. Han hadde tidligere vært gift med Mathilde Sophie *Marcussen*, (1819-1841), datter av kaptein H. M. Marcussen og Eleonora Marie *Henckel*. 8 barn:

1. *Mathilde Sophie Krebs*, født 4. april 1845, død 8. juli 1916, gift 1) 11. november 1872 med praktiserende læge Carl Wilhelm *Wellmann*, født 15. juni 1842, død 23. mai 1885, gift 2) 27. februar 1889 med cand. theol. Peter Olaf Ryberg *Hansen*, født 20. februar 1860, død 29. april 1911. 3 barn.

2. *Margrethe Krebs*, født 31. mai 1846, død 5. august 1914, gift 19. august 1865 med sogneprest i Aalborg Sophus Andreas *Bergsøe*, født 26. september 1838, død 8. september 1896. 8 barn

3. *Fredrik Castberg Krebs*, født 18. mars 1848, død 26. februar 1871, cand. philol., estetiker. Ugift.

4.
september 1849, død 20. april 1889, dr. med..
karantenelege; gift 1886 med Anna *Lassen*, født
gift 1) med plantasjebestyrer Christen *Feilberg*, skilt.)

Konrad Krebs, født 18.

1856. (Hun,

5. *Axel Peter Harboe Krebs*, født 20. mai 1851, død 13. desember 1855.

6. *Anna Krebs*, født 28. september 1852, død 27. september 1882, gift 27. mars 1872 med distriktslæge i Brodstrup *Otto Jessen*, født 10. november 1842, død . (Han gift 2) 19. desember 1885 med *Hulda Cecilie Christine jacobine Mathilde Bjerregaard*, født 22. januar 1861.) 6 barn.

7.
Julius Krebs, født 5. oktober 1855, død
smed.

Andreas Frederik
1879,

8. *Aage August Krebs*, født 1. april 1863, død 7. april 1900, læge, gift 12. august 1892 med sin kusine *Manon Augusta Krebs*, født

Vil. 6. Johan Christian Tandberg Castberg er født i Fredrikstad 13. oktober 1827 og døde av slag i Trondhjem 8. desember 1899. Begravet i Skien 15. samme måned. Han blev student 1846, cand. jur. 1850 og nedsatte sig derefter som sakfører i Sandefjord. Var samtidig inspektør ved det nyoprettede Sandefjords bad. Undertollbetjent i Brevik 1856. Overtollbetjent sammesteds 1866 og i Skien 1871. Administrator ved Skiens bankavdeling av Norges Bank 1884. Tollinspektør i Trondhjem 1887.

Han var sterkt interessert for det offentlige liv. Var i lengere tid ordfører i Brevik. Året efter sin ankomst til Skien blev han innvalgt i byens formannskap, og var dens ordfører i en årrekke fra 1875 av. I denne egenskap hadde han en vesentlig befatning med byens gjenreisning efter den store brand i 1886. Han var en ivrig talsmann for at jernbanen Skien-Christiania skulde gå over Kongsberg istedenfor langs kysten. Stortingsmann fra Skien i samtlige perioder fra 1876 til 1888 undtagen perioden 1883-1885, da høre seiret ved valget i Skien. Han var først medlem av protokollkomiteen, men blev i 1879 overført

til tollkomiteen, hvis formann han ble i 1880. I 1882 ble han innvalgt i traktatkommisjonen. Var medlem av tolltariffkommisjonen av 1887, hvor han var det proteksjonistiske mindretalls fører. Til desember 1893 var han også medlem av tollovvkommisjonen av 1891. Hans særvotum om skibsavgiftene ble trykt i 1894.

I tinget var Johan Castberg i sitt rette element. Han satte sig godt inn i sakene og med stor samvittighetsfullhet tok han og kjempet for sitt ofte originale standpunkt. At han i debatten ikke sparte på kruttet, viser de kjente ord av Johan Sverdrup : „Jeg er fornøiet, når jeg skyter en motstander i et skudd, men Castberg skyter mange."

På stortinget i 1886 pådrog han sig Sverdrups vrede ved sin smålige innstilling til tilfeldige utgifter ved tollvesenet, og under det påfølgende opgjør med Sverdrup i 1887 -88 sluttet han sig helt til det radikale venstre.

Under 1880-årenes politiske kamper var Johan Castberg en ivrig deltager i de politiske folkemøter. Her kunde det ofte gå varmt for sig. Fra et møte i Skien Portelles følgende episode : De to motstandere, professor Ludvig Daae og Johan Castberg stod et øieblikk overfor hinannen på talerstolen. De forlangte begge ordet. Idet de bukket sig for hinannen som to kamphaner, sier Daae til Castberg: „De ser på mig, som om De vilde æte mig!" Castberg slagferdig: „Det må være reflexen, professor."

Johan Castberg var en vakker mann med et imponerende ytre og et velklingende organ. Han talte med stor patos og synlig selvbevissthet og henfalt ofte til deklamasjoner. Daae var ingen skjønnhet og hans stemme virket ikke tiltalende, sier meddeleren. Han var realistisk, djerv og ironisk. Castbergs fraser og ordsvada forarget professoren, som fant sin fornøielse i å avdekke sin motstanders svakheter. „Min motstander har en slående likhet med en islandsk løve", sa Daae, „han nyder sin egen spiritus uten å bli spirituel°.

Johan Castberg også hadde interesser utenfor det rent politiske, beviser de **publikasjoner**, han fra tid til annen utsendte. Han skrev således i 1862 en liten brosjyre om „Vækkelsen, dens væsen og virkninger“, i 1863: „En kortfattet Udvikling af Statsøkonomiens vigtigste Læresætninger“ og i „Skillingsmagasinet“ skrev han „Om **Mistbænkes** Anlæg og Behandling“.

Han var med å starte venstrebladet „Varden“ i Skien. Og han var dets første redaktør fra 1. januar 1875 til 15. september 1884.

Johan Castberg blev gift 1) i Sandefjord 17. september 1858 med *Hanna Magdalena Frilak Ebbesen*, født i Risør 19. juni 1839 og død i Skien 22. november 1881 og begravet sammesteds 28. samme måned. Hun var datter av korpslæge Jørgen Tandberg Ebbesen (1812-1887) og Henriette Sophie *Frisak* (1811-1888).

Fru Castberg var sin mann en god støtte under hans redaktørvirksomhet. I de år da våre store forfatters verker utkom, leste hun bøkene, når de ikke hadde tid til å lese dem sammen, og om aftenen, når hele barneflokket sov, satte Castberg de anmeldelser i pennen, som hans hustru gav ham muntlig.

I Verdens Gang for 13. desember 1881 leses følgende fra Sandefjord: „Efterretningen om fru Castbergs død vil visstnok her, hvor hun har sine gamle foreldre og sitt barndomshjem, og hvor hun, som overalt har vunnet mange venner og udelt aktelse og kjærlighet, bli mottatt med dypt vemod og inderlig deltagelse. Fru Castberg var en sjelden kvinne, der i alle forhold gjorde sig elsket og avholdt. Hennes liv var også båret og gjennomstrømmet av kjærlighet, der bar vidnesbyrd om, at hun var en sann og levende kristen.“

Johan Castberg blev gift 2) i Christiania 12. august 1887 med *Olga Elvira Scheen*, født i Hamburg 10. juli 1853 og død i Kongsvinger 16. september 1930. Hun var

datter av kjøbmann Andreas Christian Scheen (1820--1890) og Rebekka Marie *Nygaard (Wogn)* (1814-1882). 14 barn

VIII. 1. **Peter Harboe Castberg** er født i Brevik 24. mai 1859 og døde sammesteds

11. juni 1859.

VIII. 2. **Anna Margrethe Castberg** er født i Brevik 6. mai 1860 og døde på Nord

strand 8. juni 1894. Hun blev gift i Skien 18. september 1878 med sanitetskaptein *Jacob Adolf L'Orsa*, født i Christiania 23. november 1846 og død sammesteds 18. februar 1926. Han var sønn av konditor Jacob L'Orsa (1820 -1896) og Johanne Marie *Grønmo* (1810-1875).

Jacob L'Orsa blev student 1865, cand. med. 1875. Secondløytnant i 1. Akershusiske Brigade 1868, premierløytnant i landvernet 1873. Kandidat ved Rikshospitalets hudsykeavdeling i 1874 og ved fødselsstiftelsen i 1875. Studieophold i Paris og bad St. Moritz i 1875. Amanuensis i Brevik i 1876 til 1877. Kommunelæge i Hof i Solør 1878 og i Søndre Odalen i 1879. Kompanikirurg i Trondhjemske Infanteribrigade 1884. Læge ved Hs. M. Kongens norske Garde i Stockholm 1886. Sanitetspremierløytnant 1888. Kaptein 1893. Avskjed 1909. Han blev gift 2) i Christiania 28. april 1906 med Georgine Birgitte *Haanæs*, født 20. september 1868, død 28. februar 1914, og datter av gårdbruker Gunder Jakobsen Haanæs og Birgitte Larsdatter *Haavaag*. 6. barn

1. *Jacob Alexander L'Orsa*, født 29. august 1879, tollkontrollør, gift 23. februar 1907 med Margit Catharina *Bjørnstad*, født 9. juni 1889, død 20. april 1936. 2 barn.

2. *Bergliot L'Orsa*, født 20. august 1880, død 24. september 1918, gift 31. august 1902 med ingeniør Andreas Jørgen Fleischer *Bergan*, født 25. november 1874. Han gift 2) 13. oktober 1928 med Ragna *Christie*, født i Trondhjem 12. mars 1880.

3. *Erling L'Orsa*, født 1. januar 1882, artillerimajor, gift 21. april 1907 med Elisabeth Wille *Lie*, født 8. august 1879. 5 barn.

4. *Arnulf L'Orsa*, født 12. desember 1882, kommandørkaptein, overlos, gift 7. juli 1908 med Anna Marie Eckersberg *Schoubye*, født 30. mars 1884. 2 barn.

5. *Gunvor L'Orsa*, født 12. november 1884, død 28. mars 1885.

6. *Reidar L'Orsa*, født 16. mai 1886, grosserer, gift 6. mai 1913 med Margit Mathea *Hvalstad*, født 12. november 1878. Hun gift 1) med læge Johan Albert *Høeg* (1867-1 908). Ingen barn.

VIII. 3. **Jørgen Ebbesen Castberg** er født i Brevik 22. august 1861. Gikk først et

år på Trondhjems tekniske skole og tok i 1881 avgangseksamen på bygningsavdelingen i Christiania tekniske skole. Samme år reiste han til Amerika. Blev 1882 tegner ved Union Pacific Railway Co., Omaha, Nebraska, og i

1888 assistentingenjør ved et brokompani nær Philadelphia. Senere bureau ingeniør i New York hos et firma i stålkonstruksjoner. Var 1898 til 1900 ansatt ved den svenske stats jernbaner, men reiste atter tilbake til Amerika,

hvor han blev til 1905, da han igjen var i Stockholm. Var "engineer of structures" hos Fraser Chalmers Ltd. i London fra 1907-1913. Fra 1919 i Statens vasdragsvæsens kontor i Christiania til han falt for aldersgrensen i 1931.

Utenfor sitt fag har han "interessert sig for filosofisk-religiøse spørsmål og har studert Østens religions- og filosofisystem under ledelse av fremstående indiske mestre".

Han har utgitt en mindre diktsamling "Julljusl, og „Den kommende reformation". Har oversatt „Indiske fortellinger", berettet av hans lærer Baba Premanand Bahrati. Stiftet i 1919 „Christiania spiritistiske forening".

Den 30. mars 1889 blev han gift i Omaha med *Josephine Albertine Claesson*, født i Christiansstad 16. desember 1862 og datter av tollfunksjonær Nicolaus Claesson, død ca. 1866 og *Elise Rydholm* (1887-1919). 2 barn

IX. 1. **Øivind Hjalmar Castberg** er født 5. oktober 1890 i Christiansstad. Student i Vesterås 1910. Tok derefter et kursus ved Pitmans handelsskole i London. Var et år i Tyskland for sprogets skyld og hadde derefter en tid ansettelse i Stockholm og senere i New York. Kontorchef i en engelsk-svensk industriforening i Gøteborg fra 1913 til 1919. I Paris fra 1919 til 1920 Hadde egen forretning i Christiania fra 1921 til 1926. Senere har han opholdt sig i Stockholm, og fra 1932 i Helsingfors som representant for et fransk automobilfirma.

Han blev gift i Stockholm den 10. september 1930 med *Mary Elisabeth Ekholm*, født 11. september 1899, i Hangø, Finland, og datter av konsul Evert Ekholm (1867-1919) og *Anna Londén* født 1872.

IX. 2. **Ruth Elise Castberg** er født i Philadelphia 28. november 1893. Hun er utdannet som massøse og opholdt sig i lengere tid i New York, hvor hun døde 18. august 1938.

VI I I. 4. **Johan Castberg** er født i Brevik 21. september 1862 og døde i Christiania 24. desember 1926. Student 1880. Cand. jur. 1884. 1883 og 1884 var han avisreferent i riksretten. Fra 1882 til 1887 fast korrespondent for „Oplandenes Avis", som han også redigerte 1882 og 1885. Kopist i Finansdepartementet i 1885. Sakførerfullmektig på Hamar 1887. Overrettssakfører i Gjøvik 1888, hvor han var offentlig forsvarer ved lagmannsretten fra 1890 til 1900 og aktor ved Totens meddomsrett 1892 til 1900. Statsadvokat i Hedemarkens og Kristians lagsogne 1901. Sorenskriver i Toten, Vardal og Biri 1906. Statsråd og chef for Justisdepartementet 1908 til 1910 og chef for

Sosial- og Handelsdepartementet 1913--1914. Ekstraordinær assessor i høyesterett 1924 og fast assessor 1925.

Johan Castberg kastet sig allerede tidlig inn i politikken. Formann i den Frisinnede studentforening 1887, hvor han var ledende ved den såkalte „avskyresolution" i anledning av beslagleggelsen av Christian Krohgs "Albertitte". Denne innbragte ham en departemental skraper, hvilken han besvarte med å ta avskjed som departementsfunksjonær. I 1891 til 1892 var han i Tyskland, Østerrike, Schweiz og England for med offentlig stipendium å studere forskjellige arbeiderspørsmål. I 1888 samlet han arbeiderforeningene på Oplandene i en fellesforening. Denne blev dog i 1894 delt i Hedemarkens og Kristians amtsforening, i hvilken siste han var formann like til 1925.

Han var medlem av Gjøvik formandskap fra 1896 til 1897, formann i Gjøvik skolestyre 1895 til 1900, formann i Gjøvik elektricitetsverk 1896 til 1900. Formann i Gjøvik arbeidersamfund og Gjøvik venstreforening i mange år, samt formann i de forenede norske arbeidersamfund 1903 til 1904.

¹ Se W. Keilhatis utførlige biografi i Norsk Biografisk Leksikon.

Fra 1899 til 1900 satt han i den departementale komite til utredning av spørsmålet **om opprettelse** av selveierbruk og foretok i 1899 som formann i denne komite en reise **i Danmark** for å studere forholdene der.

Sommeren 1901 reiste han til Danmark og videre til Dresden for å studere de der **trufne forføjninger** i anledning av tilsyn med plejebarn.

I 1910 holdt han i London et foredrag i Albert Hall om kvinnestemmerettens **historie** i Norge og i samme år et foredrag i London University College om de norske kujoners rettslige stilling.

Vinteren 1915 til 1916 foretok han en reise til England og Frankrike, hvor han **besøkte** fronten og lot sig forevise domkirken i Reims, der efter de utbredte rykter med hensikt skulde være ødelagt av de tyske tropper. Ved sin hjemkomst erklærte han, at han hadde trodd, at den var mere ødelagt enn den viste sig å være. Hadde tyskerne villet, uttalte han, måtte de ha kunnet ødelegge den ganske anderledes.

Efter krigen var Johan Castberg med å stifte „Den norske forening For Nationernes Liga", hvor han blev viseformann. Han var ordfører for den norske delegasjon, som i 1919 overfor lord Robert Cecil og andre av fredsforhandlerne i Paris Fremførte de norske innvendinger mot det første utkast til pakten om Nationernes Liga. Han var også ordfører for den norske delegasjon til den første internasjonale arbeiderkonferanse i Washington.

Johan Castberg blev første gang innvalgt i Stortinget i 1900 og deltok senere uavbrutt i alle storting til 1927 med undtagelse av perioden 1910-1912, da han som statsråd ikke var valgbar og 1921-1924, da han ikke ønsket gjenvalg.

I 1914 blev han valgt til president i Odelstinget. Av alle de saker som „Johan Castberg har arbejdet frem i Stortinget er vel de såkalte "Castbergske barnelove" de mest kjente. Av andre saker, som han har arbejdet frem i tinget kan neones: almindelig kommunal stemmerett, koioners valgbarnet til lagrettes- og domsmenn, lov om arbeidstvister, om småbruk og boliglån, om arbejderbeskyttelse i industrielle virksomheter, om sykeforsikring o. s. v.

I perioden 1919-1921 var han formann i Stortingets avholdsgruppe - og var medlem av den store traktatdelegasjon, som skulde søke å få bragt våre handelsavtaler med vinlandene i orden efterat der var innført forbud mot alkoholholdige drikke.

Han var også i denne periode formann i trustkommisjonen..

I unionskampen stilte Johan Castberg sig på et yderliggående nasjonalt standpunkt. Og under begivenhetene i 1905 tok han fremtredende del som medlem av den store specialkomite. Efter 7. juni stod han i heftig opposisjon mot den kurs som blev den sejrende. I brosjyren „Om begivenheterne i 1905" har han gjort rede for sine egne synspunkter og den politikk han søkte å arbeide frem under unionsopgjøret.

Under riksrettsaksjonen mot ministeriet Berge i 1926 blev Johan Castberg valgt til aksjonskomiteens formann. I begynnelsen av november samme år måtte han imidlertid avbryte sitt arbejde på grunn av sykdom. Han blev innlagt på Ullevål sykehus lidende av sykdom i hjerte og nyre. Men efter ca. 3 ukers forløp blev han flyttet hjem. Her lå han for det

meste uten bevissthet til han avgikk ved døden julaften morgen. Han blev bisatt i krematoriet på Vestre gravlund 28. desember 1926. Der var kranser bl. a. fra kongen og dronningen.

I studenterboken for 50 års jublantene i 1930 heter det bl. a.: Ved siden av sin allsidige og meget krevende virksomhet i det offentlige liv, dyrket Johan Castberg

mange interesser som hest kom til sin rett i hjemlivet, var bl. a. dypt musikalsk og spilte en god cello. Det kan trygt sies, at Castberg var „the ideal husband" som fant den største glede i samlivet med hustru, søvn og gode venner.

Den 30. september 1892 blev Johan Castberg gift i Hamar med *Karen Kathrine Anker*, født på Sagatun 14. januar 1867 og død i Oslo 27. november 1932. Hun var datter av cand. theol., folkehøiskolebestyrer, senere postmester Herman Anker (1839 -1896) og Elise Marie *Bofisen* (1842-1892).

IX. 1. Frede Castberg er Født i Vardal 4. juli 1893. Han blev student 1911, cand. jur. 1914. Edsvoren fullmektig i Varanger 1915 og i Toten, Vardal og Biri 1916. Overrettssakfører 1915. Universitetsstipendiat i rettsvidenskap 1919 til

1924. Med bidrag av Mantheys legat, det Hielmstjerne-Rosencroneske og Otto Løvenskiolds legater opholdt han sig i Frankrike og England i 1916-1917, i Tyskland 1919 og i Østerrike 1921 for å studere offentlig rett. Konsulent i folkerett ved Det norske Nobelinstitut siden 1921. Dr. juris 1921 på en avhandling om „Grundlovens forbud mot at give love tilbakevirkende kraft". Fikk 1921 bidrag av Schweigaardsfondet til en rettsfilosofisk undersøkelse og blev i 1925 utnevnt til sekretær og folkerettskonsulent i Utenriksdepartementet. I 1923 blev han opnevnt som sekretær under de mellem Danmark og Norge førte forhandlinger angående Grønland og 1925 og 1926 som sakkyndig rådgiver for den norske delegasjon ved Folkenes Forbunds forsamlings møte i Genf. Professor i rettsvidenskap 1928. Møtte samme år som en av Statens representanter ved Nasjonenes Forbunds delegeretforsamling i Genf. Efter innbydelse av styret for Folkerettsakademiet i Haag holdt han 1931 en forelesningsrekke om "Kompetanseoverskridelse i den internasjonale rettspleie". 2 ganger gift. 1) 12, april

1921 i Christiania med *Synnøve Reimers*, født i Krødsherred 23. oktober 1900 og **datter** av kontorchef Gustav Reimers, født 1876, og sangerinnen Caroline (Cally) *Monrø*, født 1879. Skilt 1925. Hun gift 2) med sin manns fetter Frits v. d. Lippe (se **side** 90). Gift 2) 8. februar 1927 med sin kusine *Ella Anker*, født 19. mai 1903, og datter av ingeniør Nils Botvid Anker, født 1878, og Gudrun *Niissen*, født 1878. 3 barn:

X. 1. **Karen Lisa Castberg** er født i Christiania 27. februar 1922.

X. 2. **Sesil Castberg** er født i Vestre Aker 21. november 1927.

X. 3. **Marianne Castberg** er født sammesteds 3. juni 1933.

VIII. 5. **Einar Castberg** er født i Brevik 16. juli 1864. Etter endt skolegang reiste han til Amerika, hvor han har ansettelse som „Station Inspector" i Statenes postvesen. Gift i Omaha, Nebraska, den 7. juni 1892 med *Marie Mathilde (Tilly) Olsen*, født i Trondhjem 1. desember 1871 og datter av restauratør i Omaha, Frants Olai Olsen (1834-1911) og Thomasine Eline *Olsen* (1836-1905). 2 barn

IX. 1. **Inetz Hanna Castberg** er født i Omaha 5. juni 1893. Er "Kindergarten Teacher" i Omaha. Ugift.

IX. 2. **Hugo Waldemar Castberg** er født i Omaha 27. januar 1895 og er "Advertising writer" sammesteds. Ugift.

VIII. 6. **Gunvor Castberg** er født i Brevik 20. februar 1866. Ansatt som sekretær i Revisjonsdepartementet 15. februar 1899 og siden i Statsrevisjonens 5. kontor. 2 ganger gift. 1) i Skien 25. juni 1887 med kjøbmann sammesteds *Christian Andreas Blom Bentzen*, født i Skien 22. juli 1856, død i Christiania 1. oktober 1920. Han var sønn av læge Ole Bentzen (1825-1870) og Marie Caroline Christiane *Mayson* (1837-1896). Andreas Bentzen hadde en herreekviperingsforretning i Skien, men måtte innstille i 1898, hvorefter han ansattes i Christiania som handelsreisende. Ekteskapet blev samtidig oppløst.

Gift 2) i Christiania 14. oktober 1909 med styrmann Caspar *Schouw*, født i Stavanger 14. april 1881 og sønn av kjøbmann Johan Christian Schouw (1849-1900) og Johanne Petrine *Schow*, født 1850. 4 barn

1. *Thor Bentzen*, født i Skien 13. september 1888, død 20. september samme år. 2. *Hjørdis Bentzen*, født i Skien 27. juli 1889, død i Christiania 29. juni 1909. 3. *Reidar Bentzen*, født 23. mai 1891, død 29. desember 1914, styrmann.

4. *Sigurd Bentzen*, født i januar 1898, død i juni samme år.

VIII. 7. **Erling Castberg** er født i Brevik 5. november 1867 og døde sammesteds 28. juni 1868.

VIII. 8. **Erling Castberg** er født i Brevik 20. juni 1869 og døde sammesteds 25. januar 1871.

VIII. 9. **Bjarne Castberg** er født i Brevik 27. februar 1871. Efter endt middelskole reiste han til Amerika, hvor han begynte som grovarbeider i Omaha, senere på en farm i Nebraska, innmil han blev sekretær hos jernbanepresidenten i Evansville. Begynte derefter å studere jus og aulla juridisk eksamen i Minnesota 1899. Har senere praktisert som advokat først i Minneapolis, og siden 1919 i Los Angeles. Har vært gift 2 ganger. 1) i Sandefjord 12. februar 1897 med *Otilie (Tity) Christensen*, født sammesteds 16. september 1874 og datter av verkseier Christen Christensen (1845-1923) og Augusta Fredrikke *Christensen* (1837-1888). Skilt 1917. Gift 2) 8. urars 1919 med *Leila Simon*, født 11. urars 1880 i New Orleans og datter av professor Uriah Simon (1847-1893) og Hanna *Goldsmith* (1845-1913). 3 barn:

IX. 1. **Majory Dorothy Castberg** er født i Minneapolis 7. november 1897 og døde 19. desember samme år.

IX. 2. **Evelyn Sophie Castberg** er født i Minneapolis 22. juni 1899 og døde i Christiania 15. april 1927. Opholdt sig 1920 til 1921 i Italien og 1921 til 1922 i Paris, hvor hun tok avgangseksamen med diplom ved Alliance Francaise.

IX. 3. **Gertrud Marguerite Castberg** er født i Willmar, Minnesota, 11. september 1902. Efter middelskoleeksamen tok hun eksamen ved Den kvinnelige Industriskole i Christiania i 1920. Opholdt sig 1920 til 1921 i Italien og 1921 til 1922 i Paris, hvor hun tok eksamen med diplom ved Alliance Francaise. Eksamen i norsk, engelsk og fransk stenografi 1922. Var derefter ansatt i Klaveness Bank. Gift i Christiania 11. april 1929

med kontorchef *Max Astrup Markessen*, født i Christianssand 26. urars 1899 og sønn av postekspeditør Ole Rudolf Markessen (1862-1905) og Asborg Aanensdatter *Kile*, (1860-1924).

I. Tor Markessen, født i Oslo 10. januar 1936.

VIII. 10. **Hanna Castberg** er født i Skien 31. august 1872 og døde på Ullevål sykehus i Vestre Aker av mavekreft 26. juli 1926. Bisatt 28. samme måned. Student 1891. Var først vikar på en privat middelskole i Elverum og derefter i 1892 guvernante hos sognepresten i Trysil. Var derefter lærerfinne ved forskjellige skoler i og utenfor Christiania til 1900. Var vinteren 1902 til 1903 knyttet til „Dagbladets" redaksjon og skrev en rekke artikler om opprettelse av et embede for kvinnelig fabrikkinspeksjon. I 1907 holdt hun foredrag i forskjellige buers folkeakademier om barnestel) og om Eilert Sundt. Foredrag i Kjøbenhavn 1908 om norsk politikk efter 1905. Et foredrag i „Norsk forening for socialt arbeide" i 1912 om forbud urot kvinners nattarbeide i industri og håndverk blev utgitt blandt foreningens skrifter.

Blev i 1919 av en Christianiaavis sendt for å undersøke de beryktede sinnssykekolonier omkring Kongsvinger og var senere på året i Våxjo i Sverige for å studere den berømte familieførplejning av sinnssyke ved Våxjo gamle hospital.

Hun offentliggjorde i 1920 et tite 2 akters drama „De etstøtte" samt i 1922 skuespillet „Dommen". 1924 utgav hun skuespillet „Brødre". Hanna Castberg har også tatt virksom del i boligspørsmålet og blev i 921 formarm for det nystiftede „Kvindernes Landsboligråd". Men da dette ikke delte hermes opfatning om boligrasjonering frasa hun sig formannshvervet og meldte sig ut av foreningen. Blev 1923 av Socialdepartementet opnevnt som medlem av det „rådgivende etvalg ved behandlingen av boligsaker".

Den 5. juli 1900 blev Hanna Castberg gift i Nordstrand med skuespiller,

garderobeinspektør ved Nationaltheatret *Jacob von der Lippe*, født i Bergen 7. juli 1870 og sønn av statskonduktør sammesteds Fredrik von der Lippe (1833-1901) og Johanne Louise *Voigt* (1837-1927). Jacob von der Lippe blev utdannet som gartner i Kjøbenhavn. Her oprettet han en blomster forretning, som han drev til 1894, da lysten til scenen trakk ham over til teatret. Han begynte hos Fahlstrøm i 1894, gikk derfra over til Second theatret i 1899, til Ottos Centraltheater i 1900 og derfra tilbake til Fahlstrøm 1903. I 1907 startet han et eget reisende selskap og fikk i 1908 engagement ved Bergens nationale Scene. Samtidig virket han stadig som garderobe inspektør inntil han i 1910 Forlot scenen og blev ansatt som garderobeinspektør

ved Nationaltheatret; her forblev han til 1935, da han tok avskjed. I sin skuespillertid har han spilt ca. 160 forskjellige roller. 3 barn:

1. *Frits von der Lippe*, født i Bergen 1. juni 1901, journalist, gift 9. november 1925 med Synnøve *Reurters*, født 23. oktober 1900. (Hun gift 1) med dr. jur., professor Frede *Castberg* (se side 87)). 1 barn.

2. *Just Ebbesen von der Lippe*, Født i Christiania 13. januar 1904, journalist, gift 6. oktober 1923 med Olga *Nikolaisen*, født , separert 1933. 1 barn.

3. *Jens von der Lippe*, født i Christiania 13. oktober 1911, kjeramiker, gift 1. urars 1938 med Margrethe *Lund*, født i Trondhjem 9. juli 1913.

VIII. 11. **Torggrim Castberg** er født i Skien 9. september 1874 og døde under et

besøk i Paris 17. juni 1928. Etter endt skolegang bestemte han sig for kunstnerbanen, og med understøttelse av Hauens legat reiste han i 1893 til Paris, hvor han studerte 3 år bl. a. med professor Geloso. Derefter var han

3 år i Berlin, hvor han spilte med professor Markees og studerte komposisjon hos professor Robert Kohn. Holdt 1897 sin debutkonsert i Christiania, hvor han viste sig som en lovende fiolinist. Men det var dog som fiolinpedagog at han skulde komme til å spille nogen rolle.

Han kom til Bergen i 1900 som konsertmester i „Harmonien". Her vant han sig hurtig en ansett stilling „såvel ved sin noble personlighet som ved sin elskverdighet og likefremhet". Oprettet i 1905 „Musikkakademiet" i Bergen, som han drev med megen energi og stor fremgang. Han virket dessuten som musikkannemelder og holdt jevnlig foredrag om musikalske emner i bygdeve omkring Bergen.

I juni 1928 blev hans søvn angrepet av tyfus under et ophold i Paris. Under pleien av ham negligerste Torgrim Castberg et gnavsår han hadde fått på foten. Det blev blodforgiftning, som endte med døden. Han blev bisatt i den svenske kirke i Paris og kremert der 19. juni 1928.

Den 13. november 1896 blev han gift i Kjøbenhavn med *Ida Anker*, født på Sagatun 9. juli 1876 og datter av postmester Herman Anker (1839-1896) og Elise Marie *Bofsen* (1842-1892). 5 barn

IX. 1. **Katti Anker Castberg** er født i Berlin 19. august 1897. Hun blev gift 27. desember 1916 med agent *Georg blankel*, født i Moss 23. mars 1894 og søvn av godseier Georg Reinholdt blankel (1843-1907) og Sigrid *Ring* Født 1858.

Georg blankel blev student 1912 og var på skogsarbeide i Solør fra 1912 til 1914. Reiste derefter til Island og satte sig inn i fåreavl med tanke på å overføre denne næring til Norge. Efter å ha gjennomgått Treiders handelsskole blev han i 1916 kontorchef i Dalen Portland Cementfabrikk. Drog 1921 som handelsreisende til Tyskland og England og oprettet under firma blankel & Co. en importforretning i Danzig. I 1924 vendte han tilbake til Christiania, hvor hans hustru imidlertid hadde oprettet agenturforretningen "Kattiwall, som de begge drev i fellesskap til 1928. Katti blankel var redaktør av tidsskriftet „Hus og Have", fra dets start til det gikk inn i 1938. Senere har hun redigert „Alle Kvinners Blad". Siden 1928 har Georg blankel vært disponent for en Forretning i Oslo. 3 barn:

1. *Ida Charlotte blankel*, Født 10. oktober 1918. 2. *Barbra Ring blankel*, født 1. desember 1919. 3. *Georg Reinholdt blankel*, født 5. september 1921.

IX. 2. **Tordis Anker Castberg** er født på Torsø herregård 16. oktober 1899. Hun blev gift 1) i november 1921 med ingeniør *Bjarne I. offer Schielderup*, født i Bergen 28. september 1895 og søvn av gassverksdirektør Bonsak Christian Gotaas Schielderup (1859-1919) og Anna *Borum*. Bjarne Schielderup blev ingeniør 1914, opholdt sig derefter en tid i England for senere å nedsene sig i Pittsburg i U. S. A. Ekteskapet blev oppløst 1925, hvorefter han blev gift 2) i Pittsburg 30. juli 1926 med Gabrielle *Fleischer*, f. og datter av grosserer Eiler Fleischer og frue født Schiøtz.

Tordis Castberg blev gift 2) den 24. november 1925 med forfatteren *Gunnar Reiss-Andersen*, født i Larvik 21. august 1896 og søvn av kontorfullmektig Hans

Andersen (1869-1901) og Helga *Reiss*. Han blev student 1916, gjennomgikk derefter malerskole i Kjøbenhavn 1917 og i Paris 1919 til 1920. Debuterte som forfatter 1921 med et bind dikt: „Indvielsens aar". Har senere utgitt „Løven og Venus" 1923, „Solregn" 1924, „Nytt liv" fortelling 1925, „Kongesønnens bryllup" 1926, "Himmeldikt" 1928, „Lykkens prøve" 1931, „Spanske farver og andre kulører" 1932. Han har dessuten skrevet flere oversettelser og artikler i tidsskrifter og dagspressen. Han er 1938 teateranmelder i „Tidens Tegn." 2 barn

1. *Bonsak Schielderup*, født i Charleston, Virginia 26. august 1922. 2. *Helge Reiss-Andersen*, født i Oslo 6. mars 1926.

IX. 3. **Svend Anker Castberg** er født i Christiania 18. september 1900 og døde 11. juni 1936. Etter å ha gjennomgått Stend landbruksskole og hospitert et år på Norges Landbrukshøiskole, praktiserte han som landbrukslærling i to år på Svenneby i Solør. Var derefter en kort tid som agronom på jarlsberg hovedgård og overtok 1924 forpaktningen av Grue prestegård i Solør. Overanstrengt ved arbeidet her kom han til rekreasjon til sin onkel på Torsø, hvorefter han gjennomgikk et handelskursus i Oslo. Senere blev han bestyrer av et gårdsbruk i nærheten av Tønsberg, hvor han døde av slag under badning. Han blev begravet i Tønsberg 14. juni 1936.

Svend Castberg blev gift i Grue 11. juli 1924 med *Gudrun Laura Svenneby*, født sammesteds 31. juli 1900 og datter av gårdbruker og skogeier Brede Svenneby (1846-1915) og Christine Juul, født 1858. Skilt 1932. 1 sønn

1. *Torggrim Svenneby Castberg* er født i Grue 11. mai 1925.

IX. 4. **Ida Castberg** er født i Bergen 1. januar 1903 og døde 1910.

IX. 5. **Johan Christian Castberg** er født i Bergen 1. februar 1911. Utdannet sig som fiolinist i Stockholm. I de senere år har han studert portrettegning hos Henrik Sørensen og har tegnet portretter både for norske og svenske aviser.

VIII. 12. **Leif Castberg** er født i Skien 23. april 1876. Student 1894, cand. jur. 1900. Overtok brorens sakførerforretning i Gjøvik 1901. Her fikk han meget snart Flere kommunale hverv. Høsten 1907 innvalgte han i Gjøvik bystyre, hvor

til han - med undtagelse av en periode -- har vært gjenvalgt uavbrutt inntil 1940. Medlem av formannskapet 15 år. Ordfører 1908 og 1910-16. Medlem av skolestyret 1911-16 og 1935-37. Formann i ligningsrådet. Formann i tilsynskommisjonen for Kristiania-Gjøvikbanen 1913-16. Medlem av komiteen til innførelse av alderdomspensjon i Gjøvik. Formann i komiteen til reglement for Svanfossdammens regulering 1914-16. Formann i Gjøvik Provianteringsråd under verdenskrigen. Medlem av styret for Gjøvik kommunale kinematograf 1935-38.

Offentlig forsvarer ved lagmannsrett 1918-1936, da han efter eget ønske ombyttet stillingen med forsvaret ved Gjøvik byrett og Totens herredsrett. Kommisjonær for Hypotekbanken og Småbrukerbanken m. v.

Medlem av styret for Ode krets (Opland fylke) av Den Norske Sakførerforening, formann 1926--1936. Gjennem mange år medlem av styret for A/S Hunton Bruk og Gjøvik Støperi & Mek. Verksted. Siden 1938 medlem av styret for A/S Oplandske Dampskibsselskap („Skibladner“).

Leif Castberg har vært en interessert amatørskuespiller og i flere år medlem og formann i Gjøvik dramatiska forening.

Han har vært 2 ganger gift. 1) gang i Gamle Akers kirke med Sigrid *Flood*, født i Skien 25. april 1877 og datter av generalagent Simon Wright Flood (1839 -1895) og Marie jacobaa *Thorbjørnsen* (1845-1929). Skilt 1913. Hun har senere vært ansatt i Socialdepartementet, hvor hun fra 1927 er assistent. Gift 2) i Gjøvik med Else *Lingjerde*, født sammesteds 23. august 1900 og datter av vognfabrikant Hans Lingjerde (1867-1914) og Helga *Børstad* (1865-1904). 4. barn:

IX. 1. **Hildur (Mosse) Castberg** er født i Vardal 27. februar 1901. Etter avsluttet skolegang kom hun i 1918 til Aalborg, hvor hun gikk på grevinne Lodochowskas sprog- og husholdningsskole. Reiste 1920 til Paris, hvor hun hadde forskjellige

kontorposter til 1922. Hadde senere post som korrespondent i fransk og engelsk i forskjellige Firmaer i Oslo.

Den 16. januar 1926 blev hun gift i

Frogner kirke, Christiania, med avdelings chef *Erling Herman Adolf Raabe*, født sammesteds 21. februar 1892, død i Oslo 17. april 1934 og sønn av skibskaptein Axel Raabe (1856-1913) og Bertha Francisca *Lied*, født 1858.

Erling Raabe blev uteksaminert fra Christiania Handelsgymnasium 1911. Var

Gerd Oftedal, født Castberg

Odd Oftedal derefter en tid ved Hamar jernstøperi.

(f. 1905)

læge (f.1903) Skibsmegler i Danzig 1912-1913. Ved

Vestfoss Cellulosefabrikk 1913-1916. I Buenos Ayres 1916 -1918. I Christiania 1918-1919 og i Cape Town 1919-1920. Fra 1921 til sin død var han kontorchef i A/S Hvistendahl & Werring Ltd., Oslo. 2 barn

1. *Laila Raabe*, født i Oslo 24. juli 1927.

2. *Leif Axel Raabe*, født i Oslo 17. mars 1930.

IX. 2. **Aase Castberg** er født i Gjøvik 17. oktober 1902 og døde 30. april 1903.

IX. 3. **Gerd Castberg** er født i Gjøvik 4. september 1905. Etter et opphold i en pensjon i Belgien gjennomgikk hun et kursus i norsk og fransk stenografi og maskinskrivning høsten 1924. Den 29. desember 1928 blev hun gift i Oslo med kommunelæge Odd *Oftedal*, født 19. februar 1903 og sønn av ingeniør Sven Oftedal, født 1873, og Martha Olene Alexandra *jondahl*, f. 1876. 2 barn

1. *Berit Oftedal*, født i Tjømø 16. april 1930.

2. *Kaare Oftedal*, født sammesteds 19. april 1933.

IX. 4. **Leif Leifsson Castberg** er født i Gjøvik 4. februar 1924.

VIII. 13. **Ragnhild Castberg** er født i Skien 19. mars 1878. Har småbarnskole i Sandefjord. Interesserer sig sterkt for det kristelige ungdomsarbeide, i hvilket hun har tatt aktiv del. Ugift.

VIII. 14. **Sigrun Castberg** er født i Christiania 17. mai 1888. Etter avsluttet middelskoleeksamen gjennomgikk hun et lærerinnkursus ved en husholdningsskole i Christiania og var derefter et halvt år i Magdeburg. Hun blev gift i Gjøvik den 24. februar 1912 med høiesterettsadvokat *Christian Voss*, født i Haugesund 9. oktober 1884 og sønn av byfoged *Christian Voss* (1837-1885) og *Helene Margrethe Aas*, født 1856.

Christian Voss blev student 1904 ,og cand. jur. 1908. Var derefter nogen tid advokatfullmektig i Christiania og i Solør. Her etablerte han egen forretning 1910. Høiesterettsadvokat 1916. Siden 1918 har han praktisert på Kongsvinger. 4 barn

1. *Leif Castberg Voss*, født i Odalen 3. april 1913.

2. *Randi Castberg Voss*, født i Odalen 1. mars 1915. 3. *Per Castberg Voss*, født i Odalen 26. august 1917. 4. *Kjell Castberg Voss*, født i Kongsvinger 1. oktober 1920.

VII. 7. **Petra Christine Margrethe Bing Castberg** er født i Kviteseid 22. august 1831, døde i Sandefjord 1. januar 1911 og blev begravet den 14. samme måned. Hun blev gift i Sandherred 13. september 1855 med sin fetter, prost *Christinus Castberg Lange*, født i Stavanger 9. april 1830 og død i Sandherred 20. de

semer 1912. Begravet der 27. samme måned. Han var sønn av prost Alexander Lange (1791-1867) og Christine *Castberg* (1799-1851) (se side 111). Christinus Lange blev student 1848, cand. theol. 1853. Bestyrer og Første

lærer ved Sandefjords høiere Almenskole 1854 Ordinert som medhjelper for den fungerende sogneprest i Sandherred 1859. Kalkkapellan sammesteds 1877. Sogneprest til Sandherred 1877. Prost i Larvik prosti 1884. R. St. O. 1901. 12 barn:

1. Dødfødt sønn 1856.
2. *Margrethe Lange*, født 24. september 1857, gift 29. januar 1878 med havnefoged Niels Petter Otto *Nielsen*, født 27. november 1853, død 8. november

1912. 5 barn.

3. *Christine (Kitty) Lange*, født 16. desember 1859, død 27. april 1898, gift 22. november 1881 med læge Johan Fredrik Larsen *Nielsen* (bror av N. P. O.

Nielsen), født 11. juni 1855. 8 barn.

4. *Alexander Lange*, født 29. juni 1860, død 15. august 1922, hvalfangstbestyrer, skibsreder, gift 27. september 1885 med Hanna Marie *Bryde*, født

2. januar 1862. 10 barn.

5. *Petra Castberg Lange*, Født 4. april 1862, Folkeskolelærerinne, ugift.

6. *Signe Lange*, født 22. januar 1864, gift 28. juni 1885 med ingeniør Ernst Bartholomaeus *Vanmund*, Født 16. mai 1857. 10 barn.

7. *Valborg Lange*, født 25. oktober 1865, gift 12. urars 1890 med sogneprest Peder Olaf *Amlie*, Født 16. urars 1858, skilt 1910. 6 barn.

8. *Gudrun Lange*, født 8. september 1867, gift 13. september 1895 med disponent Eiulf Gudmundson *Schie*, Født 8. juli 1869. 1 barn.

9. *Ingjerd Lange*, Født 24. desember 1868, gift 27. september 1899 med sin svoger, distriktslæge Johan Fredrik Larsen *Nielsen* (se ovenfor). 2 barn.

10. *Halfdan Christinus Lange*, født 21. mai 1870, død 24. mai samme år.

11. *Peter Harboe Castberg Lange*, født 12. juni 1871, død 1. urars 1872.

12. *Einar Lunge*, født 15. november 1872, død 3. mai 1873.

VII. 8. **Christopher Castberg** er født i Kviteseid 4. august 1833 og døde i SandeFjord

19. april 1900.

14 år gammel gikk han til sjøs. Først 4 år i koffardifart, senere i 30 år

på sel- og hvalfangst på Nordishavet.

Under hans Første refise skriver faren i sin dagbok : „Med Bedrøvelse tænker

jeg paa vor 14-aarige Søn, der i Foraaret tog med et af Treschows Fartøier til New York for at prøve om hans Lyst til Søen var sand. Fartøiet skulde fra New York gaa til Carlstown og derfra hjem. Men uden at underrette mig derom har Treschow ladet Fartøiet søge Fragt til Europa, hvorfra det atter skal til Amerika og det kan ikke ventes hjem førend det tidligste næste Foraar. Jeg har gjort alle mulige Foranstaltninger til at faa Barnet hjem med en Skibsleilighed." Som matros måtte han døie meget ondt. Vinteren 1852 losset han salt i

Bergen. Ifølge Bergens vedtekter var det forbudt å gjøre op ild eller tende lys ombord. Matrosene måtte gå tilsengs våte og forfrosne som de kom fra arbeidet.

Faren beklager sig over disse forhold i et brev til murmester Castberg i Bergen, hvori det bl. a. betes: „Besætningen har døiet meget ondt, og isser var Opholdet i **Bergen, hvor der i Kulde og Mørke** nektedes dem Ild og Lys ombord efter Trællearbeide om Dagen med Udlossingen af Salt, til stort Besvær. Man har formodentlig fundet, at Byens Sikkerhed fordrer et saadant ubetinget Forbud og at det er Farligere at der er Ild og Lys ombord i Fartøiene end at Brugen deraf uhindret Finder Sted i Hytte ved siden af Hytte, i Værksteder, kort i alle Boliger som staar paa Land. Men vist er det at Forbudet gjør vore Skibe til Slaveskibe, og hvem indser ikke at naar Matroser har i madt og koldt Veir behandlet Salt den hele Dag, trænger han nok til at fæ sine Klæder og sin Person tørret og optøet ved Ild. - Det skulde for Menneskeheds Skyld glæde mig, om man vilde forlade denne barbariske Skik, som udsætter Sjøfolkene for store Lidelser."

Christopher Castberg var den første som begynte med selfangst i Sandefjord. I 1853 fikk han under et opphold i Liverpool i en norsk avis se en notis, hvor det blev meddelt, at Sven Foyn hadde slått inn på denne bedrift. Han reiste da straks hjem og søkte hyre på Ishavet. Det var bare plass ledig for en stuen. Og som sådan drog han avgårde på sin . første ishavstur i 1854. Kort efter blev han styrmann og i 1855 -22 år gammel - fører av et Tite skib „Ranger".

Senere førte han i flere år med hell ishavsbriggen „Norden" og derefter efterhånden seilskibene „Jan Mayn", "cito" og fullriggeren „Sven Foyn".

I 1872 blev selfangerdampskibet "Hårdrådell bygget for ham av et Christianiarederi. Dette skib førte han i ti år, til han i 1882 sluttet med selfangsten og overgav „Hårdråde" til sin eldste sønn.

Samme år dannet han „Christiania Hvalfangerselskab" med en aktiekapital på 300000 kroner. To tidsmessige dampskib „Alfa" og „Beta" blev anskaffet og trankokeri og guanofabrikk blev anlagt på Svartnæs ved Vadsø. Driften begynte i 1883 og selskapet drev det første år med hell. Men da hvalen mere og mere forsvant fra Østfinnmark blev der i de senere år drevet med tap. Og i 1898 trakk Christopher Castberg sig tilbake fra forretningene på grunn av sykdom.

På en av sine ishavsturer hadde han i 1874 følgende eiendommelige opplevelse: En lørdag ettermiddag i urars måned stod "Hårdråde" i et overhengig vær nordover med kurs for Jan Mayn. Castberg lå i sin lugar, mens styrmannen var på broen. Så ser Castberg en mann komme inn til sig og si, at han skulde legge kursen 2 streker i en annen retning. Han tilkalte styrmannen og spurte, hvad han mente derom. De blev enige om, at det måtte buere galt avsted. Styrmannen gikk op på broen igjen og Castberg la sig. Men om en stund ringte han igjen og styrmannen kom ned. "Nei, styrmann", sa Castberg, „dette må bety noget. Nu var mannen her igjen og bad mig legge kursen slik som han sa Isted." Men også denne gang blev de enige om at kursen måtte holdes. „De er overtrekt, kaptein, prøv å få sove og De skal se De får ro." Castberg gikk igjen til ro og styrmannen til sin vakt. Omtrent en halv time gikk, så ringte kapteinen igjen. For tredje gang måtte styrmannen ned. "Legg kursen som jeg har sagt, styrmann," sa Castberg. „Nu har mannen vært her for tredje gang og jeg holder det ikke ut lenger." Kursen blev nu sutt efter mannens anvisning. Det var lørdag ettermiddag og det gikk for strykende bør hele natten igjennem. Søndag middag var man på høide av Trondhjem. Et kvarter før 1 blev der ropt fra utkikken : „En galeas med flagget i sjau forut." Og ganske riktig, der lå en liten galeas med akterstavnen

dypt i sjøen og baugen høit løftet. Den var i ytterste havsnød. "Hårdråde" var kommet som en frelsende engel. De 5 mann i galeasen blev med stort besvær halt ombord og de var reddet efter lange og hårde lidelser.

Christopher Castberg var meget benyttet i sin kommune. Var således like til sin død medlem av Sandefjords Formannskap og havnestyre. „Han var personlig avholdt og respektert av alle såvel For sin dyktighet som for det likefremme i all hans ferd. Han var streng, men også selv pliktopfyllende og rettskaffen. Han var dessuten en jovial og munter selskapsmann."

Han blev begravet på Familiens gravsted 24. april 1900 under overordentlig stor deltagelse.

Han blev gift i Sandefjord 4. november 1857 med *Caroline (Cary) Mathilde Høst*, født sammesteds 24. november 1836 og død der 24. april 1914. Hun var datter av kjøbmann, konsul Ludvig Høst (1782-1867) og Anna Pernille *BØCKmann* (1797-1862). 5 barn:

VIII. 1. Ludvig Høst Castberg er født i Sandefjord 14. september 1859 og døde i V. Aker av nyresykdom 2. april 1922. Bisatt 6. samme måned.

Han drog tidlig til sjøs på langfart med seilskib. I 1882 blev han Fører av selfangeren „Hårdråde" men gikk i 1883 på ny i langfart som fører av D S „Tamarien". Fra 1888 til 1891 førte han D/S „Orange" og reiste dels på Amerika, dels på Kina og Japan.

Efter å ha opgut sjøen drev han i nogen år skibsrederi i Christiania. Men opgav dette og blev representant For Norge For "Vacuum Oil Come.,,. For „Norsk Vakuum Oil Company A/S" var han disponert til sin død.

Han var meget interessert for kunst og antikviteter. Og hans rikholdige samlinger Fylte hans hjem på Bygdø fra gulv til tak. Han var også den drivende kraft og formarm i arbeidskomiteen for opprettelse av et sjøfartsmuseum i Christiania.

Av offentlige hverv kan nevnes, at han i mange år var medlem av bestyrelsen for sjømannsskolen.

Han blev gift i Vestre Aker 28. august 1888 med *Emilie Falch Sverdrup*, født i Christiania 14. september 1863 og død sammesteds 2. juni 1910, begravet 7. samme måned. Hun var datter av kommandørkaptein Fredrik Wilhelm Georg Sverdrup (1835-1911) og Sigrid *Falch* (1839-1915). 3 barn

IX. 1. **Tycho Didrik Castberg** er født i Sandherred 15. juli 1889. Han utvandret i 1910 til Amerika, hvor han i flere år gjennemstrefet prerien som cowboy. Senere drev han farm i Canada og er nu ansatt i Canadian Banks filial i Edmonton. Han er gift og har 3 døtre.

IX. 2. **Sigrid Castberg** er født i Christiania 21. november 1892. Hun blev 1) gift sammesteds 26. mai 1915 med cand. økon. *Gunnar Bugge*, født 31. august 1887 i Christiania og sønn av høiesterettsadvokat, bankdirektør, Karl Ludvig Tørresen Bugge (1840--1916) og Leontine Wasiliowna *Buch* (1845-1902).

Han blev student 1906 og cand. økon. 1910. Assistent i Riksforsikringsanstalten 1911, direktør i Haugesunds Sjøassuranseselskap 1916. Oprettet egen agenturforretning i Christiania 1924. Ekteskapet oppløst 1929.

2) gift 2. september 1933 med skibsreder *Fritz Mowinckel*, født i Christiania 14. januar 1878, og sønn av grosserer Gerhard von der Lippe Mowinckel (1822-1887) og 2. hustru Christine Dorothea *Beer* (1843-1931).

Han blev uteksaminert fra Christiania handelsgymnasium. Utdannet sig derefter i Hamburg, Cardiff og Christiania. I 1904 etablerte han sig som skibsmegler, senere som skibsreder i Christiania. Han avviklet sin forretning i 1910 og gikk inn som kompanjong i firmaet Walther E. Pinkney & Co. i Cardiff. Blev i 1919

ulønnet norsk konsul. Han reiste tilbake til Norge i 1925, hvor han startet flere skibsrederselskaper, fra hvilke han nu har trukket sig tilbake.

Han var gift 1) i Christiania 6. februar 1911 med Ragnhild *Handberg*, født i Fredrikstad 1. august 1884. Skilt. 2 barn

1. *Gunnar Castberg Bugge*, født 27. juli 1916.

2. *Tycho Didrik Castberg Bugge*, født 1. mai 1919.

- IX. 3. **Hugo Castberg** er født i Christiania 25. april 1903. Han arbeidet som assistent i Fearnley & Egers assuranseforretning 1920 -1921 og i „Storebrand" 1922. Opholdt sig derefter en tid i London og gikk inn i svo-

geren Gunnar Bugges forretning 1926. Her var han til han i 1933 blev ansatt som inspektør i „Vesta".

Gift i Oslo 24. november 1931 med Eli *Petronelle Kristine Bjørnstad*, født i Nordstrand 7. august 1907 og datter av kjøbmann Hans Johan Bjørnstad (1863-1928) og Eli Beate *Aarnes* (1874-1927). 2 barn:

X. 1. **Eli-Beate Castberg**, født i Oslo 14. november 1935.

X. 2. **Anne Margrethe Castberg**, født sammesteds 31. oktober 1937.

- VIII. 3. **Wilhelm Fredrik Castberg** er født i Sandefjord 23. februar 1865 og døde i Paris 9. mars 1926.

Efter nogen læreår i Christiania kom han i 1884 til Paris, hvor han fikk ansettelse i firmaet Gustav Beer. Efter et 3-årig pariserophold kom han til

New York i 1887 og blev i 1893 bestyrer av „Louise Co.s" Chicagoavdeling. Etablerte egen forretning i Chicago 1900. Denne arbeidet han frem til en av Chicagos mest eksklusive forretninger i branchen. Han solgte den i 1922 og bosatte sig først i Christiania, men flyttet våren 1924 til Paris, hvor han døde.

Under sitt Amerikaophold var han årlig en eller flere turer i Europa og han hadde ialt krysset Atlanterhavet ikke mindre enn 105 ganger.

Han blev gift i Kansas City den 25. august 1890 med *Alnza Hultkrantz*, født 15. mai 1863 i Stockholm og datter av direktør, arkitekt Frantz Hultkrantz (1831-1868) og Wilhelmina *Nielson* (1833-1918).

Alma Castberg er utdannet i sang hos Isabella Beckmann i Stockholm og derefter i 3 år hos professor St. Yves Bax i Paris som protegee av David Carnegie for å utdannes for operaen. Fra Paris kom hun til New York og derfra til Kansas City hvor hun blev pift. Ingen barn.

VIII. 4. **Cary Castberg** er født i Sandefjord 7. mai 1867. Hun blev gift i Sandefjord 24. november 1889 med høyesterettsassessor *Hans Bang*, født i Risør 11. august 1863 og sønn av skibsreder, stortingsmann Hans Bang (1821-1893) og Adama jallice *Schanche* (1820-1905).

Han blev student 1881 med præ ceteris, og cand. jur. 1886. Edsvoren fullmektig hos byfogden i Sandefjord 1886. Konstituert i samme embede fra 1887 til 1889. Advokatfullmektig 1889, og autorisert som høyesterettsadvokat 1890. Begynte egen advokatforretning i 1893 men blev samme år sekretær ved Christiania Magistrats 3. avdeling. Chef for Christiania ligningsvesen 1906. Besøkte medkommunalt stipendium Kjøbenhavn i 1906 og Berlin i 1911 for å studere skattevesen. Ekstraordinær assessor i Høyesterett 1919 og fast assessor sammesteds 1922. Han var medlem av Christiania bystyre 1920-1922 og har vært formann i flere departementale komiteer på skattelovgivningens område. Han har skrevet adskillige artikler om skattespørsmål i „Norsk Rettstidende" og i dagspressen. I 1925 utgav han en velleledning „Om Fradragspostene ved skatteligningen", der er utkommet i flere oplag. 3 barn

1. *Hans Olaf Bang*, født 8. november 1890, dr. med., overlæge, ugift.
2. *Christopher Castberg Bang*, født 20. april 1893, disponent, gift 3. november 1921 med Signe *Stang*, født 30. desember 1898. 2 barn.
3. *Hans Bang*, født 9. februar 1898, cand. jur., overrettssakfører, ugift.

VIII. 3. **Christopher Castberg** er født i Sandefjord 31. oktober 1870. 16 år gammel gikk han ~ til sjøs. Først i koffardifart fra 1886 til 1893, senere på hvalfangst fra 1894 til 1912. Var først matros på hvalbåten „Alfa" og blev derefter formann på fabrikkene i land. Driftsbestyrer av „Christiania Hvalfangerselskap"s stasjon på Svartnæs 1898 og av A/S „Verdandis" stasjon i Tuffjord 1900. Opprettet i 1902 sammen med overrettssakfører Bogen hvalfangerselskapet „Norrøna" med stasjon på Nord-Shetland. Dette blev slått sammen med selskapet „Suderø" til „Sandefjords Hvalfangerselskap" i 1906, og med Christopher Castberg som driftsbestyrer gikk det flytende kokeri „Frithjof Nansen" med to hvalbåter sydover høsten 1906. Skibet Forliste imidlertid utenfor kysten av

Syd-Georgia og han måtte vende hjem med de to hvalbåter uten nogen fangst. I 1912 startet han eget hvalfangerselskap „Equator“, der drev Fangst på fransk Kongo.

Gjennom flere år har han vært medlem av direksjonen i forsikringsselskapet „Norske Reassuranseselskap" og „Minerya", likesom i „Hvallagernes assuranceselskap". Han har vært konservativt medlem av Sandefjord formannskap og medlem av Sandefjords faste sjørett. Har vært formann i Sandefjords havnestyre og medlem av styret i Sandefjords sjømannsskole og stuertskole.

Den 21. september 1898 blev han gift i Vadsø med *Anna Josefine Brodtkorb*, født i Vadsø 17. desember 1873 og datter av kjøbmann, konsul Lauritz Lassen Brodtkorb (1832-1904) og Anna Bernhardine Brodtkorb (1832-1882). Ingen barn.

VI. 7. **Michael Castberg** er født i Bergen 21. februar 1796 og døde i Frederiksværk 8. februar 1861. Volontør ved Frederiks hospital 1813, kompanikirurg 1815. Samme år ansatt som kirurg hos den unge prins Frederik (den senere kong Frederik VII). Her blev han i 10 år som en slags mentor for prinsen. Han spaserte med ham og sørget for at han forberedte sig til sine timer, likesom han også skulde være opmerksom på hans helbred. Under opholdet på Amalienborg fortsatte han sine studier og aulla den medisinske embedseksamen i 1818. Var derefter kandidat på forskjellige hospitaler og blev distriktslæge i Frederiksværk i 1824. Justisråd 1849.

Han blev gift i Kjøbenhavn 16. mai 1821 med *Else Margrethe Møller*, født 22. januar 1801 og død i Kjøbenhavn 6. oktober 1871. Hun var datter av mølleieier Ole Møller (1760-1811) og Dorothea Cathrine *Schauboe* (1775 -1833). 6 barn

VII. 1. **Ole Tycho Diderich Castberg** er født i Kjøbenhavn 10. mars 1823 og døde i Saltum 11. juni 1865. Student 1841, cand. med. 1848. Prak-

tiserende læge i Hjerting inmil krigen brøt ut. Under denne militærlæge fra 1848 til 1850. Var derefter bataljonslæge i Aalborg til han i 1862 blev distriktslæge i NørreSaltum og Hune, Jylland.

Han blev gift i Aalborg 29. april 1856 med *Josephs Maria Kierulff,* (av Nørholm linjen), født 18. juni 1826 på Manilla og død i Kjøbenhavn 13. mai 1876. Hun var datter av dr. med. Christian Pingel Kierulff (1800-1849) og Cathrine *Nielsen* (1808-1832). 2 barn:

VIII. 1. **Michael Christian Castberg** er født i Aalborg 1. november 1857 og døde i Kjøbenhavn 31. mai 1936. Han var utdannet som landmann og blev for-

pakter av Ørbækgård hovedgård, senere økonom og forpakter på Jonstrup seminar. Siden 1903 har han vært bokholder i Generaldirektoratet for postvesenet.

Han blev gift 1) i Ørum kirke 19. september 1883 med *Onse Marie Pontoppidan*, født på Ørbækgård den 29. august 1846 og død på Jonstrup 28. februar 1910. Hun var datter av godsejer Odin Pontoppidan (1809-1896) og Marie Charlotte Christiane (Mimi) *Krebs'* (1811-1901). Gift 2) den 20 april 1912 med *johanne Elisabeth Madelung*, født i Sandager prestegård, Assens, den 24. juni 1881 og datter av sogneprest Johan Georg Madelung (1831-1909) og Tonny Emma Haralds *von Benzon*, født 1840. Hun er utdannet som malerfinne og har siden 1907 vært ansatt på Den kgl. Porsellænsfabrikks kunstavdeling i Kjøbenhavn. 3 barn

IX. 1. **Tycho Emil Castberg** er født i Gladsaxe den 30. august 1885. Han er utdannet som landmann og blev i 1912 leder av fengselsvesenets eiendom Assersbølgaard. I 1920 blev han kærnerfullmektig i Kolding. Han aul eksamen ved secondlønnskolen og blev utnevnt til secondlønntant i 1905. Gjorde derefter 2 års tjeneste i Fredericia.

Den 22. april 1921 blev han gift i Kjøbenhavn med *Ellen Reitzel*, født 17. januar 1889 og datter av proprietær Theodor Heinrich Reitzel (1862-1891) og Cornelia *Otterstrøm*, født 1866. Hun er utdannet som sykepleierske. 2 barn

X. 1. **Ida Marie Castberg** er født i Kjøbenhavn 29. juli 1913.

X. 2. **Flemming Castberg** er født på Assersbølgaard 26. juni 1914.

¹ Hun var datter av major, landinspektør P. L. Krebs (se side 78).

IX. 2. **Erik Odin Castberg** er født på Jonstrup seminar 1. januar 1887. Student 1905, cand. med. 1913. Vikarierte som reservelæge ved Roskilde amtssykehus 1913, men blev samme år reservelæge ved Kommunehospitalet i Esbjerg. Reservelæge i hæren 1914. Er nu privat praktiserende læge i Farum.

Den 10. januar 1914 blev han gift i Smørum med *Fernanda Tutein*, født på Ørsholt 29. april 1887 og datter av godseier Ferdinand Tutein, født 1861, og Magdalene Dorothea *Schøller* (1864-1906). 3 barn:

X. 1. **Erik Ole Castberg** er født i København 19. januar 1915, stud. jur.

X. 2. **Thomas Castberg** er født i Farum 8. august 1917, stud. med.

X. 3. **Marchen Castberg** er født i Farum 29. april 1920.

IX. 3. **Jørgen Castberg** er født i København 17. januar 1913. Student 1932. Assistent i Sparekassen for København og Omegn 1933. Ugift.

VIII. 2. **Else Margrethe Cathrine Castberg** er født i Aalborg 20. februar 1860. Hun blev gift i Grønbæk 23. desember 1882 med landbruker *Valdemar Wahl*, født (0. februar 1861 på Kjeldgaard i Salling og døde (drept av et nedfallende tre) i Amerika 13. juni 1887. Han var sønn av proprietær Valdemar Andreas Wahl til Allingaard (1828-1912) og Johanne Janssen *Tjaden* (1827--1898). 3 barn:

1. *Johanne Josepha Wahl*, født 5. november 1883 i Canada, gift 24. september 1910 med ingeniør Sigurd Regner *Thorsen*, født 15. februar 1876.
2. *Alice Margrethe Wahl*, født 4. juni 1885, død 10. oktober 1888.
3. *Onse Marie Wahl*, født 9. mai 1886, ugift.

VII. 2. **Dorthea Helene Margrethe Elise (Thea) Castberg** er født i København 4. juni 1824 og døde ugift sammesteds 10. april 1888.

VII. 3. **Emil Castberg** er født i Fredriksværk 21. november 1825 og døde ugift i København 8. mai 1886. Student 1845 og cand. polit. 24. januar 1857 (præ ceteris).

Efter eksamen blev han ansatt i Generalpostdirektoratet. Konstituert fullmektig 1864 og fast ansatt 1866. Lærer i nasjonaløkonomi og statistikk ved den militære høiskole 1867 og fast censor ved den statsvidenskapelige eksamen fra 1871. Postmester i Randers 1874. Postinspektør for Jylland 1876 med bopel i København. R. D. O. 1878.

VII. 4. **Michael Castberg** er født i Fredriksværk 19. juli 1828 og døde 4. urars 1834.

VII. 5. **Wilhelmine Christine Castberg** er født i Frederiksværk 14. murs 1831 og døde i København 3. juli 1909. Hun blev gift på stamhuset Sandhop den 18. august 1861 med jegermester, rittmester *Joachim Ulrich v. Sperling*, født i Schleswig 18. april 1815 og død på Sollerup 22. august 1876. Han var sønn av oberstløytnant, kammerherre Ditlef Adolph Ulrich v. Sperling (1786-1832) og Jacobine *Saaeby* (1793-1842). Han hadde tidligere vært gift med Nicoline Marthe Nobel *Nørager* til stamhuset Sandholt (1817-1844).

Joachim Ulrich v. Sperling blev secondløytnant å la suite 1831, virkelig secondløytnant samme år, karakterisert premierløytnant 1840. Avskjed 1841. Rittmester 1849 og fikk senere tittel av jegermester. 3 barn

1. *Ulrich Wilhelm Michael v. Sperling*, født på Sollerup 11. november 1862, død i Kjøbenhavn 5. september 1887, ugift.
2. *Andreas Bernstorff' v. Sperling*, født 14. november 1864, innehaver av det v. Bassewitzske fideikommis, gift 1. oktober 1831 med Wanda *Utke*, Født 29. august 1871, død 4. juli 1911. 3 barn.
3. *Maria v. Sperling*, Født 19. januar 1871, gift 10. juni 1897 med fhv. sogneprest Lars Christian *Bals lev*, født 18. juni 1869. 8 barn.

VII. 6. Ida Margrethe Castberg er født

i Frederiksværk 13. september 1834 og døde ugift i Kjøbenhavn 13. januar 1905. Hun var interessert genealog og har utarbeidet grundlaget for denne slektsbok.

VI. 8. **Hanne Dynner Castberg** er født på Veden herregård 11. november 1797 og døde 13. juli 1798.

VI. 9. **Christine Castberg** er født på Veden herre

gård 14. juni 1799 og døde i Asker 15. september 1851. Hun blev gift i Gran lille juleaften 1817 med prost *Alexander Langel* født i Christiania 5. juni 1792 og døde sammesteds 6. januar 1867. Han var sønn av magasinforvalter Christopher Lange (1744-1808) og 2. hustru Christiane *Holst* (1758--1812).

Alexander Lange blev student 1810 og cand. theol. 1814. Protokollsekretær ved den teologiske embedseksamen 1815. Huslærer hos statsråd Niels Aall i Skien 1816. Residerende kapellan i Stavanger 1817. Sogneprest til Asker 1839. Prost i Drammens prosti 1854.

Lange deltok meget i det kommunale liv i Asker og var bygdens ordfører i 12 år. Han var også medlem av skolekommisjonen, som skulde behandle ordningen av hele landets skolevesen. R.1 St. O. 1859. Han blev tilbudt Tromsø bispestol, men avslo. Avskjed 1862. 14 barn

1. *Christopher Andreas Lange*, født 10. november 1818, død 25. januar 1882, sogneprest til Tvedt, gift 28. desember 1852 med Anne Hermine *Steenbuch*, Født 29. mai 1827, død 23. oktober 1901. 10 barn.

¹ Se Albert Lange: Slektsbok over en fra Holsten til Norge innvandret slekt Lange og Chr. Lange: Prost Alexander Langes optegnelser.

2. *Christiane Lange*, født 3. april 1820, død 12. februar 1862, gift 8. juli 1840 med konsul Jens Zetlitz *Kielland*, født 5. januar 1816, død 7. januar 1881. 8 barn.'
3. *Helene Margrethe Lange*, født 29. september 1821, død 27. august 1899, gift 18. juni 1847 med cand. jur., direktør i Storebrand Jørgen *Gjerdrum*, født 7. mars 1819, død 6. august 1875. 12 barn..
4. *Elise Lange*, født 16. oktober 1822, død 4. november 1878, gift 14. juni 1842 med sin fetter, bankchef Bertram *Dybwad*, født 7. januar 1816, død 30. januar 1835. 11 barn.

5. *Tycho Didrik Castberg Lange*, født 19. november 1823, død 20. februar 1881, korpslæge, gift 26. august 1853 med Johanne *Young*, født 1. april 1834, død 24. juni 1891, 7 barn.
6. *Christine Aall Lange*, født 15. juli 1825, død 8. februar 1907, gift 4. mai 1854 med høiesterettsadvokat Peter Daniel Baade Wind *Kildal*, født 4. oktober 1816, død 16. mars 1881, 9 barn.
7. *Alexander Lange*, født 17. januar 1827, død 11. juni 1857, personellkapellan hos faren, ugift.
8. *Balthasar Michael lange*, født 15. april 1828, død 18. juli 1861, overrettssakfører, gift 185 ? med Marie *Schiøtz*, født 3. desember 1837, død 17. februar 1883, ingen barn.
9. *Christinas Castberg Lange*, født 9. november 1830, død 20. desember 1912, sogneprest til Sandefjord, prost, gift 13. september 1855 med sin kusine Petra Christine

Blandt barnene er dikteren Alexander Lange Kielland og malerinnen Kitty Kielland.

Margarethe Bing *Castberg* (se side 95), født 22. august 1831, død 11. januar 1911, 12 barn.

10. *Bernt Otto Lange*, født 27. februar 1832, død 17. november 1899, tollbetjent, gift 1863 med Emilie Julie Henriette *Schøien*, født 29. april 1840, død 20. juni 1923, 8 barn.

11. *Jacob Otto Lange*, født 12. november 1833, død 25. mai 1902, overfører, statsråd, riksstrettspresident, gift 21. august 1862 med Aagot Tecla *Bøbert*, født 16. desember 1840, død 21. januar 1929, 1 barn.

12. *Decima Secunda Lange, f.* 16. mars 1835, død 16. mars 1875, gift 14. april 1858 med sogneprest til Ihlen Anton Christian Severin *Johnson*, født 14. oktober 1832 død 15. oktober 1899, 8 barn.

13. *Jens Lange*, født 1. oktober 1836, død 15. november 1841.

14. *Dorothea Andrea (boro) Lange*, født 6. november 1840, død 17. april 1918, gift 1. mars 1864 med sogneprest til Eidanger, prost Carl Fredrik *Holmboe*, født 4. mai 1832, død 13. oktober 1902. Ingen barn. (Han gift 1) 30. august 1860 med Sophie Emilie *Finckenhagen*, død 1. januar 1861.)

V. 10. **Ingeborg Maria Castberg** er født i Vang 31. august 1756 og døde før 1764.

V. 11. **Eric Castberg** er døpt i Vang 23. oktober 1757. Om hans senere skjebne vites intet.

V. 12. **Ulrich Friederich Castberg** er døpt i Vang 8. januar 1759. Han er død før 1764.

V. 13. **Sara Dorothea Castberg** er døpt 25. mars 1760 og blev begravet 29. mai samme år.

V. 14. **Iver Leganger Castberg** er døpt i Vang 24. april 1761. Han levte i 1777, men hans videre skjebne kjennes ikke.

V. 15. **Isaach Wilhelm Castberg** er døpt i Vang 18. juli 1762 og begravet 4. juli 1776.

V. 16. **Gerhard Geelmuyden Castberg** er født i Vang 28. oktober 1766 og døde i Sund den 19. desember 1820. Student 1787. Cand. theol. 1792. Personellkapellan i Lyster 1794 og i Lærdal 1795. I 1800 hadde han fått løfte om å „adjungere" sognepresten i Lærdal. Men da han hadde hatt befattning med den befalte utskrivning i Lærdal, der bevirket oprør blandt lærdølene, var opholdet der blitt mindre behagelig for ham. Han søkte sig derfor forflyttet og blev 1803 sogneprest i Sand i Senjen. Forflyttet til Strudshavn og Fjelds prestegjeld i 1812. 1818 sogneprest til Sund.

Biskop Joh. N. Brun sier om hans preken efter en visitas: „En vistnok enkel tale, men grundig, teksttro og med god sammenheng. Fremførelsen ikke egentlig æsthetisk, men mandig og opbyggelig."

Den 18. mars 1802 blev han gift i Sogndal med sin niese *Anna Christina Blixencrone Fleischer*, født 27. september 1782 og død i Bergen 9. mars 1843. Hun var datter av sorenskriver Michael Fleischer (1747-1814) og Catharina Wilhelmine *Castberg* (1754-1830) (se side 33), 6 barn

VI. 1. **Wilhelmine Cathrine Castberg** er født i Lærdal 27. februar 1803 og døde ugift 18. august 1882 i Bergen.

VI. 2. **Isaach Wilhelm Castberg** er født i Sand den 27. desember 1804 og døde i Bergen 6. desember 1859. Like etter konfirmasjonen reiste han til Holland for å påbegynne sin utdanning som murmester. Senere opholdt han sig i mange år i Tyskland. I 1828 foretar han en lengere reise som Wandergesell' over Østerrike til Italia og Schweiz. „Der Altermänner des Amts der Maurer" gav ham attest for å ha opholdt sig fem fjerdingår i Hamburg som murer. I 1829 foretar han en lignende reise med utgangspunkt i Hamburg. Den gikk over Munchen til Rom og våren 1830 var han atter tilbake i Hamburg. Borgerskap i Bergen 1832. Han skal ha vært en ansett murmester og blev meget benyttet av det offentlige. Han skal ha gitt tegning til og bygget Bergens gamle posthus.

Han blev gift i Bergen 20. april 1835 med *Augusta van Ruybrouck*, født 25. februar 1813 og død i Bergen 9. januar 1888. Hun var datter av herbergerer og sprøgleerer i Bergen, tidligere prøisisk officer, Johan Friederich v. *Ruybrouck* (1780-1833) og Susanne *Grøtschier*, død 1852. 10 barn

VII. 1. **Gerhard Geelmuyden Castberg** er født i Bergen 7. juli 1835 og døde sammesteds 28. desember 1887. Han utdannet sig som forretningsmann først i Hamburg, senere i Baden. I Freiburg tok han tysk statsborgerskap og åpnet en finere kolonialforretning.

Denne forretning innstillet i 1870 og han åpnet en lignende forretning i Bergen. Da heller ikke denne lyktes blev han ansatt som bokholder ved Bergens mekaniske Verksted.

Han blev gift i Freiburg 30. august 1866 med *Maria Stephanie Josephina Hass*, født sammesteds 11. oktober 1846 og datter av kjøbmann Hass sammesteds. Hun døde i Freiburg 26. november 1914. I barn:

VIII. 1. **Theodor Gerhard Adolf Edvin Castberg** er født i Offenburg i Baden 9. august 1867 og døde 4. september 1906 i Bergen av tyfus. Utdannet ved Bergens tekniske skole som ingeniør og skibstegner Ansatt som skibstegner ved Bergens mekaniske Verksted. Han var ved sin død forlovet med Svanhild *Rasmussen*, født i Bergen 1879.

VII. 2. **Susanne (Sanne) Isabella Castberg** er født i Bergen 13. juni 1836 og døde sammesteds 5. desember 1913.

' Das Wandererbuch blev i 1936 forært Norges Håndverkerforbund.

- VII. 3. Frederik Johan v. Ruybrouck Castberg** er født i Bergen 11. juli 1837 og døde sammesteds 7. juni 1916.
Efter flere års opphold i Tyskland var han på kontor i Bergen, innul han blev ansatt som bokholder og korrespondent i et kommisjonsog agenturfirma i 1881. Fullmektig hos autorisert vare- og vekselmegler 1882. Konstituert som sådan 1882. Beskikket til fast veksel- og varemegler 1883. Ugift.
- VII. 4. Wilhelmine Christine Blixencrone Castberg** er født i Bergen 5. november 1838 og døde sammesteds 21. januar 1839.
- VII. 5. Thora Augusta Castberg** er født i Bergen 29. oktober 1839 og døde sammesteds ugift 8. oktober 1923.
- VII. 6. Ebba Castberg** er født i Bergen 29. mai 1841 og døde sammesteds 30. mars 1846.
- VII. 7. Wilhelmine Christine Castberg** er født i Bergen 4. juni 1842 og døde sammesteds 19. februar 1843.
- VII.8. Selma Castberg** er født i Bergen 25. september 1843 og døde sammesteds 7. april 1846.
- VII. 9. Jens Peter Widsteen (Pedro) Castberg** er født i Bergen 29. mai 1845 og døde 15. september 1900. Han var utdannet som buntmaker.
- VII. 10. Isak Wilhelm Castberg** er født i Bergen 15 november 1848 og døde sammesteds 13. mai 1904. Han blev utdannet for handelen. Var en tid handelsbestyrer i Glæsvær, senere bestyrer og økonom i Bergens Handelssamfund. Ugift.
- VII. 11. Anna Christine Blixencrone Fleischer Castberg** er født i Bergen 5. september 1851 og døde sammesteds 23. januar 1912. Var ansatt på kontoret i Bergens Handelssamfund. Ugift.
- VI. 3. Barbara Marie Geelmuyden Castberg** er født i Sand 13. oktober 1807 og døde i Bergen 22. januar 1878. Ugift.
- VI. 4. Christine Elisabeth Castberg** er født 8. oktober 1811 i Sand og døde i Bergen 5. januar 1883.
- VI. 5. Michael Fleischer Castberg** er døpt i Askøen kirke 25 september 1814 og døde i Bergen 27. august 1887. Han blev utdannet som replager hos onkelen, replager Fleischer. Da søsteren fru Widsteen var blitt enke, bestyrte han konditoriet for henne og fikk borgerskap som destillatør og chokoladefabrikant

i 1843. Han opsa sitt borgerskap i 1862 og fikk sig overdradd søsterens brennevinsrett. Denne opsa han i 1867 da der blev oprettet samlag i Bergen og han blev ansatt som bestyrer av dette.

Han blev gift i Bergen 12. desember 1848 med *Nicoline Caroline Petrine Rohleder*, født i Røros 19. juli 1824 og død i Bergen 28. juli 1901. Hun var datter av tollbetjent Christian Fredrik Rohleder (1801-1849) og Johanne (Hanna) Marie *Alstrup*, født 1791. Ingen barn.

VI. 6. **Mette Dorothea Castberg** er født i Bergen 28. juli 1817 og døde sammesteds 16. april 1889. Hun blev gift i Bergen 4. april 1837 med konditor *Jens Peter Widsteen*, født i Bergen 9. november 1813 og død sammesteds 20. februar 1841. Han var sønn av farver Jens Peter Widsteen (1764-1819) og Anne Marie *Bjørn* (1781-1819). 2 barn:

1. *Anna Marie Widsteen*, født 23. februar 1838, død 15. oktober 1896, ugift.
2. *Theresia Christine Blixencrone Widsteen*, født 12. mai 1840, død 12. desember 1923, ugift.

IV. 4. **Anna Catharina Badenhaupt Castberg** er født i Lille-Fosen i 1718 og døde etter 1756, da hun som enke opholdt sig på Surendalsøren. Hun blev gift i Lille-Fosen 27. august 1747 med skipper *Frederik Eckhoff*, født i Bergen 1722 og døpt 24. august samme år. Han var sønn av Lars Eckhoff og *Canuta Octavia von der Wida*. 3 barn:

1. *Canuta Octavia Eckhoff*, døpt 14. mai 1748, død 11. november 1751.
2. *Tychona Elisabeth Eckhoff*, døpt 13. mai 1750, død 10. oktober 1751.
3. *Canuta Elisabeth Eckhoff*; døpt 3. mars 1752. Hendes videre skjebne kjennes ikke.

IV. 5. **Catharina Alethe Castberg** er født i Lille-Fosen 14. april 1721 og døde i Christiania 11. april 1778. Hun blev gift i hjemmet på Slidre prestegård 30. januar 1748 med sogneprest *Herman Ruge*, født i Nesodden 14. desember 1706 og død i Eidanger 9. september 1764. Han var sønn av sogneprest til Nesodden Christian Ruge (1676-1751) og *Wilmiche Krefting*, død 1730. Herman Ruge var 1 gang gift i Christiania 2. september 1729 med Emerentze *Kaae*, som døde 28. januar 1745 i Slidre.

Herman Ruge blev student 1724, cand. theol. 1726. Kapellan hos faren 1729. Skibsprest 1736. Sogneprest til Slidre 1737 og til Eidanger 1763. Hans samtidige, prost Dorph, skildrer ham således: „Dersom lykken hadde været ham så gunstig som skjebnen i sine gavers utdelelse, hadde han endnu været en av de største menn. Vel var han av tynd helbred og utvortes ringe anseelse, men en mann av et stort hoved, fyndig begrep og stor hukommelse, modig og edelmodig sind, kjærlig og redelig hjerte, talende og veltalende tunge, skarp og flytende pen og en usedvanlig lesning. Man kan ei negte ham en stor innsigt i theologien; men man må tilstå ham en større i filosofien. Han skal derhos ha været en stor studiosus medicus chirurgus. Ja, det var fast ingen gjenstand, uten han vidste om og i den fornuftigen at kunne ræsonnere.”

Herman Ruge drev en utstrakt lægevirkosomhet på prestegården. Han tok til sig så mange syke, som han kunde få plass til, så prestegården fullstendig lignet et sykehus. Og mange skal være helbredet ved hans behandling. Folk trodde at han stod i forbindelse med de overnaturlige makter, „at han hadde været ved Wittenbergskolen" og at han „hadde svarteboken" og „kunde få Faen til å danse, som han vilde".¹

Ruge var også utrettelig i sin prestegjerning. Han „messet" to ganger hver søndag. En gang i Østre og en gang i vestre Slidre. Hver torsdag opholdt han sig også lengere tid alene i kirken. Folk mente da at han hadde stevne med „djævelen og hans engler", at han holdt „overhøring over dem" og at de til gjengjeld lærte ham en eller annen kunst. Men nogen mente også at han gikk til kirken for å få være i fred for sin kone. Hun skal nemlig ha vært et stort troll både mot presten og tjenerne. Når hun var sint, skal hun ha brukt uttrykk som „Faen ta Dere" o. lign. til tjenestepikene, men hun var snild til å hjelpe sin mann med å stelle de syke, som lå i prestegården.

Herman Ruge var også en flink gårdbruker og var den første som dyrket poteter i Valdres.

Ruge la i sine skrifter for dagen megen tenkning. Men hans higen efter å være original gjorde ham ofte smakløs. I „Valdresia reserata" behandlet han slibrige materier på en sådan måte, at der blev nedlagt forbud mot den. Han skriver orn „de underjordiske" og „gjengangere", om „byttinger" og „om alt mellem himmel og jord, fra de fineste fjellblomster til gråstenen i fjellet, om folk og fe, ild og vann, fugl og fisk og marken i jorden."

Da Ruge var død flyttet enken til Christiania, hvor hun døde og blev begravet på Vaterlands kirkegård „med alle klokker" 18. april 1778. På auksjonen efter henne blev det solgt „1 guldring med rød sten udi", 1 signetring, samt „1 aparte liden ring" og „et par Ermebåndsspender av guld" for tilsammen 15 Rdlr. 8 sk., alt kjøpt av justisråd Hagerup.

Boet viste et overskudd på 20 Rdlr. 20 Ort 17 sk., som tilfalt eneste arving, Herman Gustav Ruge, der blev opgitt å være reist utenlands for i 0 år siden og ingen hadde hørt noget fra ham på 6 år.

I sitt første ekteskap hadde Ruge 8 barn. I sitt annet følgende 3:

1. *Tycho Christian Ruge*, døpt 2. september 1748 i Slidre, død før faren i 1764.
2. *Immanuel Victor Augustus Ruge*, døpt sammesteds 17. november 1749, død før 17. september 1764.
3. *Herman Gustav Ruge*, døpt sammesteds 21. desember 1750, død efter 1772, antagelig i utlandet.

IV. 6. Tyehona Elisabeth Castberg er født i Lille-Fosen 1722 (mellem 4. juni og 16. desember) og døde i Molde 16. desember 1741, 19 år gammel.

Da faren døde tok Jacob Nissen henne til sig. Men senere kom hun til en slektning Sophia Muhlenphort, som var gift med en tollembedsmann på Molde.

I V. 7. Elisabeth Munthe Castberg er født i Lille-Fosen I I . august 1727 og døde sammesteds 14. oktober 1733.

Ifølge O. K. Ødegaard : Valdrespresta.

111. 2. Diederich Castberg er født i Trondhjem ca. 1687. I 1733 omtales han som værende i utlandet, man visste ikke om han var levende eller død. Siden har ingen hørt noget om ham.

111. 3. Maren Castberg er født i Trondhjem ca. 1689 og døde - antagelig i Bergen - 12. desember 1750. Hun blev gift i Lille-Fosen 3. januar 1709 - viet hjemme i huset - med Tordenskjolds eldre bror, loskaptein *Jan Wessell*, født i Trondhjem 29. september 1684 og død i Bergen 16. juli 1729. Han var sønn av rådmann *Jan Wessell* (1646-1716) og *Maren Schøller* (1656-1742).

Jan Wessell drog tidlig til sjøs og var 1713 kaptein på et i Trondhjem hjemmehørende defensjonsskib „Den vågende Trane”. På en reise hjem fra Altona og Hamburg høsten 1713 måtte han gå i karantene ved Leksøen, 6 mil fra byen. Uvidende om den påbudte karantene hadde han undlatt å skaffe sig sundhetsspass. Men før *Wessell* fikk seilet avgårde til Leksøen opstod der en så voldsom storm at skibet kom i drift, støtte på grunn ved Lahammeren og blev fylt med vann. De 50 personer som var ombord fikk bare med nød reddet sig i land. På grunn av dette uhell ikk han lov til å utholde karantenen en kvart mil fra byen Men det blev holdt så dårlig vakthold, at mannskap og passasjerer drog hjem før tidens utløp, likesom det også blev mottatt besøk ombord. En sådan forgåelse mot loven var belagt med dødsstraff. Men ved kongelig resolusjon av 19. februar 1714 ikk samtlige pardon, da det ikke hadde vist sig skadelige følger.

I 1716 blev *Wessell* autorisert av magistraten i Trondhjem til å kunne utføre kjøp- og salgshandlinger m v.

Jan Wessell gikk senere inn i Marinen og 22. mars 1719 fikk han admiralitetets ordre til å gå over til linjeskibet „Elephanten”, som lå i reserve på Kjøbenhavns red. 11. juli samme år blev han overflyttet til linjeskibet „Wenden”, som hørte til østersjøeskadren.

Da losvesenet i Norge blev omordnet, blev *Jan Wessell* 21. juni 1720 utnevnt til loskaptein i det nordenfjelske - fra Lindesnes til Vardøhus - „med karakter av kaptein i søetaten”.

Kort før sin død fikk *Wessell* kongelig tillatelse til å avstå sitt embede til kapteinløytnant *de Ferry*, som skulde betale 1 000 riksdaler innen 8 dager efter den kongelige konf. av 25. april 1729 og 200 riksdaler nyttårsdag 1730.

Nogen få måneder senere døde *Wessell*, og boets stilling var så dårlig at enken fragikk arv og gjeld.

Før sitt ekteskap med *Maren Castberg* hadde *Jan Wessell* en uekte sønn med sin tjenestepike. Denne sønn, *Jonas*, blev „lyst i kull og kjøen” og utdannet som prest Han anføres nedenfor som nr.

1.

1. *Jonas Wessell*, født 1707, død september 1785, sogneprest til Vestby, gift 21. september 1738 med *Helene Marie Schumacher*, født ca. 1683, død 1748.

14 barn (hvorav dikteren *Johan Herman Wessell* og matematikeren *Caspar Wessell*).

2. *Johan Wessell* født ca. 1710, død som overstyrmann i det kongelige danske asiatiske kompani. Ugift.

3. *Helene Fredrikke Wessell*, gift 1) med *Alexander Abercromby*, kjøbmann i

Christianssund. 2) med tollinspektør sammesteds Hans *Fyhn*, død 6. mars 1816. Ingen barn.
4. *Maren Schøller Wessell*, født ca. 1715, død 16. november 1733. Ugift.

II. 5. Cecilia Castberg antas født ca. 1660. Hun blev 1. gang gift med sorenskriver *Niels Rasmussen Fuhrmann*, der først var forvalter ved Lysekloster gods, senere blev vice-sorenskriver på Søndmøre hos svigerfaren, hvem han hjalp i embedet i mange år. Han døde sammesteds 1685.

I 1690 blev det skiftet mellem enken og hennes to sønner.

2. gang gift med foged over Søndfjord *jens Tøgersen (Nordfjord)*. Han var antagelig foged fra 1694 til 1705. Død før 11. juli 1707, da der blev utstedt en pantobligasjon til enken, sl. jens Tøgersens på 200 Rdlr. 2 barn:

1. *Tycho Fuhrmann*, født 1682, død 1713, sogneprest til Holmedal, gift med Anne Marie *Bloch* (de Bloque), født 1682, død 1760. 7 barn og en meget stor efterslekt.

2. *Niels Fuhrmann* var i 1718 amtmann på Island. Blev 1719 dømt til å ekte *Apollonia Schwartzkopf*, med hvem han hadde vært forlovet i 14 år.

II. 6. Niels Knag Tygesen (Castberg) er født på Våagnes 11. mai 1661 og døde i Bergen 19. mai 1737.

Tradisjonen forteller at da moren „gikk med ham“, drømte hun en natt at hun skulde føde en sønn og at hun skulde opkalle ham efter sin nettop avdøde far Niels Knag.

Da gutten fra barnsben av blev kalt Niels Knag til adskillelse fra sin eldste bror Niels, falt det naturlig, at han da det blev spørsmål om å anta et familienavn, valgte Knag, mens alle de andre søskende valgte Castberg.

14 år gammel kom han til sin søster og svoger, sorenskriver Søfren Bartum i Gudbrandsdalen. Da Bartum i 1681 blev suspendert, blev Knag den 22. januar 1681 befullmektiget som sorenskriver og han fortsatte som fullmektig hos den senere utnevnte sorenskriver Thomas Randulf. Under 7. juli 1685 blev han sorenskriver i Finnmarken og i 1688 tillike foged sammesteds.

Niels Knag foretok i denne tid flere reiser inn i russisk Lapland for å opkreve skatter og fornye kongens krav på det såkalte „Nordtjeld“. Om sin reise hit i 1690 har han skrevet en lengere beretning, som senere er trykt.

Den 17 mars 1688 .blev Niels Knag vicelagmann i Stavanger på grunn av „den allerunderdanigste tro tjeneste han Os der i landet hidindtil gjort haver“ ; denne stilling ikk han senere ombyttet med den tilsvarende i Bergen. Under 2. februar 1695 blev han utnevnt til lagmann i Bergens lagdømme.

Som sorenskriver og foged i Finnmarken erhvervet Niels Knag sig betydelige midler. Disse forøket han ytterligere ved sine to giftermål. Han kjøpte og bosatte sig på den vakre eiendom Hop på Askøen ved Bergen, og der bodde han resten av sitt liv.

Knag synes å ha vært hjelpsom mot sin nærmeste slekt. Da hans søster og svoger sorenskriver Bartum og hustru begge var døde, tok han deres datter Tychona Marie Bartum til sig „da hun ellers ingen hjelp eller tilflukt hadde". I 1704 kom endel hollandske ostindieskib til Bergen, og mens disse „nordenfor Bergen udi arrest er beliggende" opnår en mann ved navn Philip David von Udelen, som var „dend anden person af gouvernementet på Mallaca i Ostindien og ober-kjøbmand sammesteds" å få bo hos lagmannn Knag. Mens han bodde her hadde han „lagt sig efter og kræneket"

den unge Tychona Bartum. Og da hun „fornam at være bleven svanger med honnom, forsikret han hende, at som hand var en meget formuende Person over 100 000 Rdlr. Kapital, så havde hand og store Midler i det nu her værende Skib, om af hans udj samme Skib værende Midler at give mig til rigelig Ophold ikke allene for mig, men og for det forventede Barn". Han kunde imidlertid intet yde henne, før skibet var blitt løslatt av arresten, sa han! Før dette skjedde, var han imidlertid reist sin vei og „vil vel aldrig mere her på stedet sig lade finde".

Niels Knag hjelper henne derfor ved skrivelse datert Bergen 14. juli 1704 å søke om, at hun „ved ordinære Rettens Middel her udj Staden må lade optegne og arrestere de Midler udj bemeldte ostindiske Skib, som hannem kan tilkomme og det her i Land lade bringe, at jeg ved Skibets Afgang igjenløste Ladning deraf kand ved lauglige Veier udsøge, hvad Retten mig tilkiender."

Sin formue anbragte Niels Knag efter tidens skikk vesentlig i jordegods. Foruten Hop og endel andre gårder på Askøen eide han en kort tid eiendommen Frønningen

i Indre Sogn, som han hadde arvet med sin første hustru. Men den solgte han allerede i 1702. Ved skjøte av 28. juni 1710 kjøpte han sætegardene Kaupanger og Stedje i Indre Sogn samt Losna gård i Ytre Sogn og blev derved en av landets betydeligste godseiere.

Under 19. desember 1721 blev Niels Knag ophøiet i adelsstanden under navnet *Knagenhielm*. I 28. august 1733 fikk han titel av virkelig *justisråd*. Han døde i Bergen 19. mai 1737 og blev bisatt 6. juni i Mariakirken.

Niels Knag var to ganger gift: I gang i Bergen 20. september 1695 med *Abel Margrethe Hansdatter*, født sammesteds 1676, døpt 21. april, og død sammesteds 26. november 1701. Hun var datter av den „hovedrige“ tollforvalter Hans *Clausen*, død 1701, og 2. hustru Ingeborg *Lem*, død 1695. Gift 2. gang 17. mai 1702 med *Veronica Elisabeth Hiort*, død i Bergen 1713. Hun var datter av landkommissarius nordenfjells justisråd Hans Christophersen Hiort og Anna Marie *Heidemann*.

II. 7. Henning Tygesen Castberg er født på Vågenes i juli 1662 og døde sammesteds 1724, begravet 9. august. Inntil farens død hadde han vesentlig vært beskjeftiget med gårdens drift. Men 15. november 1687 blev han vicesorenskriver til hjelp for farens eftermann Jacob Ebeltoft.

I 1697 gjennomgikk denne en alvorlig sykdom. Det rykte kom til Bergen, hvor Hennings bror Niels Knag bodde, at sorenskriveren var død. For å sikre broren embedet, skyndte han sig å sende en ansøking på dennes vegne. Ved kongelig bestalling av 9. oktober 1697 blev også Henning Castberg utnevnt til sorenskriver i Søndmøre. Men ryktet hadde nok denne gang vært for tidlig ute. Vel hadde sorenskriveren vært syk, men han var blitt bra igjen ! og Knag tilbød sig derfor å sende utnevnesdokumentet tilbake, om det blev forlangt. Tre år senere har formodentlig den gamle sorenskriver fått en ny „svakhet“. Thi 16. januar 1700 avgår der et nytt brev på brorens vegne fra Niels Knag, „med underdanigst Bøn om Deres kgl. Maj. ville lægge den Naade dertil, at min Broder uden videre allerunderdanigst Ansøgning allernaadigst maatte nyde bemeldte Sorenskriveri, naar den gamle Sorenskriver enten ved Døden afgaar eller Bestillingen i andre Maader lovlig ledig vorder.“ Han tilbød påny å tilbakesende den gamle utnevne, „som ei blev affordret og derfor endnu findes hos mig.“ 13. mars 1700 fikk Henning Castberg konfirmasjon på sin bestalling og tiltrådte sorenskriveriet ved Ebeltofts død i juli 1701.

Det blev på disse tider hyppig ført klager over embedsmennene, som beregnet sig uriktige sportler. I 1704 klaget en mann på Søndmøre over Henning Castberg og hans svigerfar foged Møller for ulovlig sportelberegning og for å ha mottatt gaver. Og han foreslo nedsatt en kommisjon til undersøkelse av forholdet. Rentekammeret uttaler i den anledning at klageren visstnok hadde rett i beskyldningen mot fogden, som imidlertid var død, men om Castberg „vidste Rentekammeret ikke at der var noget at bemerke“.

På grunn av tiltagende sykkelighet og „desformedelst fast til intet nøttig“ fikk Henning Castberg i 1710 kongelig tillatelse til å la sorenskriveriet bestyre ved en fullmektig.

Angående efterslekten henvises til A. W. Rasch: Slægten Knagenhielm og dens jordegods.

Den 17. september 1705 overtok Henning Castberg forpaktningen av Vågnes ved morens død og fornyet den til 1714. Da eieren av jorden, borgermester Smit i Bergen, døde i dette år kjøpte Castberg gården i ved skjøte av 1. september 1714 for 100 riksdaler. Samtidig kjøpte han også gården Berge for 43 riksdaler, Havnen for 26 riksdaler og Fladår for 45 riksdaler. Tidligere eide og drev han gården Holen. Han eide dessuten Hareid kirke, som av hans arvinger igjen blev solgt. Ved skjøte av 20. desember 1717, tinglest 9. februar 1718, kjøpte han gården Ytre-Dale i Dale skibrede, og den 30. mai 1718. tinglest 11. juli, fikk han sig tilskjøtet gården Roald på Søndmøre av broren Niels Knag.

Henning. Castberg blev gift i Borgund 9. mai 1703 med *Birgitta Marie Møller*, født 1683 og død på Vågnes 25. november 1765, 83 år gammel. Hun var datter av foged Anders Hansen Møller (1648-1707) og Anne Christensdatter *Randers* (1652-1729).

Da hennes mann var død, Rkk Birgitta Møller tillatelse til å sitte i uskiftet bo 4. oktober 1726. Amtmannen erklærte i den anledning, at hun sig „med saadan sømmelighed, skikkelighed og husraadighed har opført, at hun, medens hendes sal. mand formedelst svaghed maatte efter Ed. Kgl. Maj. allern. tilladelse have betjent sit embede ved en fullmegtig udi en 17 aars tid, har stræbet saavidt, at de ikke alene holdt et dennem anstændigt hus, men endog baade hjemme og hos fremmede sett de fleste av sine barn (enhver efter deres alder) sømmelig optugtet."

Skifte efter Birgitta Møller og den noget tidligere avdøde datter Beritha Maria holdtes på Vågnes 22. juli 1766. Ifølge en fortegnelse, funnet på Vågnes i 1893, fikk en av døtrene, Cecilie Feldman utlagt som sin part i boet: 11 bondegårder, verdsatt til 927 riksdaler og mange slags løsøre, såsom sølvtøi, møbler, porselen og glass samt en part i tre kirker - 370 riksdaler. 10 barn

Den forblev i slektens eie til 1893.

- III. 1. **Maren (Mossi) Castberg** er født på Vågnes og døpt 16. desember 1703. Hun døde i 1788 og blev begravet 27. juni samme år. Gift 2 ganger. 1) 27. september 1743 med sogneprest Elias *Nordhuus*, født ca. 1692, død 1748. Han var sønn av sogneprest til Fjeldberg Andreas Eliassen. Elias Nordhuus blev student 1710 og sogneprest til Utstein 1747. Biskop Pontoppidan sier om ham, at han i mange år satt i kallet „ikkun for at sanke Penge".
- Gift 2) 11. juli 1753 med prost i Søndmøre Peder *Nærem*, født i Sylte sogn av Veø prestegjeld 18. desember 1714, død i Hjørundfjord 5. oktober 1783. Han var sønn av en bonde Lars Pedersen og Marthe Hansdatter.
- Peder Nærem blev student fra Trondhjems skole 1736. Var derefter nogen år huslærer og derpå amanuensis hos biskop dr. Hagerup. Personelikapellan i Meldalen 1742. Sogneprest til Hjørundfjord 1751 Prost i Søndmøre prosti 1767. Han gav sin store boksamling til „Det kgl. norske Videnskabers Selskab" i Trondhjem. Han hadde tidligere vært gift med Anna *Engelhart*, datter av sogneprest Niels Engelhart og Sara *Tausan*. Ingen barn.
- III. 2. **Anne Castberg** er født på Vågnes og døpt 25. januar 1705. Død sammesteds 27. mai 1788. Hun blev gift 13. august 1739 med birkedommer *Zacharias Hansson Fæster* fra Bergen. Han døde 24. november 1755 og skifte blev holdt efter ham på gården Holmedal i Søndfjord 15. desember 1755. 4 barn.
1. *Henning Castberg Fæster*, døpt i Bergen 3. mars 1741, død før 1788.
 2. *Henninga Birgitha Fæster*, født 1742, død 1803 (begravet 17. oktober) gift 5. september 1783 med proprietær på Vågnes Johan Arnoldus *Heide*, født 1727, død 1799 (se side 124).
 3. *Johanne Catharina Fæster*, født 1745, død 16. juni 1805 hos sin fetter Christian Lohmann, hennes eneste arving.
 - 4 *Elias Christopher Fæster*, født 16. november 1747, død 13. oktober 1806, studiosus, gift med Anna Marie *Thode*, født ca. 1747, død i Bergen 9. juli 1820. 5 barn.
- III. 3. **Veronica Elisabeth Castberg** er født på Vågnes og døpt 17 januar 1706. Hun blev gift sammesteds 17. september 1744 med forstander for Reknes hospital og kjøbmann på Molde Morten Andersen *Lyng*. Han døde i Molde 1752 og skiftet påbegynt 24. april. Han var gift 1) i Molde 24. oktober 1726 med Johanne Knutsdatter *Cimber*, datter av Knut *Bendixen* og Ingeborg *Cimber*. 3) med Maren Anna *Testmann*, født 1713, død 1785 i Hevne og datter av kammerassessor Testmann til Holden gård. Hun blev 2) gift med kaptein Christopher Lossius, født 1719, død 1776.
- III. 4. **Cecilie (Zidzele) Kristine Castberg** er født på Vågnes 15 juni 1707. Hun blev gift ca. 1744 med kaptein *Christian Schouboe Feldman*, født 1714 på Herlufsholm og død 3. mai 1760. Han var sønn av forstander Peter Feldman (1660--1721) og Kirstine Valborg *Schouboe*.
- Feldman blev secondløytnant i Bergenhus nationale Regiment 15. mai 1739 og forsatt til Fyenske regiment 27. august 1743. Søker 1743 om å bli forsatt til

Norge, da hans foreldre nu bor i Bergen. Premierløytnant ved 1. Bergenhussiske Regiment 1755. Kaptein ved landvernet av samme regiment 1755. Ingen barn.

III. 5. **Tyge Castberg** er født på Vågnes og døpt 6. januar 1709. Han døde i april 1709.

III. 6. **Tyge Castberg** er født sammesteds og døpt 21. september 1710. Død i 1711.

III. 7. **Tychona Catharina Castberg** er født på Vågnes i 1712 og døde sammesteds 10. mai 1782. Det første man hører om henne er, at hun i 1741 stod fadder til sin nevø Henning Castberg Fæster. Sammen med sin yngre søster Beritha fikk hun 1751 tillatelse til å være sin egen verge under ct~rator.

Da hun var 53 år gammel blev hun gift på Vågenes 14. mai 1765 med handelsmann på Frantsholmen Johan Arnoldus *Heide*, født i Gudbrandsdalen 8. januar 1727. Han døde på Vågnes og blev begravet 8. september 1807. Han var sønn av oberstløytnant Andreas Benedikt von *der Heide* (1692--1773) og 1. hustru Anne Magdalena *Langeland*.

Heide hadde tidligere vært gift 2 ganger. 1) 1751 med Elsa Dorthea Poltz, født *Brinch* (1712-1762), 2) 1763 med Maren Helena *Schjelderup*, født *Morseng* (1729-1764).

Tychona Heide overtok etter morens død i 1765 Vågnes, som derved kom over i Heides slekt. Og denne beholdt den til 1893.

Efter Tychonas død giftet Heide sig 4. gang den 5. september 1783 med sin siste hustrus søsterdatter Henninga Birgitha *Fæster* (1742-1803) (se side 123), hvem han også overlevet i 4 år. Ingen barn.

III. 8. **Andreas Castberg** er født på Vågnes og døpt 29. april 1714. Død samme år.

III. 9. **Beritha Maria Castberg** er født på Vågnes og døpt 13. september 1716. Hun døde ugift 9. juli 1766. Sammen med sin eldre søster Tychona Catharina fikk hun tillatelse til å være sin egen verge under curator i 1751.

III. 10. **Henninga Carina Castberg** er født på Vågnes 24. desember 1719 og døde på Abelseth gård i Nordfjord 5. mai 1783. Hun blev gift på Vågnes 10. august 1747 med oberst *Christian Lohmann*, født i Kjøbenhavn 14. februar 1724 og død i Nordfjord 11. september 1797. Han var sønn av oberst Frederik Lohmann, død 6. oktober 1743 og Frederikke Louise *Rasmussen*, død 22. februar 1748.

Christian Lohmann blev fenrik i 1. Bergenhussiske nat. Inf.reg. 1743, løytnant ved Nordre Søndmørske kompani 1744, karakterisert kaptein 1756, virkelig kaptein og chef for Søndmørske landvernskompani av samme regiment 1761, chef for Nordre Søndfjordske (Lesje) kompani 1762, chef for et „stående' kompani 1766, premiermajor 1773, karakterisert oberstløytnant 1786, virkelig oberstløytnant ved 1. Bergenhussiske nat. Inf.reg. 1787. Chef for 2. Vesterlenske nat. Inf.reg, 1783. Ved omorganisasjonen i 1789 tok han avskjed mod obersts karakter og 400 riksdaler pensjon.

Allerede som ung løytnant kjøpte Christian Lohmann gården Steinvå;Borgund, men skjøte blev først utstedt i 1786. 6 barn

1. *Friderica Birgittha Lohmann*, døpt i Borgund 30. desember 1747, begravet sammesteds 1. september 1756.
2. *Veronica Elisabeth Lohmann*, døpt i Borgund 1. april 1749, død på Abelseth i Nordfjord 15. august 1775, ugift.
3. *Friederich Lohmann*, døpt 14. mai 1750 i Borgund, død sinnssyk 26. juli 1819, premierløytnant, ugift.
4. *Henning Castberg Lohmann*, døpt i Borgund 8. april 1752, død 17. januar **1831, major, R. D. O.**
5. *Christian Lohmann*, døpt i Borgund 27. september 1754, død på Ulrichsborg pr. Frønningen 13. oktober 1814, major og kommandør for Bergenhus skarpskytterbataljon; eiet Steinvåagnes etter sin far; gift 1785 med Fredericha Ulricha *Kroll*, født 1749, død 17. juni 1816. Visstnok ingen barn, men en pleiedatter Johanne Pols i 1801.
6. *Severin Lohmann*, døpt i Borgund 13. mai 1759, død ugift 4 desember i 828. Major.